

JAARVERSLAG
2018
N.V. Juva

18

Inhoudsopgave

Bestuursverslag	3
2018 in het kort	3
Over Juva	7
Bericht van de directie	7
Energiebeschikbaarheid voor nu en in de toekomst	9
Profiel	10
Feiten en cijfers	12
Kerncijfers	13
Strategie	14
Ontwikkelingen in de samenleving en de energiemarkt	14
Onze doelstellingen	15
Onze strategie	15
Governance	16
Personalia	16
Verslag van de Raad van Commissarissen	18
Verslag van de Ondernemingsraad	23
Corporate Governance	26
Risicomanagement	29
Onze resultaten	36
Westland Infra Netbeheer	36
Capturam	43
Anexo	44
Voor de maatschappij	49
Voor onze aandeelhouders	51
Compliance en kwaliteit	56
Medewerkers	57
Verwachtingen voor 2019	59
Jaarrekening	62
Geconsolideerde balans (vóór resultaatbestemming)	62
Geconsolideerde winst- en verliesrekening	63
Geconsolideerd kasstroomoverzicht	64
Toelichting algemeen	65
Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening	71
Toelichting op de geconsolideerde winst- en verliesrekening	81
Vennootschappelijke balans (vóór resultaatbestemming)	88
Vennootschappelijke winst- en verliesrekening	89
Toelichting op de vennootschappelijke jaarrekening	90
Winstbestemming	95
Overige gegevens	96
Statutaire regeling omtrent winstbestemming	96
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	97
Historisch overzicht	101
Begrippenlijst	102

Bestuursverslag

2018 in het kort

Januari

- De Tweede Kamer heeft ingestemd met het Wetsvoorstel Voortgang Energietransitie (Wet VET) waarmee onder meer de bevoegdheden van netwerkbedrijven duidelijker worden afgebakend dan nu het geval is. Via een amendement bij het wetsvoorstel is ook de gasaansluitplicht voor kleinverbruikers bij nieuwbouw geschrapt.
- De Triasboring bevindt zich momenteel op ca. 3.600 meter diepte en er is goed nieuws: we zijn door de onderkrijtlaag heen en de eerste metingen wijzen uit dat de onderkrijtlaag veel potentie heeft voor een regulier geothermieproject.
- Sinds de oprichting van ETP - in december 2016 – zijn twee nieuwe Westlandse warmtecoöperaties opgericht: Kralingerpolder en Polanen. In deze coöperaties verkennen glastuinbouwbedrijven samen duurzame alternatieven voor aardgas, zoals geothermie, biomassa en restwarmte uit de Rotterdamse haven. Met ondersteuning van ETP en LTO Glaskracht ontwikkelen zij haalbare business cases, om daarna vlot door te pakken richting realisatie.

Februari

- We hebben de 2e volledig elektrische poolauto beschikbaar voor onze medewerkers.
- Anexo heeft een belangrijke order met Schiphol Group afgesloten waarbij we infrastructurele activiteiten in het middenspanningsnet van Schiphol gaan uitvoeren.
- Trias Westland wordt definitief een onderkrijtproject omdat geen warmte is te halen uit de diepere triaslaag. Uit de resultaten van de boring is gebleken dat de geologische samenstelling van grond op die diepte niet geschikt is voor rendabele warmtewinning. De onderkrijtlaag (2,3 km diepte) blijkt daarentegen wel zeer geschikt.

Maart

- Trias Westland heeft een succesvolle productietest uitgevoerd. Uit het onderkrijtreservoir is water van 2,3 kilometer diepte opgepompt. De test verliep uitstekend. Heet water stroomde snel in het bassin. Er zijn monsters genomen van de samenstelling van het water en metingen uitgevoerd naar onder andere druk en temperatuur.
- Anexo ontvangt een grote order voor het aansluiten van het windmolenpark in Hoek van Holland. Het te realiseren windpark bestaat uit acht turbines die gezamenlijk een vermogen van circa 24 MW hebben. Anexo verzorgt de volledige realisatie van een inkoopstation, koppelstation en 7 km tracé ten behoeve van koppelingen tussen de windturbines en stations. Westland Infra Netbeheer gaat de aansluiting realiseren tot aan het inkoopstation.
- In samenwerking met LTO Glaskracht heeft ETP begin maart een brief overhandigd aan minister Wiebes met daarin een uitgewerkt plan voor realisatie van een warmtesysteem in het Westland. Doel: het gasverbruik in Westland vanaf 2021 verlagen met 160 miljoen kuub per jaar, oplopend naar 480 miljoen kuub.
- Ook de Eerste Kamer heeft ingestemd met de Wet Voortgang Energietransitie (Wet VET). De senaatscommissie voor Economische Zaken en Klimaat heeft de stemming over deze wet afgedaan als hamerstuk. Dat wil zeggen dat er zonder verdere mondelinge behandeling een klap op is gegeven.

- Het kabinet besluit dat gaswinning uit het Groningenveld volledig wordt beëindigd. Uiterlijk per oktober 2022, maar mogelijk al een jaar eerder, daalt de gaswinning tot onder het niveau van 12 miljard Nm³. Afhankelijk van het effect van de maatregelen wordt vanaf oktober 2022 een daling voorzien naar 7,5 miljard Nm³ en mogelijk fors minder. In de jaren daarna wordt de gaswinning helemaal afgebouwd tot nul.

April

- Net als afgelopen jaren is Westland Infra Netbeheer ook dit jaar hoofdsponsor van Kom in de Kas Westland. Diverse gastvrije groente-, bloemen- en plantenkwekers openen gedurende een weekend hun deuren van de kas. In meerdere regio's verspreid over Nederland kan bekeken worden wat er allemaal gebeurt in die glazen kassen.
- Besluit tot inwerkingtreding Wet VET per 1 juli 2018 waarbij enkele artikelen pas vanaf 1 januari 2019 van kracht zijn.

Mei

- De tweede put van het Trias Westland-doublet is succesvol gerealiseerd. De derde sectie van deze put is voorzien van 'screens': geperforeerde buizen die de put verstevigen. In de eerste sectie is een dubbele buis aangebracht, als reserve voor de toekomst. Ook vond de productietest van de tweede put (productieput) plaats. De test is goed verlopen en heeft bevestigd dat een uitstekend reservoir is aangetroffen. Op basis hiervan kan een warmtenet aangelegd worden met een capaciteit van 17 – 21 MWth. Concreet betekent dit dat op deze bron minimaal 26 glastuinbouwbedrijven worden aangesloten en maximaal 32 bedrijven.
- De initiatiefnemers van een gezamenlijk project tussen Westland Infra Netbeheer en Stedin behalen een belangrijke mijlpaal. Samen met de Nederlandse ontwikkelpartner TWTG werd het eerste prototype van een Slimme Kortsluit Detector uitvoerig onder handen genomen en gedemonstreerd. Het doel van deze ingebouwde 'slimme sensor' is bedrijfsvoerders van storingsinformatie te voorzien, zodat deze direct de locatie van een storing kunnen vaststellen. Hierdoor kan de onderbrekingstijd van storingen omlaag worden gebracht.

Juni

- Anexo is te vinden op de beurs WindDays 2018 om in gesprek te gaan en nieuwe klanten te werven voor energiemanagement en totaaloplossingen voor windprojecten. WindDays 2018 is dé plek waar 2500 windenergie professionals praten over de laatste ontwikkelingen in de on- en offshore windsector.
- Westland Infra Netbeheer is – net als alle andere netbeheerders – aanwezig geweest bij de lancering van een noodvoorraden database. Als netbeheerder gaan we schaarse en kostbare voorraden, zoals middenspanningskabels en -installaties, met elkaar delen. Bovendien zijn specialistische montageploegen op het gebied van gas inzetbaar buiten het eigen werkgebied waardoor we met elkaar storingen efficiënter kunnen verhelpen.

Juli

- De gemeente Westland heeft Anexo de opdracht gegeven voor het vervangen van de armaturen van straatverlichting van twintig jaar of ouder, omdat deze niet meer aan de technische eisen voldoen. In bijna alle gevallen is LED-verlichting energiezuiniger en duurzamer. Daarnaast worden er twee telemanagementsystemen toegepast waardoor de gemeente een start maakt met slim energimanagement.
- Per 1 juli is de gasaansluitplicht definitief vervallen voor kleinverbruikers door de inwerkingtreding Wet VET. Alleen objecten waar een omgevingsvergunning voor is aangevraagd, kunnen nog beschikking krijgen over een gasaansluiting.
- Gemeente Westland heeft in samenwerking met Westland Infra Netbeheer een subsidie aanvraag gedaan voor een aardgasvrije wijk.

Augustus

- Net als voorgaande jaren treden we ook deze zomer als sponsor op van een tweetal evenementen: Profronde Westland en Varend Corso. Met deze sponsoring bereiken we een breed publiek en laten we zien maatschappelijk betrokken te zijn bij een regionaal evenement.

September

- Woensdag 19 september ontvingen we samen met het MKB zo'n 150 Westlandse ondernemers met een ontbijt en de mogelijkheid om te netwerken. Tevens was er een centraal gedeelte, met als hoofdspreker Robert Doornbos.
- Een belangrijke mijlpaal voor het project Smart Grid Westland! ACM is voornemens Westland Infra Netbeheer toestemming te geven om van de gereguleerde tarievenstructuur af te wijken. In het project Smart Grid Westland willen wij tuinders stimuleren hun capaciteitsbehoefte te verschuiven naar momenten dat het minder druk op het net is. Het voorgenomen besluit heeft de ACM kenbaar gemaakt door middel van de publicatie van een ontwerpbesluit van een ontheffing voor Westland Infra Netbeheer om het project mogelijk te maken en op bepaalde momenten anders met de tariefstructuren om te gaan.
- Vrijdag 28 september vond de Dag van de Westlandse Techniek plaats waarbij ook Juva haar deuren opende voor in dit geval twee groepen leerlingen om een kijkje te nemen en te leren over het werken in de techniek.

Oktober

- Het pilotproject Polanen ontvangt geen rijkssubsidie om woon-werkgebied Polanen aardgas vrij te maken.
- Anexo realiseert voor Woningcorporatie Rochdale de energieaansluiting van 240 nieuwe studentenwoningen en statushouders op Sciencepark in Amsterdam. Spark Village is de naam van de nieuwe locatie. De woningen staan op een van de meest high tech locaties van Europa: innovatie, bedrijven, wonen en wetenschap gaan hier hand in hand, met Startup Village letterlijk naast het complex.
- In oktober heeft Westland Infra Netbeheer een windmolenpark aangesloten op het Westland Infra net. Bijzonderheden zijn: tracé met kunstwerken onder PZH wegen, inpassing in nieuw te ontwikkelen gebieden, samenwerkingsverband met projectontwikkelaar en energiebedrijf.

November

- Op 1 november is Paul Langereis aangetreden als directeur Westland Infra Netbeheer. Paul werkte afgelopen twee jaar als Manager Netbeheer en gaat zich in zijn nieuwe rol op alle aspecten van netbeheer richten.
- De aanleg van het warmtenet van Trias Westland is in volle gang. Het meest zichtbaar zijn de werkzaamheden op de Zwethlaan. Het werk tussen de Veilingroute N222 en de Broekpolderlaan was op 23 november gereed. De vervolgwerkzaamheden op de Zwethlaan - tussen de Broekpolderlaan en de Middel Broekweg – zijn eind november gestart en duren tot medio april 2019.
- Westland Infra Netbeheer heeft 110 aanmeldingen ontvangen voor deelname aan Smart Grid Westland. Als de ACM een definitieve ontheffing verleent, gaat de eerste fase van het project van start met 25 deelnemers.
- We hebben een aanvraag SDE voor geothermieproject Polanen ingediend.
- Westlandse glastuinbouwondernemers spreken het belang uit van een warmtesysteem in het Westland. Daarbij worden lokale warmtebronnen aan elkaar geknoopt door een onafhankelijk beheerd warmtenetwerk. Met dit collectieve systeem kan de Westlandse glastuinbouw ruim 600 mln. kuub aardgas per jaar besparen.
- In november OCI is het (Industrie Terminal) HD gasleiding/net opgeleverd. Vanuit een risicomatrix bleek een bovengrondse HD leiding een potentieel gevaar. Vervangingswerkzaamheden moesten gebeuren binnen een verzaamd industrieterrein en regels. Extra complexiteitsfactor zijn bedrijven die 100% afhankelijk zijn van gaslevering. Stilstand betekent direct productieverlies.
- Ook Anexo krijgt een nieuwe directeur, Emile Croin start in januari 2019.

December

- Alle leden van de warmtecoöperatie Polanen hebben ingestemd met een verdere samenwerking met ETP voor het transport van het geothermieproject Polanen. Het gaat om 38 glastuinbouwbedrijven in Monster en omstreken (Boomawetering en Gantel), die op deze manier kassen duurzaam willen verwarmen. Ook een woonwijk in de buurt zou warmte uit deze bron kunnen krijgen. Amper een jaar na de oprichting van de warmtecoöperatie is er al zicht op een concreet project.
- Ook glastuinbouwbedrijven in Wateringen/Kwintshoul, ten zuidwesten van de Wippolderlaan (N211), slaan de handen ineen en gaan overschakelen op duurzame warmte. De warmtecoöperatie van 23 bedrijven (samen goed voor ongeveer 100 hectare glas) is onlangs officieel opgericht bij de notaris. Samen met ETP gaan zij de mogelijkheden onderzoeken voor warmte uit een geothermiebron, maar ook andere warmtebronnen worden verkend.
- De Autoriteit Consument & Markt (ACM) heeft Westland Infra Netbeheer definitief toestemming gegeven om te experimenteren met het Smart Grid Westland. Met de goedkeuring van de ACM kan het project daadwerkelijk van start gaan.
- In december heeft Westland Infra Netbeheer voor de NAM een tijdelijke aansluiting gerealiseerd in verband met een lekkageherstel Gasput NAM/Shell. Het tracé van honderden meters is binnen twee weken na opdracht met alle benodigde goedkeuringen vanuit instanties en gemeentes aangelegd.

Over Juva

Bericht van de directie

Het financieel resultaat over het jaar 2018 ligt met een nettowinst van € 13,3 miljoen lager dan in 2017. Het resultaat valt lager uit door een lagere omzet in de commerciële projecten en hogere afschrijvingslasten. Ook de verandering in het vpb-percentages en de daardoor hogere belastingdruk heeft effect op het resultaat 2018 gehad.

Ons bedrijf bevindt zich in een sterk veranderende omgeving als gevolg van de transitiefase waarin de energiewereld zich bevindt. Toch weten wij in deze onzekerheid met onze stakeholders een koers uit te zetten die een nieuwe basis gaat vormen voor het (economische) welzijn van de regio. Naast een gezond toekomstbeeld blijven de resultaten van ons bedrijf bijzonder goed.

De energiewereld is volop in beweging gekomen door het klimaatakkoord in Parijs. De politieke aandacht is daardoor sterk toegenomen. In 2018 is de Klimaatwet opgesteld met als doel de CO₂-doelen vast te leggen. Ten opzichte van 1990 moet de CO₂-uitstoot in 2030 met 49% zijn teruggebracht en in 2050 zelfs met 95%. De energiesector moet een grote bijdrage leveren met duurzame productie van elektriciteit en de vervanging van aardgas in verwarmingssystemen door duurzame alternatieven. Voor verwarming van de kassen in onze regio zijn aardgas en restwarmte de eerste bouwstenen voor een nieuwe warmte-infrastructuur. Een volledig CO₂-vrij energiesysteem voor de regio vereist een combinatie van alle mogelijke energievormen. Zon en wind zullen naast aard- en restwarmte belangrijke bronnen zijn terwijl waterstof een veel besproken optie is die zeker mogelijkheden biedt. De combinatie van de verschillende bronnen vormt een uitdaging doordat deze ofwel een hoge continuïteit kennen of juist zeer discontinu zijn. Door de hoge bijdrage van aardwarmte is een groot deel van de energieproductie lokaal en daarmee tekenen de kaders van een toekomstig energiesysteem zich af: decentraal maatwerk, fossielvrij, conversie en opslag en lokaal gebalanceerd. Tijdens de verbouwing blijft de winkel overigens gewoon open en blijven veiligheid, betrouwbaarheid en betaalbaarheid onverminderd belangrijk.

In 2018 hebben wij grote stappen gezet om te komen tot een duurzame energievoorziening. Capturam B.V. participeert in Trias Westland, een project waar de laatste fase van het netwerk wordt aangelegd en aardwarmte bij onze klanten brengt voor de zomer van 2019. Capturam is ook betrokken bij de vorming van een warmtesysteem in Westland dat door de aanpak van onderaf met participerende klanten, verenigd in diverse coöperaties, uniek is voor Nederland. Met het verbinden van al deze lokale plannen ontstaat een regiodekkend warmtenet en maken we ook verbinding met omliggende netwerken zodat naast aardwarmte ook restwarmte een plek krijgt. In 2018 is een stevig fundament onder het systeem gelegd welke bovendien volledig wordt ondersteund door Glastuinbouw Nederland.

Westland Infra Netbeheer B.V. zorgt voor de beschikbaarheid van en toegang tot de gas- en elektriciteitsnetwerken in de regio's Westland, Midden-Delfland en enkele kleinere netten in de Botlek. Ook in 2018 onderscheidde de hoge beschikbaarheid van de distributienetten zich positief van het landelijk gemiddelde. Daarnaast heeft Westland Infra Netbeheer een belangrijke bijdrage geleverd aan één van de bouwstenen van een duurzaam regionaal energiesysteem. Door een ontheffing van ACM is het mogelijk in tijden dat het netwerk minder druk bezet is, klanten toegang te bieden onder economisch gunstigere voorwaarden. Daarmee stimuleren wij een betere benutting van de netwerken en actieve beheersing van de piekbelasting. In een duurzaam energiesysteem zullen deze elementen ook zeker een plaats krijgen en daarmee is deze pilot voor ons cruciaal om meer inzicht te krijgen in de dynamiek die dan ontstaat.

Een ander opmerkelijk punt in 2018 is het vervallen van de wettelijke aansluitplicht op het aardgasnetwerk. Daardoor zullen nieuwe woningbouwprojecten alternatieven moeten kiezen voor verwarming.

Voor Anexo B.V. ontwikkelde het jaar 2018 zich zoals voorzien. Enkele grote tuinbouwprojecten uit 2017 zorgden voor een hoge omzet in dat jaar met als gevolg dat de omzet in 2018 substantieel lager uitviel. De activiteiten van het meetbedrijf en openbare verlichting ontwikkelden zich volgens plan. Ontluikende markten zoals zon en wind zorgden voor nieuwe infrastructurele projecten en de vooruitzichten voor deze markten zijn positief. Het meten en regelen van energiestromen bieden kansen naar de toekomst.

Ook met de omvorming van een fossiel-gedreven-energiesysteem naar een systeem van duurzame bronnen, blijft veiligheid voor medewerkers en de omgeving de hoogste prioriteit. Veiligheid is iets waar we dagelijks aan werken. In 2018 hebben zich geen ongevallen met ernstig of blijvend letsel of ongevallen met verzuim tot gevolg voorgedaan.

Tenslotte wil ik mijn waardering uitspreken voor al mijn medewerkers die met een enorme betrokkenheid ook 2018 weer tot een succesvol jaar hebben gemaakt. Hierbij bied ik het jaarverslag over 2018 aan.

Poeldijk, 22 mei 2019

F.P. Binnekamp
directeur N.V. Juva



Energiebeschikbaarheid voor nu en in de toekomst

Afgelopen jaar hebben wij goed nagedacht over onze rol in de maatschappij en ook binnen de energietransitie. Waar zijn wij van, waar zijn we goed in en waarom doen we het?

Het waarom

Wij werken aan een leefbare en duurzame samenleving voor iedereen en geloven in de kracht van innovatie en samenwerking om dit te bereiken. De energiewereld staat voor één van de grootste veranderingen ooit. De energietransitie zet door en wij kijken graag vooruit naar oplossingen. We gaan met z'n allen bewuster met energie om, waarbij kostenefficiëntie en milieubewustzijn voorop staan.

Onze positie

Samen met de werkmaatschappijen Westland Infra Netbeheer, Anexo en Capturam zorgt Juva voor duurzame beschikbaarheid van energie. Alle drie de werkmaatschappijen dragen vanuit hun eigen focus en activiteiten bij aan deze positionering van Juva waardoor een totaal aanbod van energie-infrastructuur, innovatie en pragmatische oplossingen voor energiesystemen samen voorzien in oplossingen voor nu en de toekomst.

Onze organisatie heeft een gezamenlijk doel voor de toekomst van de glastuinbouw. Bovendien zijn wij gesprekspartner voor stakeholders en klanten om richting te bepalen in het duurzaamheidsoerwoud. Hierbij staat het regionale belang altijd voorop zonder de context van de omgeving uit het oog te verliezen. Dat doen wij op zijn Westlands: betrouwbaar en pragmatisch.

Het hoe

- Innovatief
- Dichtbij
- Verbindend
- Open
- Betrouwbaar

Deze waarden vormen de basis van ons handelen binnen de eigen organisatie en onze externe positionering. Zij komen in de processen en externe en interne communicatie terug en dienen door alle medewerkers consistent te worden uitgedragen binnen de organisatie en naar de klant.

Het wat

- Westland Infra Netbeheer zorgt voor energiebeschikbaarheid voor alle inwoners en bedrijven in de regio Westland en Midden-Delfland.
- Anexo doet in energiemanagement voor bedrijven die energie wel belangrijk vinden en daar iets mee willen, maar niet precies weten hoe en daar graag een partner in hebben.
- Met Capturam stellen we de toekomst van energie veilig, in eerste instantie in de regio. We leveren hiermee een bijdrage aan de energietransitie.

Gezamenlijk vormen ze de 'what' van Juva, namelijk duurzame energiebeschikbaarheid voor nu en voor de toekomst.



Profiel

Visie

Wij werken aan een leefbare en duurzame samenleving voor iedereen en geloven in de kracht van innovatie en samenwerking om dit te bereiken.

De omvorming van de huidige energievoorziening naar een duurzaam energiesysteem zien wij als grootse uitdaging voor de komende decennia. De energietransitie zet door en wij kijken graag vooruit naar oplossingen. We gaan bewuster om met energie, waarbij kostenefficiëntie en milieubewustzijn voorop staan.

Bedrijfsprofiel

Als netwerkbedrijf zijn wij gespecialiseerd in het transport van energie en de daaraan gerelateerde producten en diensten. Onze regionale netbeheerder zorgt voor het transport van gas en elektriciteit binnen de regio's Westland en Midden-Delfland en in de Botlek. Met onze energienetwerken vormen we een cruciale factor voor de economische gezondheid van de regio. We willen onze netwerken zoveel als mogelijk inzetten naar de behoeften van onze klanten binnen de mogelijkheden die wet- en regelgeving ons biedt. We geven pragmatisch, creatief en hands-on invulling aan de energietransitie. Resultaten uit het verleden tonen aan dat we in staat zijn om wendbaar te reageren op nieuwe ontwikkelingen, zoals congestiemanagement ten tijde van de WKK hausse. En ook vandaag de dag ontwikkelen we vernieuwende oplossingen voor onze klanten, zoals Smart Grid Westland en de gascapaciteitsbegrenzer.

De energievoorziening gaat veranderen. Na het klimaatakkoord van Parijs is de transitie naar een duurzame energievoorziening en minder gebruik van fossiele energie pas echt op gang gekomen. Gas zou een grote rol als transitiebrandstof kunnen spelen, maar door problemen met de winning in Groningen is deze rol niet langer vanzelfsprekend. Geothermie en restwarmte krijgen grote aandacht om een deel van de warmtebehoefte in te vullen. Bouwstenen om te komen tot een nieuw betrouwbaar en veilig energiesysteem. Elektriciteit, gas, warmte en CO₂ gaan een integraal systeem vormen. Daarnaast kennen duurzame bronnen specifieke eisen voor beschikbaarheid en continuïteit. Dit heeft grote gevolgen voor de (lokale) balans van vraag en aanbod. Met onze kennis, ervaring en vernieuwende ideeën willen wij een bepalende rol spelen in dit nieuwe energiesysteem binnen en buiten de regio. Waar mogelijk stimuleren wij duurzame ontwikkelingen door partijen bij elkaar te brengen, kennis te delen en barrières weg te nemen. Binnen de wettelijke kaders zetten we onze kennis en expertise in voor de ontwikkeling van producten, diensten en meet- en energieconcepten.

Binnen de veranderende energiewereld blijven onze waarden voor veiligheid en betrouwbaarheid onverminderd belangrijk. Ons assetmanagementsysteem maakt de netwerken voorspelbaar en beheersbaar op het gebied van kosten, risico's en prestaties. Veilig werken staat aan de basis van al onze activiteiten. We kennen een proactieve veiligheidscultuur, gebaseerd op persoonlijk leider- en ondernemerschap door alle lagen van onze organisatie. Bij de uitvoering van onze werkzaamheden zijn we verbonden met onze omgeving en oefenen daar invloed op uit. Hoe we met onze omgeving omgaan, hebben we uitgewerkt in ons MVO-beleid. Dit beleid hebben we gebaseerd op de drie pijlers 'duurzame energievoorzieningen', 'welzijn van medewerkers, klant en omgeving' en 'goed voor de regio'.

De beweging van de energiewereld naar decentraal, duurzaam en geregeld, impliceert dat de standaardoplossing voor de energienetten verdwijnt. Klanten kiezen voor eigen oplossingen met maatwerkbehoefte en zoeken daarbij partners die waarde toevoegen. De traditionele verhouding van leverancier versus afnemer verandert in samenwerkingsvormen. Deze manier van werken, maken we ons eigen met ons programma WE Are. Dit programma is gericht op het stimuleren van onderlinge samenwerking met als doel het bieden van maatwerk, kennisdeling en tevreden klanten. Bij deze manier van werken past een moderne werkomgeving. Ons pand is volledig aangepast aan de eigentijdse manier van werken. Met deze werkomgeving, een kleinschalige cultuur waar iedereen elkaar kent van hoog tot laag en een verduurzamingsuitdaging zijn we aantrekkelijk op de arbeidsmarkt.

Feiten en cijfers

BEDRIJFSGEGEVENS

GROEPSRESULTAAT

13,3 euro miljoen



14,6 euro miljoen in 2017

BEDRIJFSOPBRENGST

83,7 euro miljoen



89,2 euro miljoen in 2017

BALANSTOTAAL

249,4 euro miljoen



245,5 euro miljoen in 2017

ROE (RENDEMENT GEMIDDELD EIGEN VERMOGEN)

9,9 %



10,9 % in 2017

INVESTERINGEN ENERGIE-INFRASTRUCTUUR

20,3 euro miljoen



17,4 euro miljoen in 2017

PERSONEELSLEDEN

205 FTE



199 FTE in 2017

VEILIGHEIDSINDEX

0 IF-cijfer



0 IF-cijfer in 2017

ZIEKTEVERZUIM

3,5 %



4,0 % in 2017

CO2-FOOTPRINT

2.317 kton



2.238 kton in 2017

ELEKTRICITEITSNET

LENGTE NETWERK ELEKTRICITEIT

2.787 km



2.766 km in 2017

AANSLUITINGEN ELEKTRICITEIT

60.887 aansluitingen



59.967 aansluitingen in 2017

TRANSPORT ELEKTRICITEIT

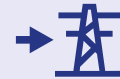
1.741 GWh



1.678 GWh transport in 2017

TERUGLEVERING AAN TENNET

441 GWh



529 GWh in 2017

UITVALSDUUR ELEKTRICITEIT

11 min



9 min in 2017

GASNET

LENGTE NETWERK GAS

1.031 km



1.014 km in 2017

AANSLUITINGEN GAS

54.554 aansluitingen



54.122 aansluitingen in 2017

TRANSPORT GAS

1.145 m³x 1.000.000



1.178 m³x 1.000.000 in 2017

UITVALSDUUR GAS

56 sec



60 sec in 2017

Kerncijfers

(in miljoen € tenzij anders aangegeven)	2018	2017	%
Winst- en verliesrekening			
Bedrijfsopbrengsten	83	89	-6,7%
Kosten uitbesteed werk en andere (externe) kosten	-19	-25	-24,0%
Brutomarge	64	64	0,0%
Som der bedrijfslasten exclusief afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen	-25	-24	4,2%
EBITDA	39	40	-2,5%
Afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen	-18	-17	5,9%
Bedrijfsresultaat	21	23	-8,7%
Rentelasten minus -baten	-2	-3	-33,3%
Resultaat voor belastingen	19	20	-5,0%
Vennootschapsbelasting	-6	-5	20,0%
Resultaat na belastingen	13	15	-13,3%
Aandeel in resultaat van deelnemingen	-	-	
Groepsresultaat	13	15	-13,3%
Eigen vermogen ¹⁾			
Solvabiliteit	49%	49%	
Rendement gemiddeld eigen vermogen (ROE)	10%	11%	
Investing in materiële vast activa			
Investeringen in materiële vast activa	23	24	-4,2%
Operationele cashflow			
Operationele cashflow	31	35	-11,4%
Voorgesteld dividend			
Voorgesteld dividend	13	13	
Ratio's ACM			
EBIT rentedekking	9,2	8,2	
FFO rentedekking	15,1	12,7	
FFO / Schuld in %	29,4	29,0	
Schuld / Kapitalisatie in %	46,0	45,1	
Bedrijfsomvang			
Transport gas in miljard m ³	1.145	1.178	-2,8%
Transport elektriciteit in GWh	1.741	1.678	3,8%
Teruglevering aan TenneT in GWh	441	529	-16,6%
Aantal medewerkers per ultimo boekjaar	211	204	3,4%
Full-time equivalenten	205	199	3,0%

1 Rekening houdend met voorgesteld dividend

Strategie

Ontwikkelingen in de samenleving en de energiemarkt

Het klimaatakkoord van Parijs beoogt de opwarming van de aarde tegen te gaan. Wij nemen verantwoordelijkheid voor onze bijdrage en doen er alles aan om onze regio duurzamer te maken en economisch gezond te houden. De CO₂-uitstoot van de energievoorzieningen willen we de komende jaren flink reduceren door te participeren in CO₂-reducerende initiatieven. Ons uiteindelijke doel is om een substantiële bijdrage te leveren aan een emissieloze energievoorziening in ons verzorgingsgebied.

Draagvlak voor aardwarmte

We zetten vol in op aardwarmte als te ontsluiten duurzame energiebron voor onze regio. In 2018 hebben we samen met de glastuinbouw hard gewerkt aan de ontwikkeling van het transport voor een regio dekkend warmtesysteem. Daarbij maken we dankbaar gebruik van de warmte die diep in de aarde van het Westland verborgen ligt. Ook andere lokale duurzame bronnen en restwarmte uit de omgeving zijn onderdeel van het concept. Maar verduurzaming begint bij de klant die kiest voor duurzame energie. Daarom wordt er veel energie gestoken in het creëren van draagvlak bij onze klanten. Zowel tuinders als bewoners in de regio Westland en Midden-Delfland betrekken we actief in onze duurzame ambities. Verduurzamen doe je samen, dat is onze insteek.

Tuinbouwsector als aanjager

Onze handreiking naar de tuinders werpt vruchten af. Ook in 2018 hebben we tuinders actief geholpen met het vormen van warmtecoöperaties en invulling geven aan het gebruik van aardwarmte voor hun bedrijfsvoering. Veel tuinders hebben zich gecommitteerd aan deze werkwijze en samenwerking. Maar ook de bewoners in de regio ondersteunen we waar het gaat om de energietransitie. In 2018 waren we aanwezig bij de eerste bewonersbijeenkomsten en ondersteunen daarmee onze aandeelhouders in de ontwikkeling van aardgasloze woonwijken. Daarbij spelen we in op vragen en onzekerheden die leven over wat de energietransitie voor mensen betekent. Veel bewoners zijn nog terughoudend ten aanzien van de uitfasering van aardgas in hun warmtevoorziening. Aan ons de uitdaging om ook hen te informeren over de kansen die bijvoorbeeld aardwarmte biedt voor hun huishouden en het milieu. De tuinbouwsector kan hierbij als regionale aanjager van een warmtesysteem fungeren, waar op den duur ook de gebouwde omgeving op wordt aangesloten.

Verduurzaming werkmaatschappijen

Onze werkmaatschappijen participeren volop in het proces van verduurzaming. Capturam heeft een leidende rol in de distributie en aansluiting van aardwarmte in de regio. Westland Infra Netbeheer speelt een belangrijke rol bij de overgang van aardgas naar alternatieve duurzame energiebronnen. Dit betekent bijvoorbeeld dat we onderzoeken hoe we nieuwe gassoorten transporteren zoals waterstof en helpen bij het realiseren van all-electric wijken. Een innovatie als Smart Grid Westland helpt daarbij om optimaal van het elektriciteitsnet gebruik te maken en faciliteert de afname van het WKK gebruik en stimuleert het investeren in duurzame oplossingen bij klanten, zoals Power to Heat.

Anexo ziet een flinke groei bij de aanleg van infrastructuur met betrekking tot wind- en zonne-energie. En is druk bezig om nieuwe proposities te ontwikkelen die klanten nog meer grip geven op hun energieverbruik en daarmee reductie van verbruik en verduurzaming.

Onze voortrekkersrol

De in 2018 ingevoerde Wet VET beperkt onze speelruimte in de markt. Vooral voor Anexo en Capturam heeft de nieuwe wet effect op onze mogelijke rol. Tegelijk geeft de energietransitie ons nieuwe kansen om onze leidende rol in de regionale tuinbouw te versterken en onze kennis op het gebied van infrastructuur voor een duurzame energievoorziening in te zetten. De eerste stappen hiertoe hebben we genomen. Vanuit het hele land wordt er met grote belangstelling gekeken naar de verbindende rol die wij spelen in de regio waar het gaat om de verduurzaming van energiesystemen.

Onze doelstellingen

Juva staat voor een veilig en betrouwbaar energiesysteem in de regio. Ook in 2018 hebben we deze belofte ruimschoots verzilverd. Veiligheidsbewaking is voor onze werkmaatschappijen een continue proces. Natuurlijk is ons assetmanagementsysteem altijd up-to-date. Maar het zijn vooral ook onze medewerkers die verantwoordelijkheid dragen voor de veiligheid van onze systemen. Daarom vinden we een persoonsgebonden certificering van onze medewerkers zo belangrijk. We trainen onze mensen op het nemen van eigen verantwoordelijkheid en leiderschap. Dit betekent meteen zelf ingrijpen als veiligheid in het geding is en alleen werken als het veilig kan. Zo houden we elkaar scherp.

De energietransitie heeft grote invloed op de doelstellingen en positionering van Juva. Immers, duurzame energievoorzieningen hebben de toekomst. De afzonderlijke werkmaatschappijen hebben daarnaast hun eigen speerpunten in een snel veranderende markt.

Onze strategie

Ons ultieme doel is een efficiënte infrastructuur te creëren voor een duurzame energievoorziening. Waarbij vraag en aanbod optimaal op elkaar zijn afgestemd. Onze regionale netwerken voor gas, elektriciteit en in de toekomst warmte vormen hiervoor de solide basis. Veiligheid, betrouwbaarheid en betaalbaarheid zijn daarbij onze uitgangspunten.

Samenwerking staat voorop in het proces naar een duurzame energietransitie. We stimuleren tuinbouwers actief om samen te werken met elkaar en met ons. Met succes, honderden tuinders hebben zich verenigd in warmtecorporaties. Wij helpen de warmtecorporaties met de toepassing van duurzame energie binnen hun bedrijfsvoering. Wij gebruiken onze expertise in het distribueren en aansluiten van energie, samen met onze kennis van kostenefficiënt investeren, om tuinderscollectieven te ontzorgen in hun warmtekosten. De vorming van warmtecorporaties is een cruciale stap in de totstandkoming van een regionaal dekkend warmtesysteem. Maar ook onze participatie in Energie transitie Partners (ETP) geeft de ontwikkeling van aardwarmte als energiebron in de regio een stevige impuls.

Governance

Personalia

Directie



Algemeen directeur

De heer F.P. (Frank) Binnekamp (1968)

Frank Binnekamp is sinds 1 juli 2008 directeur van N.V. Juva en haar rechtsvoorganger. Hij begon zijn loopbaan bij een landelijk werkende installateur en zette zijn loopbaan voort bij rechtsvoorgangers van Westland Infra Netbeheer B.V. als manager Distributie Elektriciteit en was vanaf 2001 statutair directeur van het netwerkbedrijf Westland Energie Infrastructuur B.V. Frank Binnekamp studeerde Energietechniek aan de Technische Hogeschool Rijswijk. Hij behaalde zijn MBA aan de Business School Nederland.

Raad van Commissarissen



Voorzitter

De heer P. (Piet) Veenema (1955)

Datum eerste benoeming: 1 december 2012

Herbenoemd per: 1 december 2016

Einde huidige termijn: 1 december 2020

Beroep/hoofdfunctie: pensionaris

Relevante nevenfuncties: lid van raad van commissarissen Van Wijnen Holding N.V., lid van raad van commissarissen M&G Holding B.V., lid van raad van commissarissen Aalberts Industries N.V. en lid Advisory Board Egeria Industrials A.G. (Switzerland)



Mevrouw D.J.N.M. (Desirée) Curfs (1970)

Datum eerste benoeming: 1 juli 2011

Herbenoemd per: 1 juli 2015

Einde huidige termijn: 1 juli 2019

Beroep/hoofdfunctie: directeur Stroomopwaarts

Relevante nevenfuncties: lid algemeen bestuur VNO-NCW

**De heer M. (Mart) Valstar (1962)**

Datum eerste benoeming: 1 oktober 2014

Herbenoemd per: 1 oktober 2018

Einde huidige termijn: 1 oktober 2022

Beroep/hoofdfunctie: CEO Best Fresh Group

Relevante nevenfuncties: lid van raad van commissarissen

Agri Business Centrum Westland, lid algemeen bestuur VNO

– NCW Westland-Delfland en voorzitter Stichting Horti

Heroes

**De heer H.H.V. (Hans) Horlings (1962)**

Datum eerste benoeming: 1 juli 2018

Einde huidige termijn: 1 juli 2022

Beroep/hoofdfunctie: Wethouder Gemeente Midden-Delfland

Relevante nevenfuncties: bestuurslid Vereniging van Zuid-

Hollandse Gemeenten en bestuurslid Businesspark

Haaglanden

**Mevrouw J.C. (Joanne) Meyboom – Fernhout (1965)**

Datum eerste benoeming: 1 juli 2018

Einde huidige termijn: 1 juli 2022

Beroep/hoofdfunctie: Divisiedirecteur Siemens Nederland

N.V.

Relevante nevenfuncties: n.v.t.

**De heer A.J. (Arnoud) Rodenburg (1969)**

Datum eerste benoeming: 1 september 2011

Herbenoemd per: 1 juli 2014

Commissariaat beëindigd per: 1 juli 2018

Beroep/hoofdfunctie: burgemeester gemeente Midden-Delfland

Relevante nevenfuncties: n.v.t.

**De heer J. (Sjaak) van der Tak (1956)**

Datum eerste benoeming: 1 juni 2009

Herbenoemd per: 1 juli 2014

Commissariaat beëindigd per: 1 juli 2018

Beroep/hoofdfunctie: voorzitter LTO Glaskracht Nederland

Relevante nevenfuncties: voorzitter raad van toezicht

Stichting Sonneburgh, voorzitter IKPOB

Verslag van de Raad van Commissarissen

De raad van commissarissen heeft de taak toezicht te houden op het formuleren en realiseren van de strategie, de doelstellingen en het beleid van de directie en de algemene gang van zaken bij N.V. Juva en de met haar verbonden ondernemingen. Daarnaast staat zij de directie bij met advies. De raad van commissarissen treedt ook op als werkgever van de directie. In dit verslag legt de raad van commissarissen verantwoording af over haar functioneren in 2018.

Vergaderingen Raad van Commissarissen

De raad van commissarissen heeft in het verslagjaar vijfmaal volgens een vastgelegd schema vergaderd met de directie. In het najaar is een extra vergadering gehouden om de externe ontwikkelingen ten aanzien van de verduurzaming van de energievoorziening te duiden en de impact op het businessmodel van N.V. Juva. Bij twee vergaderingen waren alle commissarissen aanwezig, en bij vier vergaderingen was één lid verhinderd. De raad van commissarissen vergaderde eenmaal aansluitend aan de reguliere vergadering buiten aanwezigheid van de directie.

Onderwerpen die in de reguliere vergaderingen met de directie werden besproken, waren de ontwikkelingen op de energiemarkt, de participaties in Trias Westland B.V. en Energie Transitie Partners B.V., de positionering van Anexo B.V. en de verdere ontwikkeling, het onderzoek door ACM naar verstoring van de metermarkt en het boetebesluit, de beloning van de directie en de uitvoering van de Wet Normering Topinkomens, de samenstelling van de raad van commissarissen en haar functioneren, de ontwikkeling en beloning van het managementteam, de organisatie-inrichting, compliancy-dossiers, de aangepaste begroting 2018, de uitfasering van het Groningergas, het Klimaatakkoord, de strategieontwikkeling warmte evenals duurzame energie, de impact van wet VEt, de verbouwing van het kantoorpand, de keuze omtrent de nieuwe accountant, de jaarcijfers 2017 en het verslag van de externe accountant, het MVO jaarverslag 2017, het meerjarenplan 2019 – 2023, de financiële kwartaalrapportages en prognoses voor 2018, de begroting voor 2019, het vaststellen van de gerealiseerde aandachtsgebieden 2017, het dividendbeleid 2019-2021, de benoeming van de directeur Westland Infra Netbeheer B.V., de benoeming van de directeur van Anexo B.V., de toegepaste waarderingsgrondslagen, de administratieve organisatie en interne controle en tot slot risicobeheersing. Bovendien werden in de vergaderingen regelmatig presentaties gehouden door afdelingsmanagers.

Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen

Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO) is een integraal onderdeel van de strategie en de bedrijfsvoering van N.V. Juva. De raad van commissarissen hecht belang aan hoe N.V. Juva rekenschap geeft aan haar verantwoordelijkheid voor de omgeving waarin zij opereert. Het MVO-beleid is expliciet met de directie besproken en spiegelt de activiteiten aan het welzijn van mens en omgeving, de verduurzaming van het energiesysteem en lokale maatschappelijke betrokkenheid. In 2018 is opnieuw een apart MVO jaarverslag over het voorgaande jaar opgesteld en tezamen met het financiële jaarverslag gepubliceerd. Voor het opstellen van dit verslag is gebruik gemaakt van de Global Reporting Initiative 400 rapportagerichtlijn.

Overleg met de ondernemingsraad

De raad van commissarissen hecht aan een goede relatie met de ondernemingsraad. Het contact geeft gevoel bij wat er speelt binnen de organisatie. De op aanbeveling van de ondernemingsraad benoemde commissaris, mevrouw D.J.N.M. Curfs, voorziet de ondernemingsraad van adviezen en deelt de ervaringen binnen de raad van commissarissen. In een gezamenlijke bijeenkomst met de raad van commissarissen en de ondernemingsraad op 23 mei 2018 werd onder andere gesproken en gediscussieerd over de samenstelling van de ondernemingsraad, de organisatieontwikkelingen, de ontwikkelingen binnen de energiesector en de verwachtingen van de raad van commissarissen ten aanzien van de werkmaatschappijen van N.V. Juva. Dit contact met de ondernemingsraad wordt door de raad van commissarissen bijzonder op prijs gesteld.

Corporate Governance

Alhoewel niet direct van toepassing voor N.V. Juva heeft de raad van commissarissen kennisgenomen van de Nederlandse Corporate Governance Code. De verantwoordelijkheden en taken van de raad van commissarissen zijn in een reglement vastgelegd dat op 21 november 2016 is geactualiseerd. De practice bepalingen uit de Nederlandse Corporate Governance Code, die voldoende relevant zijn, zijn daarin verwerkt. De Wet Bestuur en Toezicht schrijft voor dat een evenwichtige man-/vrouwverdeling in de directie en raad van commissarissen in acht genomen moet worden. Van een evenwichtige verdeling is volgens de wet sprake indien ten minste 30% van de zetels wordt bezet door vrouwen en ten minste 30% door mannen. De profielschets van de raad van commissarissen is in 2015 reeds aangepast om het streven naar een evenwichtige verdeling van de zetels in de raad van commissarissen tussen mannen en vrouwen vast te leggen. Deze profielschets is het uitgangspunt geweest bij de selectie van nieuwe commissarissen vanaf 2015. Met ingang van 1 juli 2018 bestaat de raad van commissarissen uit twee vrouwen en drie mannen. De statutaire directie van de holding bestaat uit één mannelijk lid. Hierdoor is een evenwichtige zetelverdeling in de directie niet mogelijk. Bij toekomstige nominaties en benoemingen van leden van de directie en de raad van commissarissen zal rekening gehouden worden met de eisen die gesteld worden aan een evenwichtige man-/vrouwverdeling.

Beloningsbeleid directie

Het beloningsbeleid heeft als uitgangspunt dat de beloning marktconform moet zijn en dat op basis van het beloningsbeleid gekwalificeerde en deskundige bestuurders aangetrokken moeten kunnen worden en behouden blijven.

Met ingang van 1 januari 2013 is de Wet Normering Bezoldiging Topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT 1) van toepassing op de netbeheerder Westland Infra Netbeheer B.V. Gelet op het feit dat de directie verantwoordelijk is voor de aansturing en bedrijfsvoering van de netbeheerder is de WNT van toepassing. Omdat de beloningsafspraken met de directie voor 6 december 2011 zijn overeengekomen, wordt gebruik gemaakt van de overgangsregeling waarbij deze beloningsafspraken voor een periode van vier jaar worden gerespecteerd en vanaf 2017 in drie jaar tijd worden teruggebracht naar de maximaal toegestane beloning van 130% van het ministersalaris. Door de inwerkingtreding van de Wet verlaging bezoldigingsmaximum WNT (WNT 2) wordt de hoogte van de beloning verder verlaagd van 130% naar 100% van een ministersalaris.

De overgangssystematiek voorziet in dit geval in een afbouwperiode van twee jaar. Dit betekent dat de bezoldiging van de directie per 1 januari 2022 maximaal 100% van de bezoldiging van een minister bedraagt.

Het totale beloningspakket van de directie bestaat uit de volgende componenten:

- **Vast bruto jaarsalaris**

De directie ontvangt een vast bruto jaarsalaris, inclusief vakantiegeld. Het vaste bruto jaarsalaris wordt jaarlijks door de raad van commissarissen geëvalueerd en conform contractuele afspraken aangepast.

Per 1 januari 2017 is de overgangsregeling volgens de WNT-1 van start gegaan en is het salaris conform deze regeling verlaagd. In 2018 bedroeg het vaste bruto jaarsalaris van de statutaire directeur van Holding N.V. Juva € 224.188 inclusief 8% vakantietoeslag. De holding kent gelieerde werkmaatschappijen met een eigen statutaire directie. Het salaris van de directeur Westland Infra Netbeheer B.V. bedroeg over de periode van 1 november 2018 tot en met 31 december 2018 € 18.847 incl. 8% vakantietoeslag.

- **Variabele beloning**

Voor directeur van N.V. Juva is deze beloningscomponent op nul gesteld. Voor directeur Westland Infra Netbeheer B.V. bedraagt deze over de periode 1 november 2018 tot en met 31 december 2018 € 5.621

- **Pensioenvoorziening**

De directie neemt deel aan de bij de cao Netwerkbedrijven genoemde en voor alle werknemers van N.V. Juva geldende pensioenregeling van de Stichting Pensioenfonds ABP. Sinds 1 januari 2004 betreft dit een volledige middelloonregeling. De heffingsgrondslag is het pensioengevend vast bruto jaarsalaris. Het variabele inkomen is niet pensioengevend. De directie ontvangt geen compensatie voor de aftopping van de pensioensopbouw.

- **Sociale lasten en overige beloningselementen**

Naast de normaal voor de vennootschap geldende sociale lasten en premies maakt de directie gebruik van een werkgeversbijdrage in de premie van de collectieve ziektekostenverzekering, een representatievergoeding en een leaseauto. Tevens heeft de vennootschap ten behoeve van de directie een aansprakelijkheidsverzekering afgesloten. De vennootschap verstrekt geen leningen, voorschotten of garanties aan de directie.

Samenstelling directie

De statutaire directie bestaat uit één directeur, de heer F.P. Binnekamp (algemeen directeur N.V. Juva).

Beloningsbeleid Raad van Commissarissen

De beloning van de raad van commissarissen is vast en onafhankelijk van de resultaten van de onderneming. De beloning is vastgesteld door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Vanwege het toezicht op de netbeheerder Westland Infra Netbeheer B.V. geldt ook voor de raad van commissarissen dat de WNT van toepassing is. De voorzitter ontvangt een vaste jaarlijkse bruto-vergoeding van € 28.050 en valt binnen het bezoldigingsmaximum van de WNT-norm. De overige leden ontvangen een vaste jaarlijkse bruto-vergoeding van € 18.700 en vallen daarmee eveneens binnen het bezoldigingsmaximum van de WNT-norm. Aan leden van de raad van commissarissen worden geen leningen, garanties en dergelijke verstrekt. Voor de leden van de raad van commissarissen is een aansprakelijkheidsverzekering afgesloten.

Onafhankelijkheid en tegenstrijdige belangen

Het reglement van de raad van commissarissen bevat regelingen met betrekking tot onder andere onafhankelijkheid en tegenstrijdige belangen. Alle commissarissen zijn onafhankelijk en kunnen ten opzichte van elkaar, de directie en andere organen onafhankelijk functioneren. Alle commissarissen zijn onafhankelijk in de zin van de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet. Dit houdt in dat geen van hen een directe of indirecte binding heeft met een organisatorische eenheid die elektriciteit en/of gas produceert, aankoopt of levert.

Er hebben zich in 2018 geen transacties voorgedaan waarbij tegenstrijdige belangen van bestuurders, commissarissen, aandeelhouders en/of externe accountant speelden en/of spelen die van materiele betekenis zijn voor de onderneming en/of de betreffende bestuurders, commissarissen, aandeelhouders en/of externe accountant.

Samenstelling Raad van Commissarissen

De commissarissen worden voor een periode van maximaal vier jaar benoemd, met dien verstande dat de benoemingstermijn afloopt op de dag van de eerstvolgende Algemene Vergadering van Aandeelhouders te houden in het vierde jaar na het jaar van de benoeming. Een commissaris kan eenmaal worden herbenoemd. De raad van commissarissen heeft het volgende rooster van aftreden vastgesteld.

Naam	Datum van eerste benoeming	Jaar van eerste herbenoeming	Uiterste jaar van aftreden
P. Veenema	1 december 2012	2016	2020
D.N.J.N.M. Curfs	1 juli 2011	2015	2019
M. Valstar	1 oktober 2014	2018	2022
H.H.V. Horlings	1 juli 2018	2022	2026
J.C. Meyboom - Fernhout	1 juli 2018	2022	2026
A.J. Rodenburg	1 september 2011	2014	2018
J. van der Tak	1 juni 2009	2014	2018

Evaluatie kwaliteit toezicht

Jaarlijks evalueert de raad van commissarissen haar functioneren. De evaluatie wordt uitgevoerd aan de hand van een questionnaire en heeft als doel de kwaliteit en effectiviteit van de raad van commissarissen te vergroten. De uitkomsten van de zelfevaluatie zijn in een vergadering buiten de aanwezigheid van de directie bediscussieerd. De uitkomsten zijn vervolgens wel met de directie besproken. Uit de interne zelfevaluatie zijn de volgende verbeterpunten gekomen.

Verbeter-/actiepunt	Voortgang
Aansluiting houden op de ontwikkelingen in de energiemarkt.	Jaarlijks een training organiseren.
Vorbereiden op mogelijke toewijzing van OOB-status aan Westland Infra Netbeheer B.V.	Inrichten audit commissie en RvC-leden toegewezen

Jaarverslag en voorstel winstuitkering

Hierbij biedt de raad van commissarissen het jaarverslag aan waarin de jaarrekening over 2018 is opgenomen. De directie heeft het jaarverslag opgesteld waarna BDO de jaarrekening heeft gecontroleerd en voorzien van een goedkeurende controleverklaring. Wij verwijzen u hiervoor naar de 'overige gegevens' als onderdeel van de jaarrekening zoals opgenomen in dit verslag.

De raad van commissarissen heeft in de vergadering van 22 mei 2019 in aanwezigheid van de externe accountant het jaarverslag met de directie uitvoerig besproken. De discussies die in dat verband zijn gevoerd, hebben de raad van commissarissen ervan overtuigd dat dit verslag aan alle voorschriften en eisen van governance en transparantie voldoet. Het vormt een goede basis voor de verantwoording die de raad van commissarissen aflegt voor het gehouden toezicht.

De raad van commissarissen stemt in met de jaarrekening en kan zich verenigen met het voorstel van de directie om uit de nettowinst van € 13.268.928 een dividend van € 13.000.000 uit te keren. Op 19 juni 2019 zal de jaarrekening tijdens de jaarlijkse Algemene Vergadering van Aandeelhouders ter vaststelling worden voorgelegd. De raad van commissarissen stelt voor dat aan de directie decharge wordt verleend voor het gevoerde beleid, dat aan de raad van commissarissen decharge wordt verleend voor het gehouden toezicht en dat de jaarrekening wordt vastgesteld.

Ten slotte

De raad van commissarissen spreekt graag haar waardering uit voor de behaalde resultaten in 2018. In haar waardering wil de raad van commissarissen nadrukkelijk alle medewerkers betrekken die gezamenlijk door hun professionaliteit, inzet en toewijding een belangrijke bijdrage hebben geleverd aan het succes van N.V. Juva en haar dochterondernemingen.

Poeldijk, 22 mei 2019

P. Veenema - voorzitter

D.J.N.M. Curfs

H.H.V. Horlings

J.C. Meyboom – Fernhout

M. Valstar

Verslag van de Ondernemingsraad

Terugblik 2018

De Wet op de Ondernemingsraden (WOR) regelt de medezeggenschap van werknemers in ondernemingen. De ondernemingsraad van N.V. Juva maakte hier het afgelopen jaar ook gebruik van. Binnen N.V. Juva denkt de ondernemingsraad mee met de directie en bij besluitvorming zorgt de ondernemingsraad ervoor dat het belang van zowel werknemers als de onderneming wordt meegewogen.

De ondernemingsraad vergaderde het afgelopen jaar acht keer met de directie. Tijdens deze reguliere bijeenkomsten kwamen onder meer adviesaanvragen, instemmingsaanvragen en de financiële voortgang van de onderneming aan bod. Over de adviesaanvraag inzake de herstructurering van Westland Infra Netbeheer en Anexo was er gedurende een periode wekelijks overleg met de directie. Ter voorbereiding op de overleggen met de directie vergaderde de ondernemingsraad 8 keer. In 2018 ontving de ondernemingsraad 3 adviesaanvragen van de directie:

- Verdere inrichting van Westland Infra Netbeheer B.V. en Anexo B.V. binnen N.V. Juva;
- Aanstelling Paul Langereis als directeur Westland Infra Netbeheer;
- Herinrichting informatievoorziening.

De ondernemingsraad behandelde het afgelopen jaar ook een aantal instemmingstrajecten. Na constructief overleg met de directie ging de ondernemingsraad akkoord met:

- Arbojaarplan 2018
- Tijdelijke benoeming preventiemedewerker
- Benoeming preventiemedewerker
- Interne sollicitatieprocedure

Samenstelling Ondernemingsraad



J.G.H. Hannewijk



A.V. Sookhlall



R. Sonai



S. Wolter



L. Verschoor



L. Janssen



N. van der Hout

Overleg met de Raad van Commissarissen

De ondernemingsraad ervaart het overleg met de Raad van Commissarissen als stimulerend en waardevol. Op 23 mei 2018 vergaderden beide raden met elkaar. Er werd teruggeblikt op het werk van de ondernemingsraad, stilgestaan bij de dagelijkse bedrijfsvoering en vooruitgeblikt naar toekomstige ontwikkelingen. Op 20 juni 2018 woonde de ondernemingsraad als toehoorder de Algemene Vergadering van Aandeelhouders bij.

Training

De ondernemingsraad volgde in 2018 twee trainingen. In januari lag de nadruk op het uitleggen van de beginselen van het werk van de ondernemingsraad. Een logische cursus, omdat de ondernemingsraad na de verkiezingen van eind 2017 uit een aantal nieuwe leden bestaat. In december volgde een training met veel aandacht voor de onderwerpen financiën en HR.

Tot slot

De ondernemingsraad is tevreden over de behaalde resultaten in 2018 en spreekt haar waardering uit voor directie en Raad van Commissarissen. Een bijzonder woord van dank is er voor alle medewerkers die met hun inzet, betrokkenheid, professionaliteit en betrouwbaarheid een grote bijdrage leveren aan het succes van N.V. Juva.

Poeldijk, 22 mei 2019

Corporate Governance

N.V. Juva is een naamloze vennootschap naar Nederlands recht, gevestigd in Poeldijk. De governance van N.V. Juva is gebaseerd op het structuurregime en kent een two-tier-bestuursstructuur. De vennootschap wordt bestuurd door de directie. Toezicht vindt plaats door de Raad van Commissarissen. Deze organen zijn onafhankelijk van elkaar en beide organen leggen over de uitoefening van hun taken verantwoording af aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.

Aandeelhouders

De gemeenten Westland en Midden-Delfland zijn de aandeelhouders van N.V. Juva. Gemeente Westland heeft 1.728 aandelen (86,4%) en gemeente Midden-Delfland heeft er 272 (13,6%). Jaarlijks binnen zes maanden na afloop van het boekjaar wordt de Algemene Vergadering van Aandeelhouders gehouden. Deze Algemene Vergadering van Aandeelhouders bespreekt onder meer het jaarverslag, stelt de jaarrekening en het dividend vast, besluit over het verlenen van decharge aan de directie voor het gevoerde beleid, besluit over het verlenen van decharge aan de leden van de Raad van Commissarissen voor het gehouden toezicht en benoemt de accountant. Andere Algemene Vergaderingen kunnen zo vaak als gewenst door de directie, de Raad van Commissarissen en de aandeelhouders worden gehouden. Besluiten kunnen ook buiten de vergadering worden genomen.

Directie

De directie is belast met en verantwoordelijk voor het bestuur van de onderneming en legt verantwoording af aan de Raad van Commissarissen en de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. De directie stelt de visie en de daaruit voortvloeiende missie, strategie en doelstellingen vast. Op grond van de statuten en het reglement van de raad van commissarissen zijn bepaalde directiebesluiten aan de goedkeuring van de Raad van Commissarissen en/of de Algemene Vergadering van Aandeelhouders onderworpen.

De Algemene Vergadering van Aandeelhouders stelt het aantal directieleden van N.V. Juva vast. De leden van de directie zijn benoemd door de Raad van Commissarissen en geeft van een voorgenomen benoeming kennis aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Leden van de directie kunnen door de Raad van Commissarissen worden geschorst of ontslagen. De Raad van Commissarissen ontslaat een directeur niet eerder dan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders over het voorgenomen ontslag is gehoord. De statutaire directie van N.V. Juva bestaat uit één lid, te weten de heer Frank (F.P.) Binnekamp. De directie is bevoegd de vennootschap te vertegenwoordigen. De verantwoordelijkheden, taak en werkwijze van de directie zijn vastgelegd in de statuten van N.V. Juva. De statutaire directie van N.V. Juva benoemt de statutaire directies van Westland Infra Netbeheer B.V en Anexo B.V.

Bij de vervulling van haar taken richt de directie zich naar de belangen van de vennootschap. Directieleden mogen geen directe of indirecte binding hebben met een producent en/of een leverancier en/of een handelaar van elektriciteit en/of gas. In geval van een (potentieel) (in)direct persoonlijk belang van een directielid dat tegenstrijdig is met het belang van de vennootschap wordt de vennootschap vertegenwoordigd door een door de raad van commissarissen aangewezen commissaris.

Raad van Commissarissen

De Raad van Commissarissen heeft tot taak toezicht te houden op het beleid van de directie en op de algemene gang van zaken in de vennootschap en de met haar verbonden onderneming. De Raad van Commissarissen staat de directie met raad terzijde. Bij de vervulling van hun taak richten de commissarissen zich naar het belang van de vennootschap en de met haar verbonden onderneming. De directie verschaft de Raad van Commissarissen tijdig alle informatie die noodzakelijk is voor een goede taakuitoefening. De verantwoordelijkheden, taak en werkwijze van de Raad van Commissarissen zijn vastgelegd in de statuten van de vennootschap en in het reglement van de raad van commissarissen.

De Raad van Commissarissen evalueert zijn functioneren. De verantwoordelijkheid voor de juiste uitvoering van zijn taken berust bij de Raad van Commissarissen als geheel. De leden van de Raad van Commissarissen kunnen ten opzichte van de directie in onafhankelijkheid standpunten innemen. Commissarissen vervullen hun taak zonder mandaat van degenen door wie zij zijn voorgedragen en onafhankelijk van de bij de onderneming betrokken deelbelangen.

De leden van de Raad van Commissarissen worden benoemd door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders, op voordracht van de Raad van Commissarissen, met inachtneming van de profielschets en na overleg met de ondernemingsraad. Iedere gemeenteaandeelhouder kan één persoon aan de Raad van Commissarissen aanbevelen om als commissaris te worden voorgedragen. De ondernemingsraad heeft een versterkt recht van voordracht voor een derde van het aantal commissarissen. De Raad van Commissarissen bestaat uit ten minste vijf natuurlijke personen. De Raad van Commissarissen heeft een profielschets voor zijn omvang en samenstelling vastgesteld, rekening houdend met de aard en de activiteiten van de onderneming en de gewenste deskundigheid en achtergrond van de commissarissen. De Raad van Commissarissen streeft naar een gemengde samenstelling, onder meer met betrekking tot geslacht en leeftijd.

Commissarissen kunnen voor maximaal twee termijnen van vier jaar worden benoemd. Bij herbenoeming wordt rekening gehouden met de wijze waarop de commissaris zijn taak heeft vervuld in de voorbije periode en wordt na zorgvuldige overweging herbenoemd. Het rooster van aftreden van de Raad van Commissarissen is zodanig dat voorkomen wordt dat veel commissarissen tegelijk aftreden.

Externe accountant

De externe accountant is BDO. De externe accountant wordt benoemd door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. De externe accountant rapporteert met betrekking tot het door hem gedane onderzoek aan de directie en de Raad van Commissarissen en geeft de uitslag van zijn onderzoek weer in een verklaring omtrent de getrouwheid van de jaarrekening. De externe accountant woont de vergadering van de Raad van Commissarissen bij waarin het verslag van de externe accountant over de controle van de jaarrekening wordt besproken en waarin de vaststelling van de jaarrekening wordt behandeld. De externe accountant woont tevens de Algemene Vergadering van Aandeelhouders bij waarin het jaarverslag wordt besproken en de jaarrekening wordt vastgesteld.

Toezicht op het netwerkbedrijf

Westland Infra Netbeheer B.V. is verantwoordelijk voor de aanleg, het onderhoud en het beheer van de elektriciteits- en gasdistributienetwerken in de regio's Westland, Midden-Delfland en een deel van de Botlek en verzorgt middels deze energienetwerken het transport van elektriciteit en/of gas.

Namens de overheid is de Autoriteit Consument & Markt (ACM) belast met de uitvoering van en toezicht op de naleving van de Elektriciteits- en Gaswet. De Autoriteit Consument & Markt stelt de maximum transport- en aansluittarieven van alle netbeheerders vast en houdt ook toezicht op de nevenactiviteiten van de netbeheerder en of deze compliant zijn met de wetgeving. Daarom vallen ook N.V. Juva, Anexo B.V. en Capturam B.V. onder de reikwijdte van het toezicht door ACM.

Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) houdt als rijksinspectiedienst toezicht op het gastransport, onder meer op de veiligheid.

Agentschap Telecom controleert de naleving van graafmeldingen en andere voorschriften rondom graafwerkzaamheden. De basis hiervoor is de Wet Informatie-uitwisseling Ondergrondse Netten (WION). En sinds kort houdt het Agentschap Telecom ook toezicht op de cybersecurity richtlijnen van de netbeheerder.

Verispect houdt in opdracht van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat toezicht op elektriciteits- en gasmeters in het kader van de Metrologiewet.

De Autoriteit Persoonsgegevens is verantwoordelijk voor het toezicht op de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG).

Risicomanagement

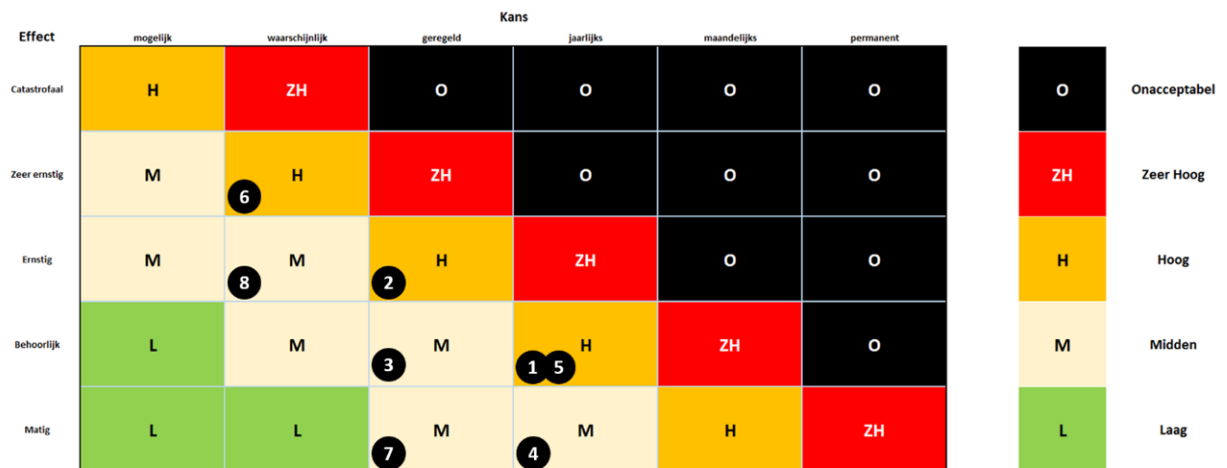
N.V. Juva heeft een hoge maatschappelijke verantwoordelijkheid. Het biedt iedereen non discriminatoir toegang tot energie in Westland, Midden-Delfland en een deel van de Botlek. Door de energietransitie faseert de uitstoot van fossiele brandstoffen uit en plaats maakt voor duurzame alternatieven. Juva wil een rol van betekenis spelen in zowel het huidige als het toekomstige energiesysteem. Aan de randvoorwaarden veilig, betrouwbaar en betaalbaar is duurzaam toegevoegd. Voor het beheersen van risico's die deze randvoorwaarden kunnen verstoren, is beleid ontwikkeld. Risico's kunnen betrekking hebben op de bedrijfsvoering alsmede de strategische verandering. In het algemeen hebben we een lage risicobereidheid.

Hieronder staan de risicogebieden beschreven.

Strategisch	Bedrijfsvoering	Veiligheid	Wet- en regelgeving	Financieel
1. Energietransitie	3. Calamiteiten	5. Veiligheid medewerkers en omgeving	6. Bestaande en toekomstige wet- en regelgeving	7. Krediet, liquiditeit, valuta, rente, markt
2. Krapte op arbeidsmarkt	4. Continuïteit ICT			8. Leveranciersmodel

Ten aanzien van de financiële impact hanteren we een bandbreedte van boven de € 2.500.000 op jaarbasis als catastrofaal en onder de € 50.000 op jaarbasis als matig tot verwaarloosbaar. De risicomatrix presenteert alleen de grootste risico's binnen Juva.

Risicobeoordelingmatrix



Strategisch

1. Energietransitie, niet tijdig inspelen op veranderingen in het energiesysteem

Potentieel effect	Behoorlijk
Kans van optreden	Jaarlijks
Verwachte ontwikkeling	Stijgend

Als uitkomst van het klimaatakkoord in Parijs moet de energievoorziening in 2050 CO₂-vrij zijn. De uitdaging is economisch, maatschappelijk en technisch complex waarbij tijdspad relatief kort is en de oplossingen pluriform gekoppeld aan allerlei individuele belangen. Het risico is deels gelegen in een energietransitie zonder regie. Zonder politieke regie blijft de focus liggen op de verdeling van de markt tussen partijen zoals netbeheerders en leveranciers en niet op de uitdaging zelf. Door de onduidelijkheid ontstaan allerlei concurrerende (grootschalige) initiatieven met grote onrendabele toppen en een verwachte rol voor de overheid. Besluitvorming is door het onduidelijke landschap lang. Door de onduidelijkheid is ook niet helder welke rol Juva kan en mag vervullen terwijl het eindbeeld van een duurzaam energiesysteem de integratie behelst van elektriciteit, gas (andersoortig gas dan aardgas) en warmtesystemen. Tijdig inspelen op deze ontwikkelingen is van belang om ook in de toekomst aan de (energie)behoefte van onze klanten te kunnen blijven voldoen en een rol te spelen in het toekomstige energiesysteem voor ons verzorgingsgebied. De belangrijkste gevolgen van dit risico kunnen desinvesteringen zijn in onze gasinfrastructuur en economische schade door een in efficiënt energiesysteem in onze regio.

Om het risico te mitigeren, hebben wij gekozen voor een bottom-up benadering met participerende klanten en samenwerking met lokale overheden, belangenverenigingen en leveranciers, gebruikmakend van bestaand instrumentarium en gerichte investeringen. Capturam B.V. is hier speciaal toe in het leven geroepen. Door deze aanpak zijn we minder gevoelig voor de complexiteit van alle belangen rond collectieve warmtesystemen en kunnen we sneller starten en handelen. Wij participeren in Energie Transitie Partners B.V. (ETP) voor de ontwikkeling van nieuwe duurzame initiatieven en de vorming van Warmtesysteem Westland. Met de opzet van dit systeem zijn we ook aangesloten op ontwikkelingen die tot doel hebben restwarmte uit het Rotterdamse havengebied naar de regio te brengen. Capturam B.V. richt zich ook op het aardgasloos maken van woonwijken en ontwikkelt plannen hoe dit optimaal in te passen. Tenslotte ontwikkelen we een project binnen het openbare netwerk: Smart Grid Westland. Dit systeem is een voorloper van een toekomstig systeem dat alle energiedragers integreert, voorziet in opslag en conversie en actief vraag en aanbod bij elkaar brengt.

2. Krapte op de arbeidsmarkt

Potentieel effect	Ernstig
Kans van optreden	Geregeld
Verwachte ontwikkeling	Stijgend

De aangetrokken economie heeft gezorgd voor extra krapte gekwalificeerd (technisch) personeel mede door vergrijzing en daarmee een substantieel deel van de personeelsbezetting dat uitstroomt in combinatie met te weinig instroom van potentiele vakspecialisten. Het invullen van vacatures kostte meer tijd en moeite. Door te weinig arbeidscapaciteit kunnen we onze medewerkers niet altijd op hun kwaliteiten inzetten of in leersituaties inzetten met een verminderde uitdaging en vertrekkrisico tot gevolg.

Om het risico op korte termijn te mitigeren, is een recruiter in dienst gekomen en worden actieve wervingsmethoden ingezet. Langere termijnoplossingen zijn gericht op de arbeidsmarktcommunicatie. De wervingssite van N.V. Juva is aantrekkelijk en laagdrempelig, maar dit alles is niet voldoende wanneer de weg naar de website niet gevonden wordt. Het gebruik van sociale media zoals Facebook en LinkedIn zorgen voor de benodigde verbinding. De sociale media zijn ook geschikt om visies op ontwikkelingen te delen. Met name de verduurzaming van de energievoorziening is voor N.V. Juva een maatschappelijk doel wat veel jongeren aanspreekt. Veel jongeren zijn op zoek naar een werkomgeving waar zij zich herkend en erkend voelen. De directie willen ze persoonlijk kennen en mijden om die reden grote instituten. Bij Juva is verbinding aanwezig en vanwege brede verantwoordelijkheid, meer ontplooiingsruimte in de functie. Dit moet door arbeidsmarktcommunicatie goed uitgedragen worden. Actief communiceren via de sociale media door de directie zelf over onderwerpen waaruit de maatschappelijke betrokkenheid blijkt, is een effectieve manier om deze jongeren te interesseren. Daarbij is onze regionale betrokkenheid en bekendheid een pré bij het invullen van vacatures.

Andere mitigerende maatregelen zijn het bieden van een helder functiehuis met doorstroom en persoonlijke ontwikkelingsruimte. Een toets op de marktconforme waardering van functies voor zowel beloning als arbeidsvoorwaarden.

Om te werken aan behoud van ons personeelsbestand, is leiderschap essentieel. Leiderschap en de band die er is tussen medewerker en leidinggevende, is bepalend voor de tevredenheid en betrokkenheid van medewerkers. Door goed leiderschap inspelen op onvrede van medewerkers en daarmee vertrek voorkomen. Derhalve een ingezette mitigerende maatregel, het leiderschap naar een volgend niveau brengen; zijnde met faciliterend leiderschap de medewerker voldoende uitdaging, erkenning van de individuele bijdrage in het grotere geheel en waardering laten ervaren, zodat meer betrokkenheid ontstaat met de Juva organisatie.

Ons kantoorpand voorziet in een moderne werkomgeving die uitnodigt om elkaar te ontmoeten en samen te werken. Ook beschikken we over een eigen opleidingscentrum voor het werken in distributienetten.

Bedrijfsvoering

3. Calamiteiten in de energievoorziening

Potentieel effect	Behoorlijk
Kans van optreden	Geregeld
Verwachte ontwikkeling	Neutraal

Wij voorzien in de basisbehoefte van mensen en bedrijven; zonder energievoorzieningen staat alles stil. Storingen in de energievoorziening zijn echter niet uit te sluiten.

Westland Infra Netbeheer beschikt over een op risico's gebaseerd assetmanagementsysteem gecertificeerd volgens de ISO55001-norm. Assetmanagement vormt de balans tussen risico, kosten en betrouwbaarheid om te komen tot een voorspelbare performance van de netwerken. Het afwegen van de potentiële risico's vindt plaats ten opzichte van de bedrijfswaarden van Westland Infra Netbeheer B.V. met behulp van een risicobeoordelingsmatrix. De bedrijfswaarden zijn: veiligheid, kwaliteit van levering, financiële prestatie, klant en imago, wet- en regelgeving en duurzaamheid. De risicomatrix geeft een beeld van de tactisch/operationele risico's waarop beheersmaatregelen, onderhouds- en investeringsprogramma's volgen om deze risico's te beheersen. Zowel interne als externe audits borgen de werking van dit systeem.

De belangrijkste storingsoorzaak is graafschade. Om graafschade te voorkomen, is een systeem van zogenoemde ‘KLIC-meldingen’ ingericht waardoor externe partijen inzicht hebben in de ligging van onze energie-infrastructuur. Binnen CROW hebben we met aannemers afspraken gemaakt over de manier van graven in de nabijheid van kabels en leidingen. CROW is een non-profit kennispartner voor (decentrale) overheden, aannemers en adviesbureaus. Bij graafwerkzaamheden in de nabijheid van cruciale infrastructuur voorzien we in extra toezicht. Voor het adequaat oplossen van storingen beschikken we over een efficiënte en effectieve 24/7 storingsdienst. Voor het beheersen van grootschalige calamiteiten beschikken we over een crisisteam, eventueel aangevuld met specifieke experts en werken we met calamiteiten- en noodplannen. Jaarlijks organiseren we calamiteitenoefeningen.

4. Continuïteit ICT (privacy en security), verstoring	
Potentieel effect	Matig
Kans van optreden	Jaarlijks
Verwachte ontwikkeling	Neutraal

Wij beschikken over een uitgebreide en complexe ICT-omgeving. Cybercriminaliteit vormt een toenemend risico. Bedreigingen in de vorm van ‘malware’ (de verzamelnaam voor kwaadaardige virussen) en met name de sterke groei en kwaliteit van zogenoemde ‘ransomware’ vinden veel doelbewuster en professioneler plaats dan voorheen. Steeds meer toepassing van ICT in onze energie-infrastructuur kan leiden tot een moedwillige verstoring van de energievoorziening of uitval van marktfaciliterende processen.

Om aangesloten te zijn op de laatste ontwikkelingen zijn we lid van het European Network for Cyber Security (ENCS). ENCS houdt zich bezig met onderzoek, testen, kennisdelen en training op het gebied van cyber security voor vitale infrastructuren zoals energie-, water- en telecomnetten. Op die manier worden wij geholpen en ondersteund om ons beter te beveiligen tegen cybercriminaliteit.

Ten behoeve van de beheersing van de risico’s, het niet beschikbaar hebben of het niet functioneren van essentiële onderdelen van de ICT-infrastructuur zijn diverse maatregelen genomen. Jaarlijks vinden externe EDP-audits plaats. De SCADA-besturingssystemen van de energienetwerken zijn geaudit en er zijn meerdere keren per jaar door derden zogenoemde ‘attack and penetration tests’ uitgevoerd.

De meest cruciale systemen zijn redundant uitgevoerd waarbij de redundante systemen op verschillende locaties fysiek zijn ondergebracht. In 2017 hebben deze voorzieningen een eerste upgrade gekregen en in 2018 een vervolgaanpak om te voldoen aan de gestelde beschikbaarheid van de cruciale bedrijfsprocessen.

Ten aanzien van bescherming van de persoonsgegevens hebben wij belangrijke maatregelen doorgevoerd om te voldoen aan de bepalingen van de Algemene Verordening Gegevensbescherming. Een Privacy Officer ziet toe op de omgang met privacy gevoelige gegevens.

Veiligheid

5. Veiligheid medewerkers en omgeving

Potentieel effect	Behoorlijk
Kans van optreden	Jaarlijks
Verwachte ontwikkeling	Neutraal

De kernactiviteiten van Juva hebben betrekking op het verdelen en meten van energiestromen door middel van distributienetwerken en installaties. Deze activiteiten kennen een zeker risico ten aanzien van de veiligheid welke inherent zijn verbonden aan de eigenschappen van elektriciteit, (aard)gas en warm water. Om de risico's te beheersen hebben wij een veiligheidsbeleid opgezet met als doel:

- Voorkomen van letsel bij onze medewerkers of derden;
- Voorkomen van schade aan onze eigendommen of die van derden;
- Opbouwen van een veilig en betrouwbaar imago.

De basis van ons veiligheidsbeleid ligt in het continu verbeteren en leren van onveilige situaties. Een open cultuur is randvoorwaardelijk zodat medewerkers elkaar kunnen, durven en willen aanspreken op veiligheid ongeacht de hiërarchische relatie. Wij besteden dan ook veel aandacht aan veiligheidsbewustzijn en persoonlijk leiderschap. Wij eisen van onze medewerkers dat zij werkzaamheden alleen uitvoeren als zij de situatie waaronder dat gebeurt als veilig kwalificeren. Onze medewerkers zijn persoonlijk gecertificeerd op veiligheidsgedrag. De persoonsgebonden certificering is gericht op houding en gedrag waarbij risico-inzicht, communicatie, leiderschap en samenwerking in de dagelijkse praktijk getoetst worden.

Wij zorgen ervoor dat medewerkers beschikken over de benodigde vaardigheden om het opgedragen werk uit te kunnen voeren. Alleen gekwalificeerde medewerkers mogen werkzaamheden uitvoeren en daartoe dienen zij een aanwijzing te hebben. Aan deze aanwijzing zijn opleidingseisen verbonden. Wij investeren jaarlijks in de opleidingen van onze medewerkers, zodat zij kunnen beschikken over de juiste aanwijzing en veilig hun werk kunnen uitvoeren.

Verder zijn wij volledig VCA gecertificeerd en hebben we de landelijke uniforme werkinstructies omarmd om veiligheidsrisico's te mitigeren: de Bedrijfsvoering Elektrische Installaties (BEI) en de Veiligheidsinstructies Aardgas (VIAG). Alle regionale netbeheerders werken volgens deze instructies wat de kans op fouten verkleint bij de aannemerij die veelal werkt voor meerdere netbeheerders en nu te maken krijgt met één gelijke landelijke werkwijze. Medewerkers worden ook geaudit op de naleving van de VCA-vereisten en het volgen van de BEI en de VIAG.

Gestandaardiseerde werkwijzen sluiten slechts een deel van de risico's uit. Procedures zijn vooraf door andere dan de uitvoerende opgesteld. Deze scheiding tussen denken en doen vormt een extra risicofactor. Training op houding en gedrag zien wij als kritieke factor om het risico van de scheiding tussen denken en doen te mitigeren. Onze medewerkers die dagelijks met deze risico's te maken hebben, zijn persoonsgebonden gecertificeerd op houding, gedrag en leiderschap. Het is cruciaal omdat het medewerkers in staat stelt om veilig te handelen in situaties waarin procedures niet hebben voorzien door onverwachte gebeurtenissen. Veiligheid mag nooit een routine zijn.

Wet- en regelgeving

6. Wet- en regelgeving, beperking van activiteiten en non compliancy	
Potentieel effect	Zeer ernstig
Kans van optreden	Waarschijnlijk
Verwachte ontwikkeling	Onzeker

De energiesector is zwaar gereguleerd, wetgeving bepaalt sterk onze speelruimte. In een tijdperk van transitie, zoals nu in de energiesector, werkt dit vertragend en beperkend. Wetgeving is in de aard nooit in staat om onverwachtse en onvoorziene situaties te regelen.

Het wetsvoorstel Voortgang Energietransitie (VET) stelt een heldere scheiding tussen het gereguleerde netbeheer en de commerciële nevenactiviteiten. Heldere uitgangspunten beperken de kans van optreden van dit risico. De keerzijde is dat Juva dusdanig beperkt is in haar speelruimte dat voor participatie in nieuwe ontwikkelingen een politiek besluit of wetswijziging noodzakelijk is. Juva richt zich op activiteiten die toegestaan zijn volgens de bepalingen van wet VET en werkt samen met andere partijen in de keten binnen de juridische kaders.

De huidige organisatiestructuur van Juva is opgezet volgens deze eisen. Zo is er een duidelijke scheiding tussen gereguleerde en commerciële activiteiten en is bijvoorbeeld de financiering daarvan gescheiden. Om compliancy te borgen, vinden periodiek checks plaats of wordt voldaan aan de actuele wet- en regelgeving. Compliancy is een vast onderwerp op de MT-agenda.

Financieel

7. Financiële risico's	
Potentieel effect	Matig
Kans van optreden	Geregeld
Verwachte ontwikkeling	Neutraal

Wij zijn blootgesteld aan een aantal financiële risico's. De belangrijkste financiële risico's zijn het kredietrisico, het liquiditeitsrisico, het renterisico en marktrisico. In de toelichting op de jaarrekening bij het onderdeel Financiële instrumenten wordt een nadere toelichting op het beperken van deze risico's gegeven.

8. Leveranciersmodel, liquiditeitsrisico	
Potentieel effect	Ernstig
Kans van optreden	Waarschijnlijk
Verwachte ontwikkeling	Onzeker

Consumenten zijn bij gas en elektriciteit vrij in het kiezen van een energieleverancier. De kosten voor het gebruik van het netwerk int de energieleverancier en draagt deze vervolgens maandelijks af aan de netbeheerder. De netbeheerder loopt een liquiditeitsrisico wanneer een energieleverancier failliet gaat. De leverancier kan dan zijn betalingsverplichting niet nakomen terwijl de consument al bevrijdend heeft betaald voor de netwerkkosten.

De gevolgen van dit risico worden beperkt doordat de netbeheerders maandelijks het betalingsgedrag van de leveranciers volgen en bespreken. Dit neemt echter niet weg dat bij een faillissement geen transportinkomsten binnenkomen van de voorgaande en lopende maand. Bij een faillissement switchen de klanten weg naar andere leveranciers volgens een noodprocedure. Te verwachten is dat na de maand van faillissement de betalingen nog niet optimaal verlopen. De financiële omvang van het risico schatten wij daarom in op drie maanden. In het geval dat de grootste leverancier in de regio failliet zou gaan, betreft dit ongeveer € 3 miljoen aan gemiste transportinkomsten. Deze gemiste inkomsten zouden in latere jaren via de gereguleerde tarieven alsnog binnen moeten komen.

Onze resultaten

Westland Infra Netbeheer

Netbeheerder voor de bedrijven en bewoners in de regio

Bij Westland Infra Netbeheer streven we naar een optimale prestatie en naar nog minder storingen en uitval van ons elektriciteits- en gasnet in de regio Westland en Midden-Delfland. Het is onze taak te zorgen voor een veilige en betrouwbare energievoorziening. We richten onze blik op de toekomst waar het gaat om onderscheidend vermogen binnen de wettelijke kaders met oplossingen die aansluiten op de behoeften van onze klanten.

We spelen een rol in de transitie naar duurzame energie. Dit in samenwerking met Capturam. Wij verwachten voor de toekomst een toename van de vraag naar elektriciteit. Daar zijn we uitstekend op voorbereid. Tegelijk richten we ons op een gelijkblijvende vraag naar gas, of in ieder geval het in stand houden van de bestaande gasnetten. Wij willen ons onderscheiden als een kwalitatief hoogstaande netbeheerder, allereerst voor de glastuinbouw, maar zeker ook voor de inwoners binnen ons verzorgingsgebied.

Kerncijfers

Realisatie	2018	2017
Uitvalduur elektriciteit in minuten	11	9
Uitvalduur gas in seconden	56	60
Hoeveelheid getransporteerde elektriciteit in GWh		
- Afname	1.741	1.678
- Teruglevering	441	529
Hoeveelheid getransporteerde gas in 1.000.000 m ³	1.145	1.178
Elektriciteitsaansluitingen in aantallen	60.887	59.967
Gasaansluitingen in aantallen	54.554	54.122
Omvang elektriciteitsnet in kilometers	2.787	2.766
Omvang gasnet in kilometers	1.031	1.014
Investerings in elektriciteitsnet in € miljoen	7.7	5.5
Investerings in gasnet in € miljoen	5.7	5.2
Slimme meter investering elektriciteit in € miljoen	1.3	1.4
Slimme meter investering gas in € miljoen	1.1	1.1

Ontwikkelingen van regionale transportnetten

Westland Infra Netbeheer wil een veilig, betrouwbaar en betaalbaar distributienet waarborgen. Daarmee willen we de economische ontwikkelingen in de regio steunen. Ons risico gebaseerde assetmanagementsysteem helpt ons bij het optimaal op elkaar afstemmen van kosten en baten van investeringen. In 2018 hebben we onze doelen ruimschoots gehaald waar het gaat om betrouwbaarheid en kwaliteit.

Minder gas, meer elektriciteit

In de gemeenten Westland en Midden-Delftland is de energietransitie in volle gang. Zowel tuinders als huishoudens zijn druk bezig met het verduurzamen van hun energiegebruik. Zo breidt het aantal geothermieprojecten in onze regio zich snel uit. Bovendien moeten woningen in 2050 aardgasvrij zijn. In 2018 zijn de eerste aardgasvrije woningen in de regio opgeleverd. Daarom verwachten wij dat getransporteerde gasvolumes zullen gaan dalen en het gebruik van elektriciteit zal groeien. Dit stelt andere eisen aan onze dienstverlening. Daar bereiden we onze bedrijfsvoering terdege op voor.

Duurzame projecten

Een duurzame energievoorziening is onze inzet als het gaat om elektriciteit en warmte. In 2018 hebben we gewerkt aan de aansluiting van een windmolenpark van 30 MW aan de grens van het Westland.

En we hebben gewerkt aan de aansluiting van een biogasinstallatie in Den Hoorn met een beoogd volume van circa 5 miljoen m³.

Beschikbaarheid en transport van netten, gas, elektriciteit

Westland Infra Netbeheer heeft een heldere ambitie: een optimale beschikbaarheid en transport van ons elektriciteits- en gasnet. We werken dus hard aan minder storingen en uitval van ons net.

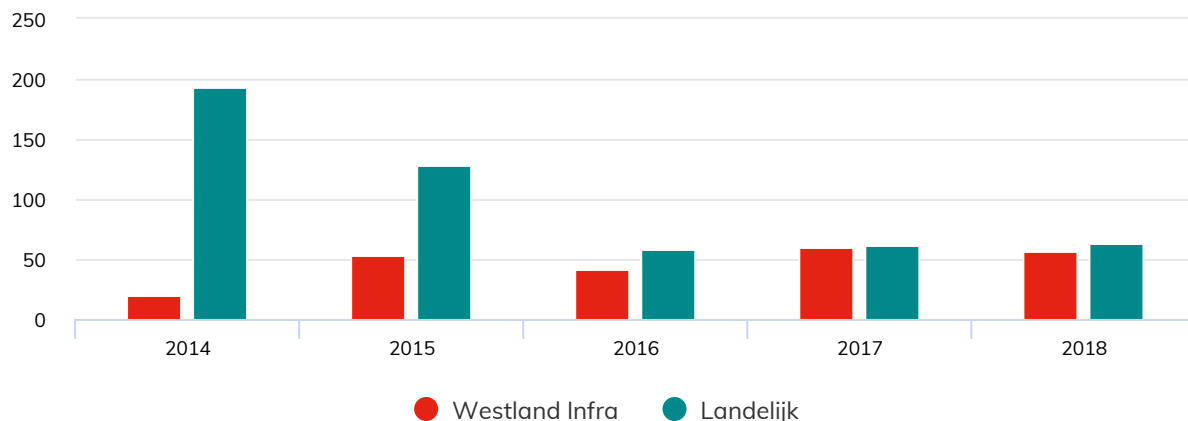
Beschikbaarheid gas

In 2018 zijn we onder het landelijk gemiddelde gebleven wat betreft de jaarlijkse uitvalduur en gemiddelde onderbreking van gas. Toch lagen de cijfers voor onze begrippen relatief hoog. Dit als gevolg van een eenmalige grote storing. Onze jaarlijkse uitvalduur over de jaren heen scoort onder het landelijk gemiddelde, met uitzondering van 2013.

	Westland Infra Netbeheer B.V.	Landelijk
Onderbrekingsfrequentie	0,0071 per jaar	0,0077 per jaar
Jaarlijkse uitvalduur	56 seconden	64 seconden
Gemiddelde onderbrekingsduur	2 uur 12 minuten 33 seconden	2 uur 16 minuten 41 seconden

Uitval gas

in seconden

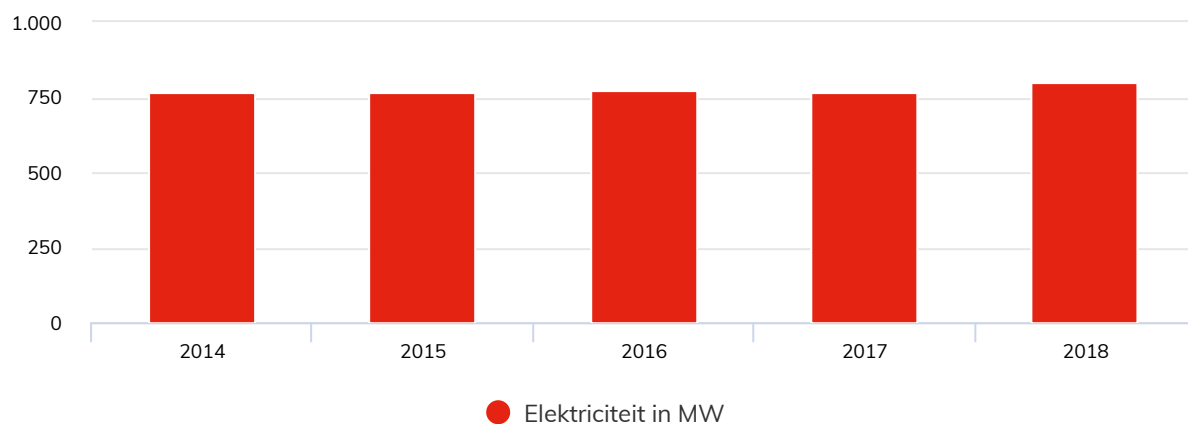


Transport gas

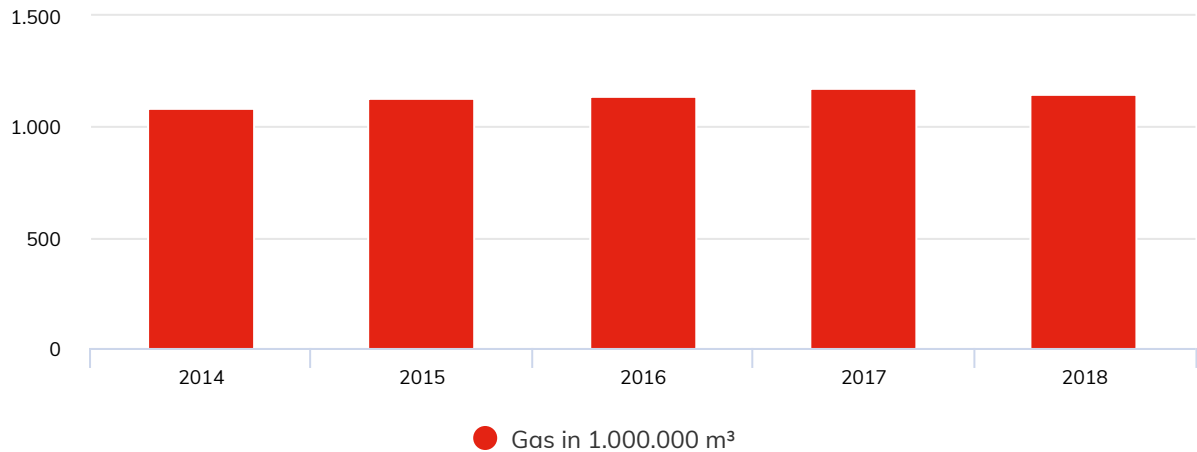
In 2018 hebben we minder gas getransporteerd dan in 2017. In 2018 transporteerden wij 1.145 miljoen m³ gas (2017: 1.178 miljoen m³). Dit is een daling 33.000 m³. We verwachten de komende jaren nog meer daling van gastransporten. Immers, de tuinbouwsector omarmt steeds meer duurzame energievormen in hun bedrijfsvoering. En huishoudens gaan van het gas af als gevolg van de energietransitie. Maar ook de opmars van geothermie zal het gasverbruik naar verwachting verder doen dalen.

Opgesteld WKK-vermogen

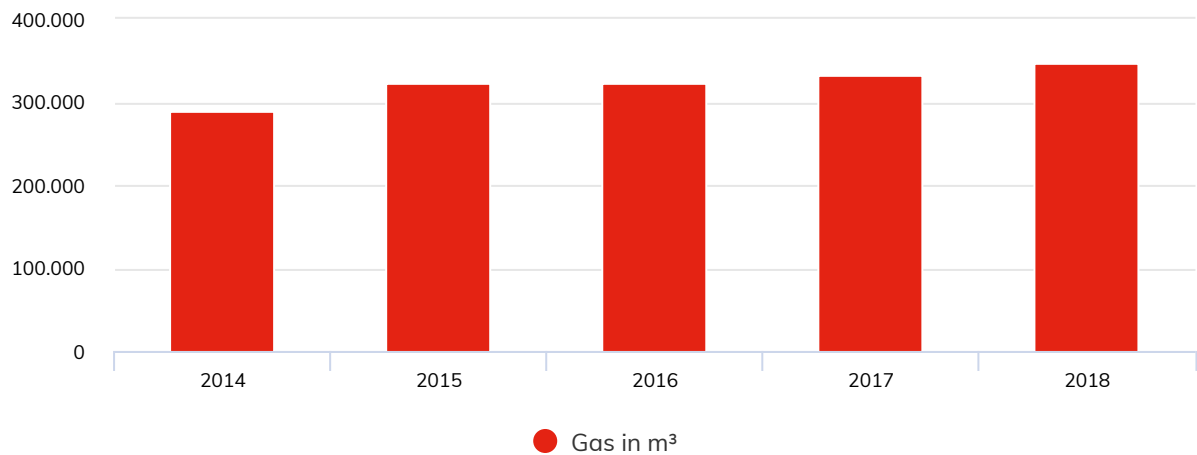
Westland Infra Netbeheer verzorgingsgebied



Ontwikkeling jaarvolume gas



Ontwikkeling piek uurverbruik gas



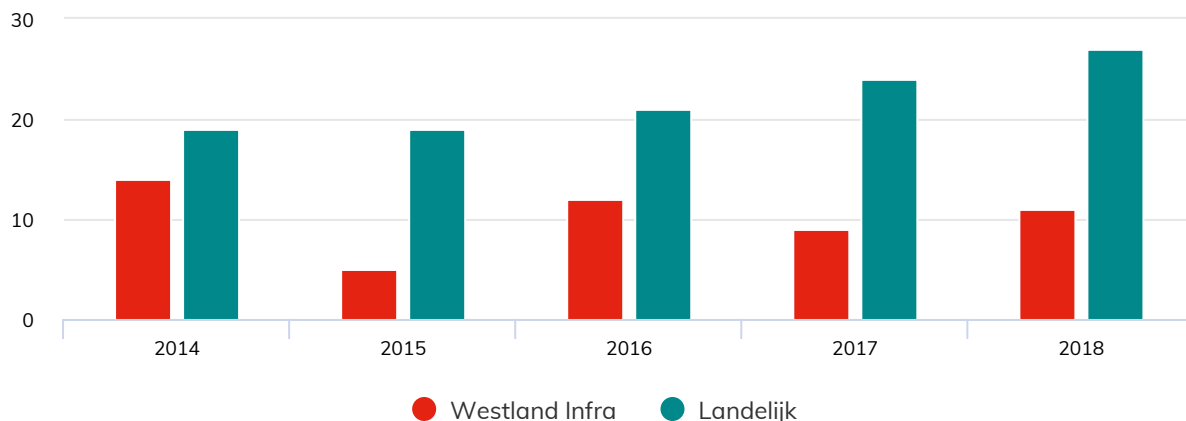
Beschikbaarheid elektriciteit

Onze beschikbaarheidscijfers wat betreft elektriciteit voor 2018 zijn heel goed. De uitvalsduur lag ruim onder het landelijk gemiddelde. Dit is in lijn met voorgaande jaren. Onze gemiddelde uitvalsduur bedroeg in 2018 11 minuten (2017: 9 minuten). De landelijke uitvalsduur was 27 minuten.

	Westland Infra Netbeheer B.V.	Landelijk
Onderbrekingsfrequentie	0,164 per jaar	0,33 per jaar
Jaarlijkse uitvalsduur	11 minuten	27 minuten
Gemiddelde onderbrekingsduur	67 minuten	73 minuten

Uitval elektriciteit

in minuten

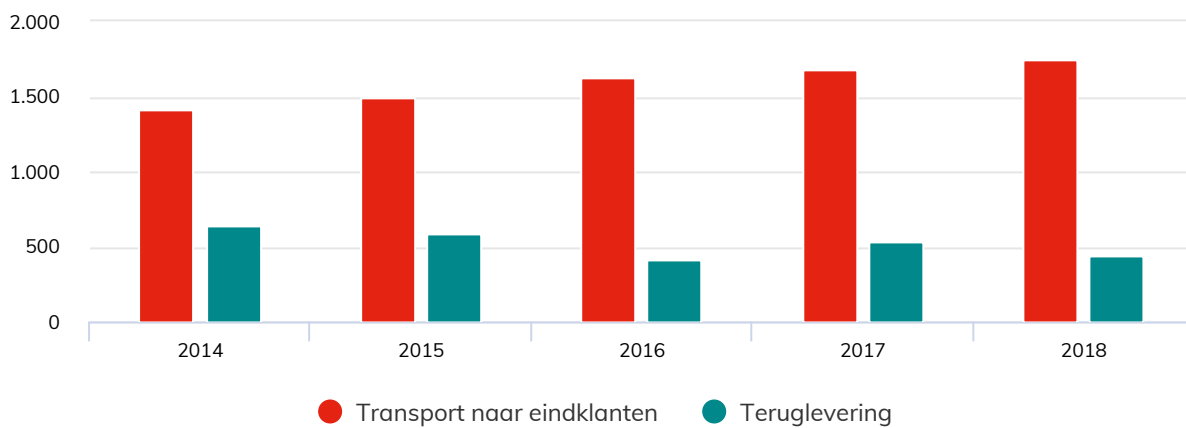


Transport elektriciteit

In 2018 hebben we in totaal 1.741 GWh naar eindklanten getransporteerd (2017: 1.678 GWh). Dit is een toename van 63 GWh ten opzichte van 2017. Onze teruglevering van elektriciteit aan het hoogspanningsnet was 441 GWh (2017: 529 GWh), een afname van 88 GWh.

Transport- en teruglevervolume

in GWh



Slimme meters

Onze planning was om in 2018 op 8.500 adressen een slimme meter aan te bieden. Niet elke klant wil echter een slimme meter geplaatst hebben en niet overal is de plaatsing technisch te realiseren. Hierdoor hebben we de prognose van het aantal daadwerkelijke plaatsingen lager ingezet, met als ondergrens 80% (= 6.800 adressen).

In 2018 hebben we door een aantal issues met de slimme meter veel van onze monteurs ingezet voor het oplossen hiervan. Hierdoor is de uitrolplanning lager uitgekomen. Er zijn minder slimme meters aangeboden dan gepland, 6.235 aanbiedingen in plaats van 8.500. Dit heeft geresulteerd in slechts 5.407 plaatsingen in plaats van 6.800.

Op circa 3.000 adressen zijn slimme meters gewisseld naar aanleiding van een storing en/of marktissue. Dit betrof met name een probleem met de schroefdraad van de gasmeters, een verbindingprobleem met de elektriciteitsmeter naar aanleiding van beperkte netwerkdekking en het vervangen van oudere type meters die niet meer voldoen aan de huidige technische eisen. Omdat veiligheid altijd voorop moet staan en iedere vorm van twijfel weggenomen moet worden, hebben wij besloten prioriteit te geven aan het vervangen van deze meters boven de planning van nieuw aan te bieden slimme meters.

De achterstand op de aanbodplanning moet ook in 2019 worden ingelopen. De aanbodplanning voor 2019 bedraagt dan 8.500 plus de achterstand uit 2018 van 2.265. Totaal aan te bieden meters in 2019 bedraagt 10.765 stuks.

Ontwikkelingen wet- en regelgeving

Per 1 juli 2018 trad de wet Voortgang Energie Transitie (VET) in werking. Dit in aanloop naar een nieuwe energiewet, waarin ook de toekomstige klimaatwet verwerkt is. Wet VET stelt onder meer dat kleingebruikers voortaan geen recht meer hebben op een gasaansluiting bij nieuwbouw. Dit betekent dat Westland Infra geen gasaansluitingen meer mag realiseren voor kleinverbruik, alleen nog voor grootverbruik.

Natuurlijk blijven we onze bestaande gasnetgebruikers bedienen. Dus op korte termijn verandert er niet zoveel voor ons, op langere termijn wel. Gemeenten zijn leidend in de energietransitie. De komende twee jaar maken gemeenten afzonderlijk plannen welke wijken wanneer aardgasvrij moeten zijn, gerelateerd aan de uitkomsten van het klimaatakkoord.

Wij verwachten in de toekomst een verschuiving van gas naar elektriciteit. Tegelijk wachten we de uitkomsten af van lopende onderzoeken naar het ontwikkelen en gebruiken van duurzame vormen van gas. Aardgas uit Groningen gaat verdwijnen, maar het is niet uitgesloten dat daar duurzaam gas voor in de plaats komt. Op dit moment hebben we daar geen zicht op. Hoe dan ook, we zijn voorbereid om flexibel om te gaan met de veranderingen die komen. De transitie is een geleidelijk proces, we hebben tijd om adequaat te acteren.

Inkoop meetverliezen

Wet VET raakt Westland Infra Netbeheer ook financieel. Wij zijn voortaan verplicht de meetverliezen van gas in te kopen. Meetverlies is het verschil tussen de gemeten hoeveelheid gas bij de ingang van het netwerk en bij de uitgang. Voorheen was de leverancier verantwoordelijk voor meetverliezen. Wij hebben bezwaar gemaakt tegen deze wijziging omdat de methodiek geen recht doet aan de specifieke situatie met veel grote gasafnemers. In 2020 gaat de wet in werking. Wij verwachten dat we daardoor 6-8 miljoen kubieke meters gas moeten gaan inkopen.

Privacywetgeving

Ook de wet op de privacy heeft grote impact op Westland Infra Netbeheer, vooral organisatorisch. Wij beschikken over privacygevoelige persoonsgegevens, zeker na de invoering van de slimme meter. Tegelijk werken we met veel toeleveranciers die inzage hebben in onze data, denk aan IT-specialisten, adviseurs en advocaten. Met al deze externe partijen sluiten we contracten af met bewerkersovereenkomsten. Organisatorisch heeft dit grote consequenties voor ons. Zo hebben we autorisaties van systemen en processen herzien. Ook hebben we een privacy officer aangesteld die alle transacties regisseert. Zo kunnen we de privacy van onze klanten optimaal waarborgen.

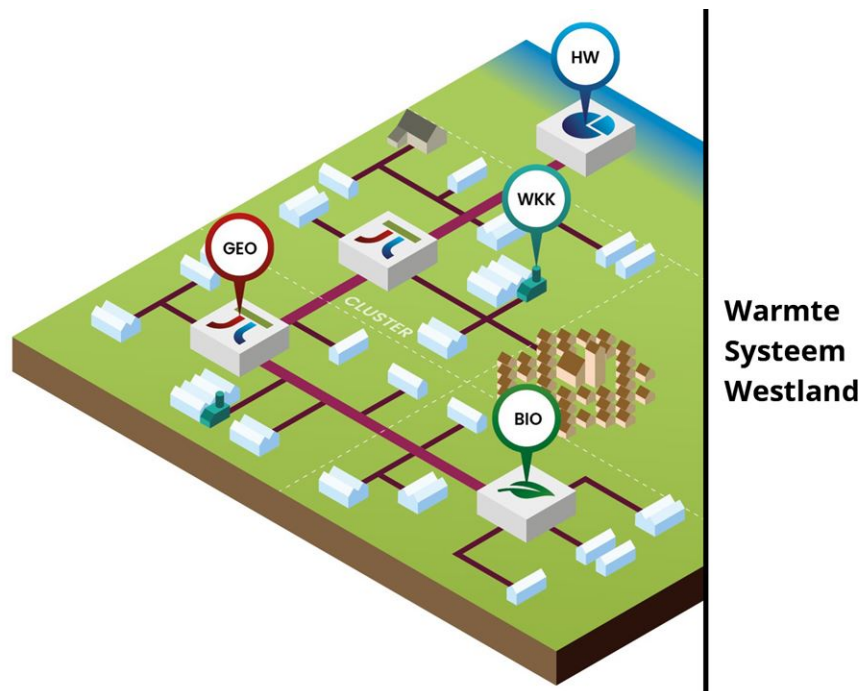
Capturam

Deelnemer in innovatieve projecten

Capturam zet vol in op een duurzame energie infrastructuur in de regio. Dit om de productie van CO₂-uitstoot te verminderen. Met een participatie van 45% in Trias Westland en een participatie van 50% in Energie Transitie Partners profileren we ons als regionale aanjager op het gebied van warmtevoorziening in de glastuinbouw. We willen de ontwikkeling van geothermie en duurzame technieken versnellen. Daarbij zoeken we actief de samenwerking met tuinders en andere marktpartijen. Want een duurzame energievoorziening in de regio is in het belang van ons allemaal.

Primair richten we ons op de tuinders. Grote afnemers zijn de eerst aangewezen klanten voor aardwarmte, gezien de grote warmtevraag. Maar ook met bewoners voeren we overleg tijdens bewonersbijeenkomsten. Door de in 2018 ingevoerde wet VET is de energietransitie in een stroomversnelling gekomen. Nieuwbouwhuizen worden voortaan aardgasloos gebouwd. Maar warmte en elektriciteit zijn nog niet maatschappelijk breed geaccepteerd als goede vervangingen van aardgas. Onze uitdaging is om ook die bewoners warm te maken voor collectieve warmtevoorzieningen of een elektrisch alternatief. Dit in nauwe samenwerking met gemeenten, die de leidende rol hebben in de energietransitie.

Daarnaast doen we andersoortige innovatieve projecten. Zo hebben we een haalbaarheidsonderzoek gedaan naar het gebruik van gelijkstroom bij laagspanningsgebieden. Dit in samenwerking met Liander.



Anexo

Voor onze klanten

Anexo helpt klanten op de zakelijke markt met advies, turn-key projecten, en beheer en onderhoudscontracten. We verzorgen zowel infrastructuur als meet- en regeltechniek. Wat betreft infrastructuur ligt onze nadruk voornamelijk op de aanleg van technische systemen, maar we beogen met nadruk groei in onderhoud en beheer van systemen. Ons hoge serviceniveau en ons vermogen om proactief met de klant mee te denken, kwalificeren ons hiervoor bij uitstek.

Steeds meer klanten die duurzame energie produceren en distribueren, maken dankbaar gebruik van onze expertise. Duurzame energie is een belangrijke groeiemarkt voor ons. Strategisch verschuift ons aandachtsveld van de techniek naar het bieden van inzicht en duurzame oplossingen met gebruik van slimme data.

En als het gaat om onderhoud staat veiligheid hoog in ons vaandel, met onze 24-uurs storingsdienst helpen we onze klanten dag en nacht bij calamiteiten.

Verbeterde dienstverlening

In 2018 hebben we de kwaliteit van de dienstverlening van de commerciële binnendienst aanmerkelijk verbeterd. Allereerst hebben we de samenwerking tussen de binnendienst en de buitendienst geoptimaliseerd. Daardoor is de dienstverlening naar de klant nog effectiever geworden. Ook hebben we onze bereikbaarheid voor de klant sterk verbeterd. Klanten die bellen, worden nu meteen doorgeschakeld met de juiste medewerker die kennis van zaken heeft. Onze klanttevredenheid in 2018 is daardoor toegenomen.

Onze aandachtsgebieden

Trias

In 2018 heeft Trias Westland putten geboord op 2,7 km diepte. In de onderkrijtlaag is de aanwezige aardwarmte zeer geschikt voor warmtewinning. Trias Westland is begonnen met de bouw van het distributienetwerk, dat in 2019 voltooid wordt. Anexo werd betrokken bij de levering en installatie van technische voorzieningen. In 2017 hebben we twee transformatorstations en laagspanningsverdeler geïnstalleerd. En in 2018 hebben we de ontwikkeling van het product E-web Geo opgestart, een slim besturingssysteem van het warmtenetwerk dat vraag en aanbod effectief op elkaar afstemt.



Porta Nova

Rozenkwekerij Porta Nova heeft in 2017 een nieuwe rozenkwekerij gebouwd. Wij hebben een nieuwe 40 MVA n-1 25kV-aansluiting gerealiseerd. Daarbij hebben we de heraansluiting van de bestaande rozenkwekerij gedaan. In 2017 hebben we een deel van het project opgeleverd, in april 2018 hebben we het project voltooid. En in 2018 hebben we het onderhoud van het systeem gedaan.

Windenergie

In 2018 is Anexo actief geweest voor Windpark Nieuwe Waterweg in Hoek van Holland. In opdracht van Eneco hebben we een middenspanningtracé voor parkbekabeling aangelegd. Vanaf het overdrachtspunt van de netbeheerder hebben we een kabeltracé gegraven naar het inkoopstation vlakbij het windpark. Van daaruit hebben we een bekabeling aangelegd naar 6 turbines.



Zonne-energie

Zonne-energie is een potentiële groeimarkt voor ons. In de gemeente Emmen is in 2018 Zonnepark Lange Runde geopend. Dit is een van de grootste zonneparken van Noord-Nederland, maar liefst 19 hectare met een totaal van 118.200 panelen die stroom moeten gaan opwekken voor ongeveer 3.750 huishoudens. Anexo heeft in 2018 hoofdmeters en brutoproductiemeters geleverd. We geven inzicht in het verbruik, en de hoeveelheid energie die wordt geproduceerd en teruggeleverd.

Geothermie

Geopower OudCamp levert aardwarmte uit een grondlaag op 2,8 km diepte, gekoppeld aan een distributiesysteem. De warmte van circa 95 graden Celcius verwarmt een achttal tuinbouwbedrijven in de Oudcampsepolder. De tuinbouwbedrijven zijn met elkaar verbonden door een warmtenet van circa drie kilometer. Dit project kan een besparing opleveren van 15 miljoen m³ aardgas. In 2017 hebben wij uiteenlopende aansluitingen, leveringen en metingen gedaan. In 2018 hebben we een nieuwe middenspanningsaansluiting gerealiseerd.

Voor warmtebedrijf Bergschenhoek hebben tuinders het netwerk zelf gerealiseerd. In 2018 hebben we het beheer van de meetdienst overgenomen. Daarnaast voeren wij het onderhoud uit van de meetapparatuur en hebben we bronmetingen gedaan. En voor het project ECW Geo Andijk hebben we de meting gedaan na een tweede bronboring voor aardwarmte.

Meetbedrijf

We plaatsen, beheren en onderhouden elektriciteits-, gas- en warmtemeters. Vanuit deze meters worden meetdata verzameld, gevalideerd en gedistribueerd. Naast het verzenden van de meetdata voor de zogenaamde marktfacilitering, het proces wat uiteindelijk leidt tot een factuur voor het verbruik, worden de meetdata ook online aangeboden op ene portal of via systeemverbindingen ingelezen in energiemangement- of monitoringssystemen. Deze systemen geven inzicht in de energiehuishouding en de CO₂-belasting voor het milieu.

In 2018 hebben we verder kunnen groeien, zowel in aantallen als in gewenste diversiteit in onze klantfolio. Deze groei is bereikt door groei bij bestaande relaties, verkoopinspanningen, het winnen van aanbestedingen en door groei vanuit hernieuwbare energieprojecten, zoals zon- en geothermieprojecten.

Projecten middenspanning

De producten en diensten die we in deze markt aanbieden, omvatten:

Een overzicht van de producten en diensten van Anexo:

Begeleiding

- Ontwerp van netten en installaties
- Haalbaarheidsstudies
- Aansluitproces bij netbeheerders
- Beheer en onderhoud

Turn-key-projecten

- Plug & play levering van componenten, inclusief funderingstechniek, transport en plaatsing, veiligheidstesten en inbedrijfstelling;
- Levering van behuizingen, transformatorstations (flexibele indelingen) en componenten (o.a. transformatoren, installaties, kabels, filters, laagspanning verdeelinrichtingen, kabelgarnituren);
- Meetinrichtingen

Beheer- en

onderhoudscontracten

- Installatieverantwoordelijkheid
- 24-uurs-storingsdienst
- Curatief en preventief onderhoud
- Schakelwerkzaamheden
- Inspecties

In 2018 realiseerden we in verschillende markten diverse orders, zowel binnen als buiten de regio's Westland en Midden-Delfland.

Openbare verlichting

LED-verlichting vindt steeds meer toepassing in het openbare domein. LED-lampen gaan immers veel langer mee dan traditionele lampen en zijn aanmerkelijk energiezuiniger. In 2018 heeft Anexo veel conventionele verlichting vervangen door LED, in lijn met de ontwikkeling in 2017. Daarnaast passen we steeds meer slimme dimtechnieken toe in combinatie met LED-verlichting. Zo maken we dimregimes waarbij het lichtniveau van straatverlichting na een vooraf ingestelde tijd automatisch toe- of afneemt. Ook installeren we actieve dimregimes waarbij de lichtintensiteit varieert, gerelateerd aan het verkeersaanbod. De winst voor de klant is een flinke energiebesparing, de winst voor het milieu is een aanzienlijke vermindering van CO₂-uitstoot.

Een overzicht van de producten en diensten van Anexo:

Begeleiding	<ul style="list-style-type: none">• Verlichtingsadvies;• Beleidsplannen;• Ontwerp van lichtplannen en installaties;• Lichtberekeningen;• Lichtregeling.
Turn-key-projecten	<ul style="list-style-type: none">• Directievoering projecten;• Realisatie van verlichtingsprojecten.
Beheer- en onderhoudscontracten	<ul style="list-style-type: none">• Registratie en inspectie van verlichtingsinstallaties;• Beheer OVL-informatiesysteem (Lumibase);• Installatieverantwoordelijkheid;• 24-uurs-storingsdienst;• Curatief en preventief onderhoud.

Voor de maatschappij

Maatschappelijk verantwoord ondernemen is een integraal onderdeel van onze identiteit. Het gaat over de manier waarop we omgaan met elkaar, het waarborgen van onze veiligheid en gezondheid, het investeren in duurzame energievoorzieningen, en zorgdragen voor onze regio en het milieu. Wij geloven dat al onze medewerkers individueel verschil kunnen maken. Daarom doen we een beroep op de verantwoordelijkheid van een ieder. Want maatschappelijk verantwoord ondernemen doen we samen. Transparantie is de rode draad in ons MVO-beleid. In alle openheid laten we zien wat we doen, en wat de effecten zijn van onze activiteiten voor mens, milieu en maatschappij.

Drie duurzame pijlers

Ons MVO-beleid heeft drie pijlers:

- Duurzame energievoorzieningen
- Welzijn van medewerkers, klanten en omgeving
- Goed voor de regio

Het bouwen aan een infrastructuur voor duurzame energiesystemen geeft ons bestaansrecht. De energietransitie geeft een extra impuls aan onze innovatieve kracht. Zo stimuleren we actief het gebruik van aardwarmte als duurzame energiebron. Daarmee dringen we het gebruik van fossiele brandstoffen terug, en reduceren we de uitstoot van CO₂, NOx en fijnstof. Dit is tevens goed voor de regio, op meerdere vlakken. Allereerst verbetert de luchtkwaliteit. Daarnaast versterken wij de regionale economie met onze voortrekkersrol in duurzame energievoorzieningen, immers de concurrentiepositie van de glastuinbouw wordt steviger.

Wij beseffen terdege dat fitte medewerkers belangrijk zijn voor een gezonde bedrijfsvoering. Daarom investeren we volop in het welzijn van onze medewerkers, getuige ons duurzame inzetbaarheidsbudget. Ook staan we in voor veiligheid, in 2018 hebben zich geen ongevallen met letselschade voorgedaan.

Stakeholdersdialoog

Wij zijn in voortdurende dialoog met onze stakeholders. Hun verwachtingen nemen we mee in ons MVO-beleid. We voeren dialoog in de vorm van klanttevredenheidsonderzoeken, aandeelhoudersvergaderingen, overleg met lokale overheden, presentaties, RvC-vergaderingen, overleg met de ondernemersraad, branche-overlegtafels, participaties in duurzame initiatieven, klantenpanels, sociale media, functioneringsgesprekken en werkgroepen.

Actieplan en evaluatie

Ons MVO-beleid vertalen we in jaaracties. In ons actieplan beschrijven we per activiteit de doelstellingen, aard van de acties, en verantwoordelijkheden. Jaarlijks evalueren we het MVO-beleid. Onze MVO-resultaten publiceren we in een apart MVO jaarverslag.

CO₂-footprint

We willen onze CO₂-footprint steeds verder terugdringen. Onze CO₂-footprint is berekend op basis van het Greenhouse Gas protocol. In 2018 is onze CO₂-footprint gestegen naar 2.317 kton ten opzichte van 2.238 kton in 2017. Onze methaanemissie is in 2018 lichtelijk gestegen naar 1.362 m³ ten opzichte van 1.350 m³ in 2017.

Ons brandstofverbruik in 2018 is gedaald ten opzichte van 2017. Dit door de ingebruikname van de eerste elektrische bestelauto's in ons wagenpark. Bovendien gaan we in 2019 meer dan 1500 zonnepanelen plaatsen ons terrein, goed voor de helft van ons elektriciteitsverbruik. Nu al neemt ons elektriciteitsverbruik af door de verbouwing en toepassing van energiezuinige LED-verlichting.

Scope 1	2018		2017		2016		2015		2014	
Methaanemissie aardgasnetwerk	1.362	58,8%	1.350	60,3%	1.409	8,4%	1.420	6,8%	2.762	13,0%
Brandstofverbruik	394	17,0%	399	17,8%	430	2,0%	412	2,6%	437	2,0%
Gasverbruik gebouwen	228	9,9%	186	8,3%	211	1,3%	230	1,1%	184	0,9%
SF6 emissie elektriciteitsnetwerk	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	5	1,1%	0	0,0%
Koelinstallaties	3	0,1%	1	0,1%	0	0,0%	2	0,0%	0	0,0%
Totaal scope 1	1.987	85,8%	1.936	86,5%	2.050	12,3%	2.069	9,9%	3.383	15,9%

Scope 2	2018		2017		2016		2015		2014	
Netverliezen elektriciteitstransport	0	0,0%	0	0,0%	14.270	85,6%	18.547	88,3%	17.409	82,4%
Elektriciteitsverbruik gebouwen	330	14,2%	302	13,5%	359	2,1%	377	1,7%	357	1,7%
Totaal scope 2	330	14,2%	302	13,5%	14.629	87,7%	18.924	1,8%	17.766	84,1%

Totaal	2.317	100%	2.238	100%	16.679	100%	20.993	90,10%	21.149	100%
---------------	--------------	-------------	--------------	-------------	---------------	-------------	---------------	---------------	---------------	-------------

Maatschappelijke betrokkenheid

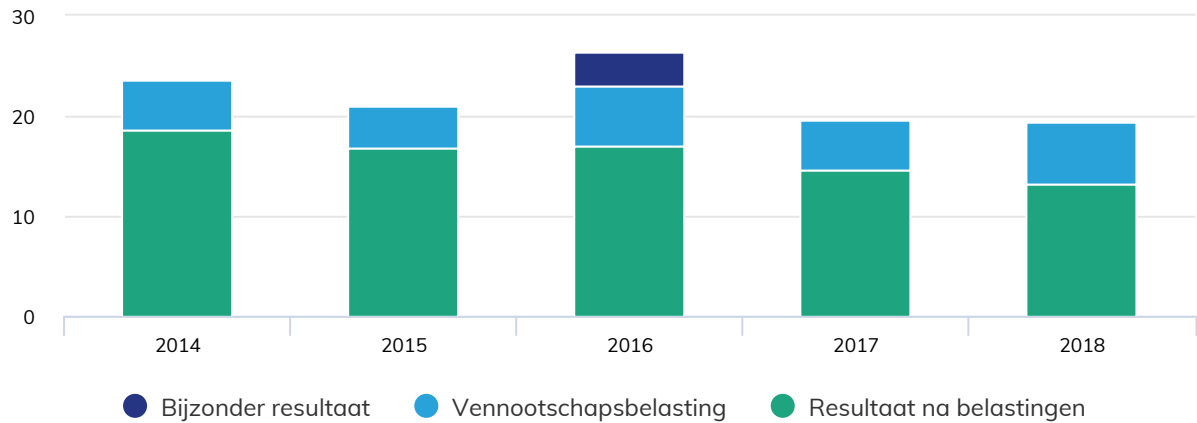
Juva toont zich maatschappelijk betrokken. Dit vinden wij belangrijk in onze bedrijfsvoering. Zo steunen wij van harte Make-A-Wish Nederland. Deze stichting vervult de grootste wens van kinderen tussen 3 en 18 jaar met een levensbedreigende ziekte. Zo kunnen de jonge patiënten zich weer even kind voelen. Het realiseren van een droom kan voor hun toekomst een wereld van verschil betekenen. Ook doneert Juva jaarlijks aan Voedselbank Westland.

Voor onze aandeelhouders

N.V. Juva heeft in 2018 een goed financieel resultaat behaald. Het nettoresultaat over 2018 is € 13,3 miljoen na belasting.

Ontwikkeling nettowinst

in miljoenen euro's



Ontwikkeling bedrijfsopbrengsten en brutomarge

(bedragen in miljoenen euro's)	2018	2017
Omzet transport gas	16	16
Omzet transport elektriciteit	46	46
Omzet energie totaal	62	62
Omzet overige activiteiten	14	8
Wijziging onderhanden werk	-5	7
Geactiveerde productie	4	4
Overige bedrijfsopbrengsten	9	8
Totaal bedrijfsopbrengsten	84	89
Totaal brutomarge	65	64

De bedrijfsopbrengsten namen afgelopen jaar af met € 5,6 miljoen (6,3%) van € 89,2 miljoen in 2017 naar € 83,7 miljoen in 2018. Deze afname wordt – naast de stijging van omzet meterhuur en datacollectie met € 0,3 miljoen, de stijging van omzet transport energie met € 0,2 miljoen en de stijging van de geactiveerd productie met € 0,3 miljoen- veroorzaakt door een daling van omzet overige activiteiten met € 6,4 miljoen.

De kosten van uitbesteed werk en (andere) externe kosten van de overige activiteiten zijn met € 7,3 miljoen afgenomen, zodat de marge op overige activiteiten verbeterd is ten opzichte van 2017, terwijl toch sprake is van een lagere omzet. De kosten van uitbesteed werk en (andere) externe kosten van de transport energie zijn gestegen met € 0,6 miljoen, zodat per saldo de brutomarge is gestegen met € 1,1 miljoen (1,7%) van € 64,1 miljoen naar € 65,2 miljoen.

De personeelskosten namen toe met € 0,9 miljoen (6,3%) van € 14,3 miljoen in 2017 naar € 15,2 miljoen in 2018 door de stijging van het aantal personeelsleden, de stijging van sociale verzekerings- en pensioenpremies en een aantal incidentele lasten door het nieuw afgesloten CAO akkoord in 2018 (eenmalige uitkering en overgangsregeling jubileumuitkering).

Door de investeringen van de afgelopen jaren stegen de afschrijvingen van de vaste activa met € 1,2 miljoen. Daarnaast daalde de overige bedrijfskosten met € 0,5 miljoen door onder meer de boete van ACM van € 0,6 miljoen in 2017 en de terugbetaling van de boete van € 0,6 miljoen in 2018 na vernietiging van het boetebesluit, waar tegen over staan de hogere kosten van inhuur van personeel, waaronder een interim directeur, de hogere communicatiekosten meters door toename van aantal meters en de hogere ICT kosten. De bedrijfskosten namen per saldo toe met € 1,7 miljoen (4,1%); van € 41,6 miljoen in 2017 tot € 43,3 miljoen in 2018.

Het bedrijfsresultaat nam af met € 0,6 miljoen (2,6%); van € 22,5 miljoen in 2017 tot € 21,9 miljoen in 2018.

Door een gedeeltelijke herfinanciering nam de rentelasten minus -baten af met € 0,4 miljoen (14,8%) van € 2,7 miljoen naar € 2,4 miljoen.

De vennootschapsbelasting nam ondanks een lager resultaat voor belasting toe met € 1,0 miljoen (18,4%) van € 5,1 miljoen naar € 6,1 miljoen. Dit wordt veroorzaakt door de maatregelen in het belastingplan 2019 waar de verlaging van de belastingpercentages in de komende jaren en de verhoging van afschrijvingsbeperking op onroerend goed in eigen gebruik met ingang van 2019 een verlagend effect hebben op de latente belastingvordering en daarmee een verhogend effect op de belastinglast 2018 van € 1,4 miljoen.

Onze nettowinst nam per saldo af met € 1,3 miljoen (8,8%); van € 14,6 miljoen in 2017 tot € 13,3 miljoen in 2018. De eerder genoemde afname van het bedrijfsresultaat met € 0,6 miljoen, de afname van de rentelasten met € 0,4 miljoen, de toename van de vennootschapsbelasting van € 1,0 miljoen en de afname van het resultaat van deelnemingen van € 0,1 miljoen zijn daar de oorzaak van.

Ontwikkeling nettowinst

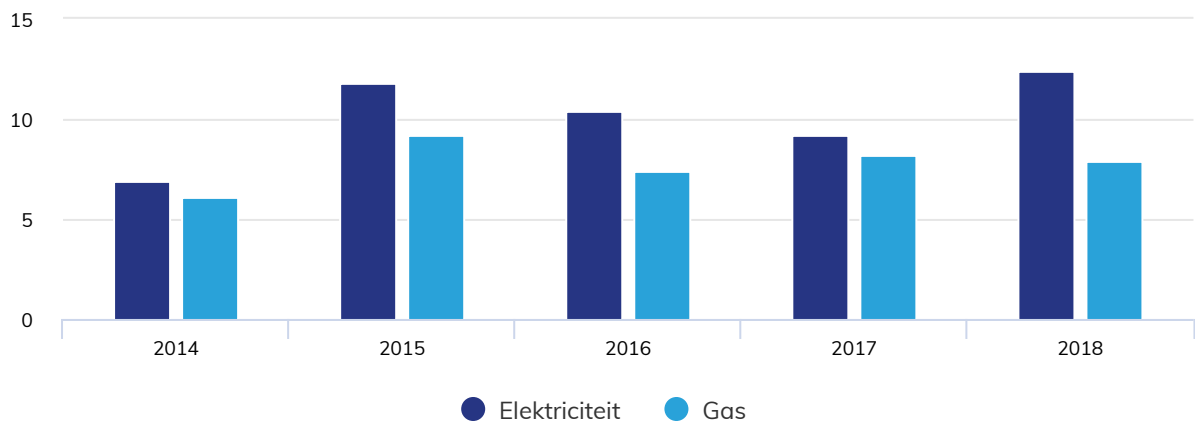
(bedragen in miljoenen euro's)	
Nettowinst 2017	14,6
Toename brutomarge	1,1
Toename personeelskosten	-0,9
Toename afschrijving vaste activa	-1,3
Afname overige bedrijfskosten	0,5
Afname rentelasten minus -baten	0,4
Toename vennootschapsbelasting	-1,0
Afname resultaat deelneming	-0,1
Nettowinst 2018	13,3

INVESTERINGEN

In 2018 hebben we € 22,8 miljoen geïnvesteerd in materiële vaste activa (2017: € 24,5 miljoen). De investeringen in de energiedistributienetwerken (buiten de mutatie in onderhanden werk) waren € 20,3 miljoen, waarvan € 12,4 miljoen in het elektriciteitsnetwerk en € 7,9 miljoen in het gasdistributienetwerk.

Investerings in energiedistributienetwerken

in miljoenen euro's



FINANCIËLE POSITIE

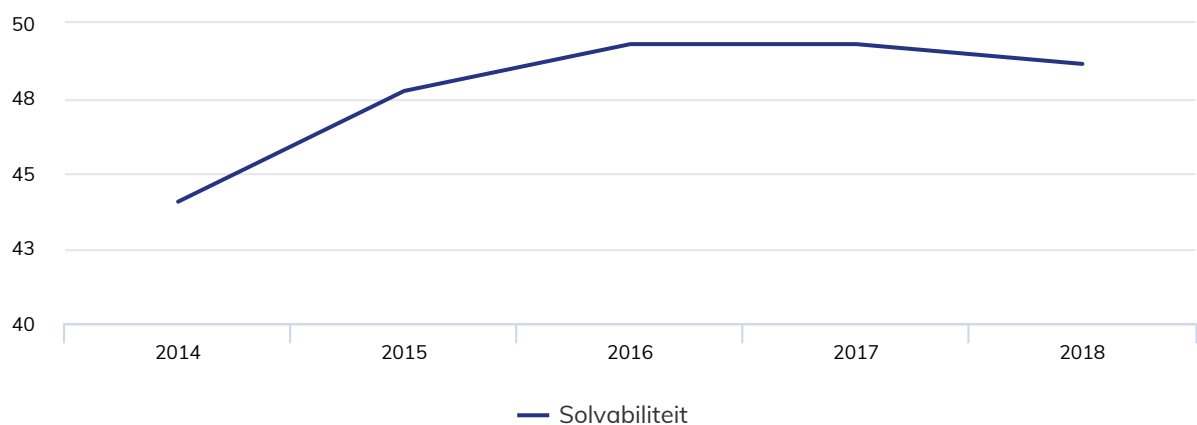
Solvabiliteit

Een sterke solvabiliteitspositie is van belang om voldoende financiële ruimte te hebben voor de noodzakelijke investeringen in de energie-infrastructuur. Ook helpt het bij het kunnen faciliteren van de transitie naar een duurzame energievoorziening.

Per ultimo 2018 bedraagt de solvabiliteit 53,8% (2017: 54,6%). Rekening houdend met de voorgestelde winstverdeling is de solvabiliteit afgenomen; van 49,3% ultimo 2017 tot 48,6% ultimo 2018. Het eigen vermogen – na winstverdeling – neemt toe van € 121,0 miljoen ultimo 2017 tot € 121,3 miljoen ultimo 2018.

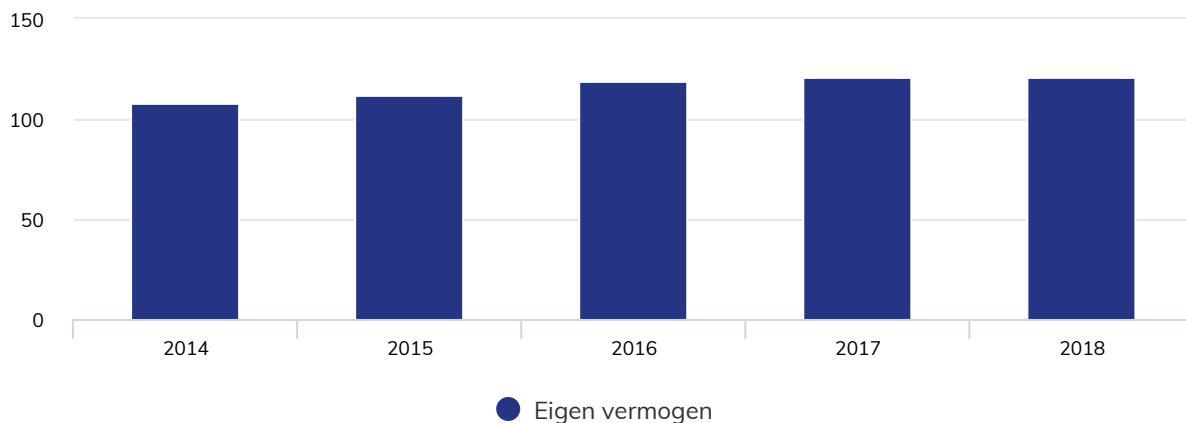
Ontwikkeling solvabiliteit

na winstverdeling



Ontwikkeling eigen vermogen

in miljoenen euro's na winstverdeling



Financiering

In 2018 is voor de financiering van twee leningen van in totaal € 45 miljoen, die vervielen per 30 juni 2018, in begin 2018 opvolgende financiering aangetrokken tegen een vaste rente van 1,01% voor 5 jaar vast. De twee bestaande leningen van in totaal € 45 miljoen hebben een looptijd tot 1 juli 2020 en via een renteswap is de interest voor deze leningen vastgezet en is gemiddeld 3,26%. Daarnaast is er rekening courant faciliteit van € 23 miljoen waarvan de rente variabel is.

DIVIDENDBELEID

We hebben met onze aandeelhouders afgesproken dat we als onderneming streven naar een evenwichtig, marktconform dividend. Randvoorwaarden voor het dividendbeleid zijn:

- onze solvabiliteit is minimaal 40%. Voor 2018 tot en met 2020 is afgesproken dat dit percentage minimaal 50% bedraagt;
- we voldoen aan de voor netwerkbedrijven vastgestelde financiële criteria van de overheid;
- we houden voldoende financiële ruimte om de noodzakelijke investeringen te doen in de netwerken.

Daarnaast wordt het eigen vermogen na dividenduitkering niet kleiner dan de wettelijke en statutaire reserves. Verder heeft de directie aan de hand van de liquiditeitsprognose bij de eerste kwartaalcijfers 2019 beoordeeld dat N.V. Juva na het doen van de dividenduitkering haar opeisbare schulden kan blijven betalen. De directie is niet bekend met feiten of redelijkerwijs voorziene omstandigheden waardoor N.V. Juva na het doen van de dividenduitkering niet langer in staat is tot het betalen van haar opeisbare schulden.

Op basis hiervan stellen we voor om uit de winst over 2018 een dividend van € 13 miljoen uit te keren.

DOCHTERMAATSCHAPPIJEN EN DEELNEMINGEN

De belangrijkste directe en indirecte dochtermaatschappijen en deelnemingen van N.V. Juva staan hieronder. In de geconsolideerde jaarrekening worden de financiële gegevens van deelnemingen opgenomen als het belang groter is dan 50%. Het weergegeven percentage geeft het belang weer van N.V. Juva per ultimo 2018.

Naam	Vestigingplaats	%
Westland Infra Netbeheer B.V.	Poeldijk	100
Anexo B.V.	Poeldijk	100
Westland Kantoorgebouwen B.V.	Poeldijk	100
Capturam B.V.	Poeldijk	100

Compliance en kwaliteit

De per juli 2018 ingetreden Wet VET heeft gevolgen voor onze afzonderlijke bedrijfsonderdelen. Zo hebben kleinverbruikers geen recht meer op gasaansluiting bij nieuwbouw. Voor Westland Infra Netbeheer betekent dit een verschuiving van gas naar elektriciteit of warmte op termijn. Daarnaast schept Wet VET helderheid over de taken en bevoegdheden van onze netwerkgroep. Concreet betekent dit een inperking van onze speelruimte op de commerciële markt. Zo mogen we geen nieuwe warmtebronnen meer exploiteren. Dit heeft consequenties voor de werkzaamheden van Capturam. Ook Anexo wordt geconfronteerd met inkadering van activiteiten. Maar de restricties van Wet VET geven ons ook duidelijkheid. Die was er voor de nieuwe wet niet. Beter dan voorheen zijn we nu in staat een duidelijke strategie te formuleren. Verder heeft de wet op de privacy in organisatorische zin grote impact op al onze bedrijfsonderdelen, maar met name voor Westland Infra Netbeheer. We hebben bewerkingsovereenkomsten afgesloten met vele toeleveranciers die inzage hebben in privacygevoelige data van onze klanten.

Geheel compliant

Compliance is een speerpunt voor Juva. We zijn er in geslaagd om volledig compliant te zijn ten aanzien van alle nieuwe wet- en regelgeving. Ook geheel compliant zijn wij wat betreft kwaliteitsnormen ISO 9001, milieunormen ISO 14001 en de arbogereleerde VCA-normen. In 2018 hebben meerdere audits onze compliance bevestigd wat betreft ISO-normen en arbogereleerde normen. Eveneens zijn we in 2018 een risico-inventarisatie en -evaluatie gestart, het rapport daarover verschijnt in 2019.

Kwaliteit en productketens

Als het gaat om kwaliteit zijn we in 2018 gestart met denken in productketens. Voorheen waren de ketens functioneel ingericht. Het denken in productketens maakt iedereen medeverantwoordelijk voor een optimaal eindproduct dat voldoet aan de verwachtingen van de klant. In 2019 voeren we het ketendenken in het handboek door en passen we het structureel toe op de werkvloer. Dat resulteert in meer efficiency, betere samenwerking, beter klantcontact, en tot slot een beter product.

Medewerkers

Juva is een informele organisatie in een boeiende, veranderende omgeving. Elk van onze drie werkmaatschappijen levert een belangrijke bijdrage aan het creëren van een leefbare en duurzame samenleving. Samen werken we elke dag hard aan het realiseren hiervan en vanwege onze directe betrokkenheid bij onze klanten leveren wij een tastbare en zichtbare bijdrage. Samen maken we het werk leuk en makkelijk.

Opleiding en persoonlijke ontwikkeling vinden wij belangrijk. Enerzijds omdat we als bedrijf een ambitieuze missie nastreven en hierbij goed opgeleid personeel erg belangrijk vinden, anderzijds vraag de energietransitie waar we ons in bevinden een ander soort kennis en kunde. We streven dan ook naar een duurzame inzetbaarheid waarin medewerkers meegroeien met de verschillende ontwikkelingen in de markt.

Naast de ontwikkeling van de medewerkers vinden wij persoonlijk leiderschap van de medewerkers eveneens belangrijk wat je ook terugziet in de verantwoordelijkheden die de medewerkers krijgen om zodoende aan de ambitieuze missie inzake de energietransitie een bijdrage te kunnen leveren. Daarnaast voldoen we aan wet- en regelgeving en hebben we veel aandacht voor de veiligheid van onszelf, elkaar en onze omgeving.

Kerncijfers	2018	2017
Medewerkers FTE	205 FTE	199 FTE
Medewerkers aantal	211 medewerkers	204 medewerkers
Verdeling man/vrouw	169 man / 42 vrouw	163 man / 41 vrouw
Personeelskosten	€ 15,2 miljoen	€ 14,3 miljoen
Opleidingskosten	€ 289.000	€ 227.000
Ziekteverzuim	3,5%	4,0%
Veiligheidsopleidingen	130 opleidingen 98% geslaagd	169 opleidingen 99% geslaagd

Van WI work naar WE are

De afgelopen jaren zijn we leuker, slimmer en meer gaan samenwerken. Met het project WI work in 2017 veranderde onze manier van samenwerken, maar ook onze informatievoorziening, inrichting van de fysieke werkplek, organisatiestructuur en managementstijl. De 'verbouwing' is klaar. Onze manier van leidinggeven is minder hiërarchisch. Zelf verantwoordelijkheid nemen, creatief zijn en oplossingsgericht handelen staan centraal.

Natuurlijk plegen we 'onderhoud' en om die reden is het van een project een programma geworden: van Wi Work naar We Are. In 2018 was er bijvoorbeeld nog volop aandacht voor een andere manier van leidinggeven. Ook de organisatie brede workshops uit WI work zijn gebleven. Ieder kwartaal geven directie en management aan waar we aan werken, waarom we doen wat we doen en waar we naar toe willen. Door het verregaande digitaliseren van onze systemen is het delen van informatie ook eenvoudiger geworden.

Professionals in Transitie

Het ontwikkelen van talent is onmisbaar voor de toekomst van ons bedrijf. Professionals in Transitie (PIT) speelt hierin een belangrijke rol. Met dit programma bieden we jonge instromers en starters met enkele jaren werkervaring een tweearig leerprogramma. Naast vakinhoudelijke kennis richten we ons op persoonlijke ontwikkeling. Onder persoonlijke begeleiding van een teamleider werken ze aan het oplossen van vragen binnen onze organisatie.

In 2018 introduceerden we de mogelijkheid dat de talenten zelf een op te lossen vraagstuk aan mogen dragen. Met PIT maken we ons bedrijf aantrekkelijker om te werken. We bieden de ruimte aan medewerkers die iets willen toevoegen. In onze relatief kleinschalige organisatie zijn de functies breder, kunnen we meer diversiteit in taken bieden en daarmee ook de mogelijkheid om zichtbaarder te zijn.

Veiligheid

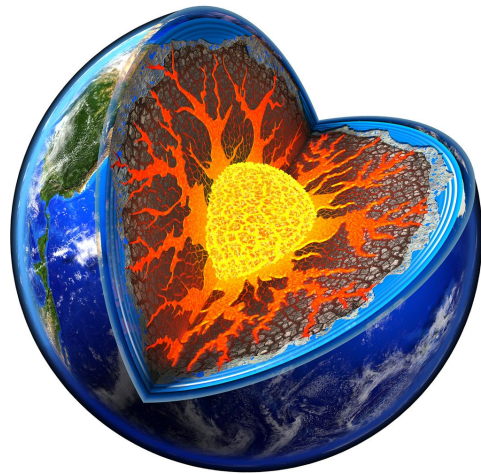
Risicovolle werkzaamheden horen bij ons vak. Veiligheid gaat daarbij boven alles. Veiligheidstraining van medewerkers is daarom een speerpunt voor Juva. We toetsen risico-inzicht, communicatie, leiderschap en samenwerking in de dagelijkse praktijk. In 2018 hebben we onze veiligheidsprocedures enorm verbeterd. Daarbij hebben we veiligheidsprocedures gedetailleerd beschreven, van veiligheidsplan tot op medewerkerniveau. Ons systeem is geaudit. De externe toezichthouder die de audit uitvoerde, heeft ons gecompimenteerd met de hoogstaande kwaliteit van het systeem. Een steun in de rug voor ons scherpe veiligheidsbeleid.



Verwachtingen voor 2019

Warmte

In 2019 verwachten we de start van de productie van warmte door Trias Westland. Nieuwe projecten in geothermie zullen samen met partners worden geïnitieerd, nieuwe bronnen worden aangeboord, waarbij wij ons richten op warmtetransport. Daardoor krijgt de ontwikkeling van het warmtesysteem in het Westland steeds meer vaste vorm. Voor ons betekent dit een aanzienlijke groei in de distributie van warmte. Ons ambitieniveau ligt hoog. Wij verwachten dat Juva in 2019 een nieuw netwerkbedrijf zal oprichten voor warmte in de regio, in samenwerking met diverse partners. Daarmee zullen we onze trekkersrol in duurzame warmte verder versterken.



Politieke keuzes noodzakelijk

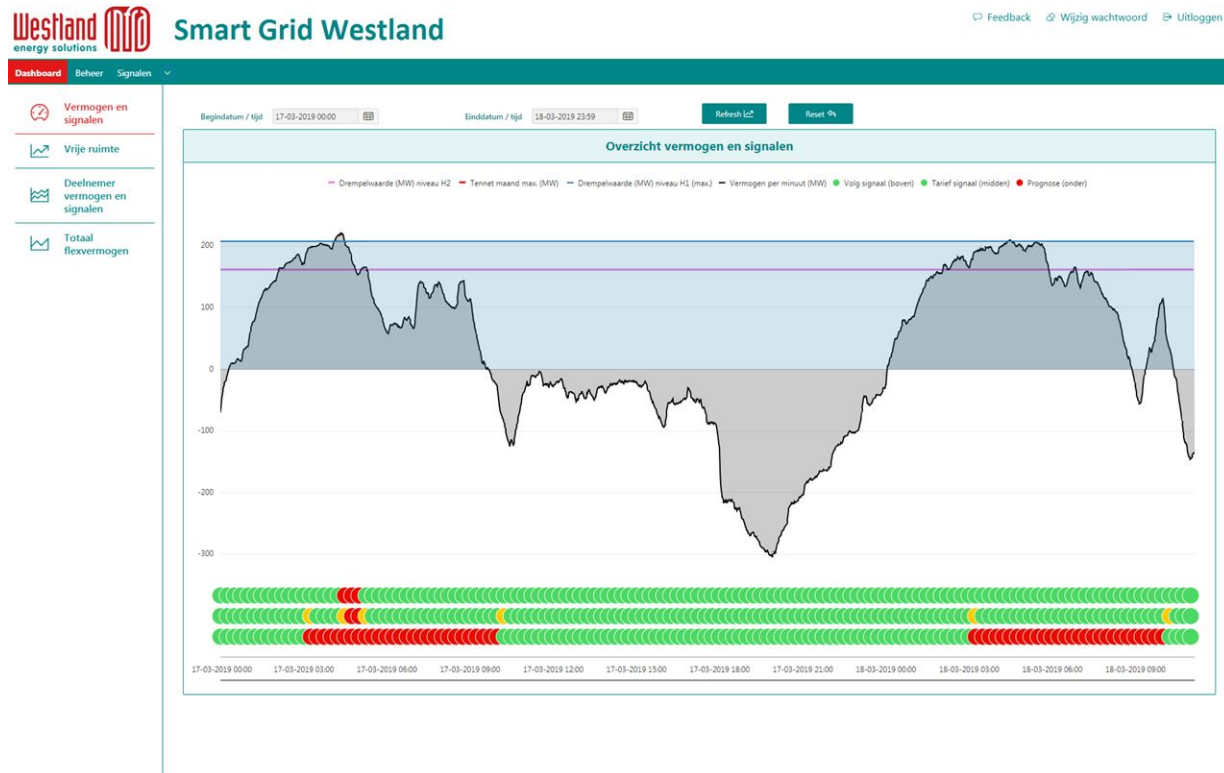
2019 wordt een sleuteljaar voor de verduurzaming van energievoorzieningen. De uitkomst van het klimaatakkoord en daaruit voortvloeiende politieke keuzes bepalen deels onze toekomst. Die besluitvorming is hard nodig, wij missen een duidelijke richting. Zo is het voor onze strategische bedrijfsvoering essentieel om te weten of het benutten van restwarmte gestimuleerd gaat worden of niet. Wij verwachten c.q. hopen dat de voor ons beslissende politieke keuzes in 2019 gemaakt worden.

Stijging elektriciteitsverbruik

We verwachten een verdere stijging van elektriciteitsgebruik in 2019 als vervolg op een jaarlange trend in de glastuinbouw. Ook is een relatie te leggen naar verduurzaming. Zo vraagt de toename van duurzaamheidssystemen als elektrisch vervoer en warmtepompen om meer elektriciteit. Juva is uitstekend voorbereid. Wij anticiperen al jaren op deze ontwikkeling. Onze hoofdinfrastructuur is geschikt om verder te groeien, ook na 2019. We hebben vooralsnog voldoende ruimte in de netwerken.

Smart Grid Westland

Een belangrijke ontwikkeling in 2018 was de lancering van Smart Grid Westland (SGW) en de livegang van fase 1 op 1 januari 2019. Wij verwachten dat SGW in 2019 een succes wordt. Tuinders zullen meer dynamisch gebruik gaan maken van ons netwerk op het moment dat wij aangeven dat de condities gunstig zijn. Dit om de invulling van de energiebehoefte te optimaliseren en piekgebruik te voorkomen.



Toename zon- en windenergie

Anexo profiteert in 2019 van de groei van duurzame energievoorzieningen wat betreft infrastructurele activiteiten. Met name zon- en windenergie wordt een groeimarkt voor ons. Bovendien vraagt de markt om oplossingen waar het gaat om discontinuïteitproblemen. Ook daar spelen wij op in. En de elektrificering neemt verder toe. Ook daarvoor bieden wij technische oplossingen. We zullen landelijk een sterkere positionering krijgen.

Verbinding en transparantie

Westland Infra Netbeheer profiteert in 2019 van de verdere toename van het elektriciteitsverbruik in de regio. Daartoe investeren we in ons netwerk. Het gasverbruik zal pas op termijn zal gaan dalen. Gezien de toekomstverwachting doen we gericht diepte-investeringen in gasleidingen. We willen mensen actief helpen met het realiseren van alternatieven voor gas. Samenwerken wordt ons credo voor 2019. Dit met gemeenten, maar ook met andersoortige netbeheerders zoals waternetbeheerders. Immers, we graven samen in dezelfde bodem. Samenwerken is zoveel efficiënter. Westland Infra Netbeheer treedt daarmee meer naar buiten. Was voorheen de techniek ons uitgangspunt, in 2019 en de verdere toekomst zal de relatie met de omgeving leidend zijn. Verbinding en transparantie zijn daarbij onze uitgangspunten.

Aard- en restwarmte als groeimarkt

Capturam zal zich in 2019 verder profileren als aanjager waar het gaat om het gebruik van warmte in de regio. We mikken op een verdere groei van geothermie, maar ook de koppeling van lokale netwerken. En daarmee een sterke toename van onze werkzaamheden in distributie en aansluiting van warmte. Ook verwachten we in 2019 lokale overheden te ondersteunen bij alternatieven voor aardgas in de wijk-gebonden-plannen. We zullen de dialoog met onze omgeving blijven zoeken om onze duurzame missie kracht bij te zetten, in het belang van een economisch sterke regio waar duurzaamheid een onderscheidend vermogen is.

Jaarrekening

Geconsolideerde balans (vóór resultaatbestemming)

(bedragen x € 1.000)	31 december 2018	31 december 2017
ACTIVA		
Vaste activa		
1. Immateriële vaste activa	111	175
2. Materiële vaste activa	209.225	204.475
3. Financiële vaste activa	11.037	14.022
	<u>220.373</u>	<u>218.672</u>
Vlottende activa		
4. Voorraden	4.549	3.826
5. Onderhanden projecten	455	1.276
6. Vorderingen	18.157	17.261
7. Liquide middelen	5.834	4.431
	<u>28.995</u>	<u>26.794</u>
Totaal activa	249.368	245.466
PASSIVA		
8. Groepsvermogen	134.284	134.015
9. Voorzieningen	412	642
10. Langlopende schulden	90.000	90.000
11. Kortlopende schulden	24.672	20.809
Totaal passiva	249.368	245.466

Geconsolideerde winst- en verliesrekening

(bedragen x € 1.000)	2018	2017
Netto-omzet	75.831	70.379
Wijziging onderhanden werk	(4.709)	6.934
Geactiveerde productie	3.909	3.634
Overige bedrijfsopbrengsten	8.633	8.302
12. Som der bedrijfsopbrengsten	83.664	89.249
12. Kosten uitbesteed werk en andere (externe) kosten	18.483	25.133
13. Personeelskosten	15.214	14.339
14. Afschrijvingen immateriële vaste activa	64	64
14. Afschrijvingen materiële vaste activa	18.034	16.783
15. Overige bedrijfskosten	9.941	10.411
Som der bedrijfslasten	61.736	66.730
Bedrijfsresultaat	21.928	22.519
16. Rentelasten minus -baten	(2.346)	(2.706)
Resultaat voor belastingen	19.582	19.813
17. Vennootschapsbelasting	(6.077)	(5.133)
Resultaat na belastingen	13.505	14.680
18. Aandeel in resultaat van deelnemingen	(236)	(127)
Groepsresultaat	13.269	14.553

Geconsolideerd kasstroomoverzicht

(bedragen x € 1.000)		2018	2017
Operationele kasstroom			
8.	Netto-resultaat	13.269	14.553
Aanpassingen voor :			
1 en 2.	Afschrijvingen (im)materiële vaste activa en bijzondere waardeverminderingen	18.098	16.847
3.	Mutatie in latentie belastingvordering	2.303	751
9.	Mutatie voorzieningen	(230)	(3)
	Cash flow	33.440	32.148
	Mutatie werkkapitaal	(1.945)	2.359
		31.495	34.507
Investeringskasstroom			
1 en 2.	Investeringen (im)materiële vaste activa (netto)	(22.784)	(24.186)
3.	Investeringen in financiële vaste activa (netto)	682	(5.697)
		(22.102)	(29.883)
		9.393	4.624
Financieringskasstroom			
10.	Aflossing langlopende leningen	(45.000)	-
10.	Opname nieuwe leningen	45.000	-
11.	Opname rcrt kredietinstelling	5.010	-
8.	Dividenduitkering	(13.000)	(13.000)
		(7.990)	(13.000)
	Netto kasstroom	1.403	(8.376)
7.	Liquide middelen begin boekjaar	4.431	12.807
7.	Liquide middelen einde boekjaar	5.834	4.431

Toelichting algemeen

Algemeen

De activiteiten van N.V. Juva (ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 27225354), statutair gevestigd te Poeldijk, gemeente Westland en haar groepsmaatschappijen bestaan voornamelijk uit.

- Transport van elektriciteit en gas
- Aanleggen, beheren en exploiteren van een gas- en elektriciteitsnetwerk
- Het leveren van producten en diensten gerelateerd aan het transport van gas en elektriciteit

De vennootschappelijke balans en winst-en-verliesrekening en bijbehorende toelichting zijn opgenomen op de pagina's 80 tot en met 84. De vennootschap heeft zowel de vennootschappelijke jaarrekening als de geconsolideerde jaarrekening opgesteld volgens de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 Burgerlijk Wetboek. De vennootschappelijke winst-en-verliesrekening is opgesteld met gebruikmaking van de bepalingen van artikel 402 Titel 9 BW2.

De grondslagen voor waardering van activa en passiva en resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten. Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat toekomstige economische voordelen naar de onderneming zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag betrouwbaar kan worden vastgesteld. Baten worden in de winst-en-verliesrekening opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Consolidatie

In de geconsolideerde jaarrekening worden opgenomen de financiële gegevens van de vennootschap en haar groepsmaatschappijen per 31 december van het boekjaar. Posten in de geconsolideerde jaarrekening worden opgesteld volgens uniforme grondslagen van waardering en resultaatbepaling van de groep. Groepsmaatschappijen zijn rechtspersonen en vennootschappen waarin beslissende zeggenschap wordt uitgeoefend. Hiermee worden mede in aanmerking genomen de financiële instrumenten die potentiële stemrechten bevatten en direct kunnen worden uitgeoefend.

Dit betreft de volgende vennootschappen:

Naam	Belang	Statutaire zetel
Westland Infra Netbeheer B.V.	100%	Poeldijk
Westland Kantoorgebouwen B.V.	100%	Poeldijk
Anexo B.V.	100%	Poeldijk
Capturam B.V.	100%	Poeldijk

Resultaten uit transacties met en tussen groepsmaatschappijen worden volledig geëlimineerd.

Joint ventures

Joint ventures worden gewaardeerd tegen de netto-vermogenswaarde en niet proportioneel geconsolideerd. De toepassing van de netto-vermogenswaarde is gelijk aan die bij deelnemingen met invloed van betekenis.

Transacties met verbonden partijen

Alle transacties met verbonden partijen hebben plaatsgevonden tegen marktconforme condities.

Schattingen, aannames en veronderstellingen

Voor het opmaken van de jaarrekening zijn schattingen, aannames en veronderstellingen gedaan door het management, die van invloed zijn op de verantwoorde bedragen en op de niet in de balans opgenomen verplichtingen en activa. De schattingen, aannames en veronderstellingen die zijn gemaakt, zijn gebaseerd op marktgegevens, kennis en ervaring uit het verleden en andere factoren die onder de gegeven omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De werkelijke resultaten kunnen echter afwijken van de gemaakte schattingen. Schattingen, aannames en veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Eventuele bijzonderheden ten aanzien van schattingen, aannames en veronderstellingen zijn hierna opgenomen bij toelichtingen van de balans- en resultaatposten.

Grondslagen voor valuta-omrekening

Activa en passiva in vreemde valuta worden omgerekend tegen de valutakoers per balansdatum. Voor zover het koersrisico echter is gedekt, vindt waardering plaats tegen de desbetreffende termijnkoersen. De verschillen verband houdende met wijzigingen van wisselkoersen worden in de winst-en-verliesrekening verwerkt. In de winst-en-verliesrekening zijn omzet, kosten en resultaten omgerekend in euro's tegen de op het moment van de transacties geldende koers.

Vergelijkende cijfers

Indien noodzakelijk voor vergelijkingsdoeleinden is de rubricering van de vergelijkende cijfers aangepast.

Salderen

Een actief en een post van het vreemd vermogen worden gesaldeerd in de jaarrekening opgenomen uitsluitend indien en voor zover:

- Een deugdelijk juridisch instrument beschikbaar is om het actief en de post van het vreemd vermogen gesaldeerd en simultaan af te wikkelen; en
- Het stellig voornemen bestaat om het saldo als zodanig of beide posten simultaan af te wikkelen.

Financiële instrumenten

Onder financiële instrumenten worden zowel primaire financiële instrumenten, zoals vorderingen en schulden, als financiële derivaten verstaan. De derivaten worden verwerkt volgens de kostprijs hedge-accounting, hetgeen betekent dat de derivaten tegen kostprijs worden gewaardeerd. Voor de grondslagen van de financiële instrumenten wordt verwezen naar de behandeling per balanspost. Zolang het afgeleide instrument betrekking heeft op afdekking van het specifieke risico van een toekomstige transactie die naar verwachting zal plaatsvinden, vindt geen herwaardering van

dit instrument plaats. Zodra de verwachte toekomstige transactie leidt tot verantwoording in de winst-en-verliesrekening, wordt het met het afgeleide instrument samenhangende resultaat in de winst-en-verliesrekening verwerkt. De onderneming documenteert de hedgerelaties generieke hedgedocumentatie en toetst periodiek de effectiviteit van de hedgerelaties door vast te stellen dat er sprake is van een effectieve hedge respectievelijk dat er geen sprake is van overhedges. Naar de aard van de derivaten is de kans op een ineffectieve hedge minimaal.

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingprijs, verminderd met een lineaire afschrijving gebaseerd op de verwachte economische levensduur en eventuele cumulatieve bijzondere waardeverminderingen.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingprijs of vervaardigingsprijs, verminderd met een lineaire afschrijving gebaseerd op de verwachte economische levensduur en eventuele cumulatieve bijzondere waardeverminderingen. Bijdragen van derden voor de aanleg van hoofd- en dienstleidingen en meet- en regelinstallaties worden daarbij op de investeringen in mindering gebracht. Over de waarde van de in de post gebouwen en terreinen opgenomen grond wordt niet afgeschreven. Met bouwrente is bij de waardering geen rekening gehouden. De kosten die worden gemaakt voor groot onderhoud na moment van ingebruikname worden slechts geactiveerd indien aannemelijk is dat deze kosten toekomstige economische voordelen zullen genereren en deze kosten betrouwbaar kunnen worden vastgesteld. De boekwaarde van de te vervangen bestanddelen wordt als gedesinvesteerd beschouwd en ineens ten laste van de winst-en-verliesrekening gebracht. Alle overige onderhoudskosten worden direct in de winst-en-verliesrekening verwerkt.

De vervaardigingsprijs van activa die in eigen beheer worden vervaardigd, bestaat uit kosten van materiaal, diensten, kosten van directe manuren en passend gedeelte van toerekenbare overheadkosten.

Bijzondere waardeverminderingen kunnen voorkomen als zich wijzigingen of omstandigheden voordoen die doen vermoeden dat de boekwaarde van aan actief niet (volledig) terugverdiend kan worden in de toekomst. Jaarlijks wordt beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat materiële vaste activa aan bijzondere waardeverminderingen onderhevig zijn.

Financiële vaste activa

Betreffen geldleningen op lange termijn die na eerste verwerking tegen reële waarde worden gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs, niet ter beurzen genoteerde aandelen die gewaardeerd zijn tegen de verkrijgingprijs, niet geconsolideerde minderheidsdeelnemingen waarop invloed van betekenis wordt uitgeoefend worden gewaardeerd tegen de netto vermogenswaarde, alsmede de latente belastingvordering die gewaardeerd is tegen de contante waarde van de verschillen tussen de commerciële en fiscale boekwaarde.

Vorraden

De voorraden worden gewaardeerd tegen laatst bekende verkrijgingsprijzen dan wel de lagere opbrengstwaarde. De opbrengstwaarde is de geschatte verkoopprijs, verminderd met verwachte verkoopkosten.

Onderhanden projecten

De ten behoeve van derden te realiseren projecten welke per balansdatum nog onderhanden zijn, zijn gewaardeerd op bestede kosten, waarbij ten aanzien van door eigen personeel bestede uren kostprijstarieven zijn gehanteerd waarin een opslag is begrepen voor indirecte kosten. Winstneming vindt plaats gedurende het project op basis van de stand van zaken van het project op basis van de gemaakte kosten ten opzichte van de totale geprognosticeerde kosten, verliezen worden bij constatering direct ten laste van het resultaat gebracht. Indien het projectresultaat niet betrouwbaar kan worden geschat, worden de opbrengsten verantwoord tot het niveau van de gemaakte kosten. De post onderhanden werk omvat de termijnen die N.V. Juva gedeclareerd heeft van haar opdrachtgevers uit hoofde van onderhanden projecten, indien en voor zover de gemaakte kosten en gerealiseerde winsten, verminderd met de verliezen, de in rekening gebrachte termijnen overschrijden.

Onder de kortlopende verplichtingen worden de bedragen verantwoord die N.V. Juva per saldo verschuldigd is aan haar opdrachtgevers bestaande uit de gemaakte kosten en gerealiseerde winsten, verminderd met de in rekening gebrachte termijnen en verantwoorde verliezen.

Vorderingen

De vorderingen zijn opgenomen tegen nominale waarde onder aftrek van een voorziening voor mogelijke oninbaarheid. Vorderingen hebben een looptijd van ten hoogste één jaar, tenzij anders vermeld.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde en staan voor zover niet anders vermeld geheel ter vrije beschikking van de vennootschap.

Voorzieningen

Pensioenen

De (vroeg)pensioenverplichtingen van de werknemers zijn ondergebracht bij Stichting pensioenfonds ABP. De verschuldigde premiebedragen zijn rechtstreeks in de winst-en-verliesrekening als pensioenlast verwerkt en de nog te betalen dan wel terug te ontvangen bijdragen zijn opgenomen onder de kortlopende schulden respectievelijk vorderingen. Indien op basis van de uitvoeringsovereenkomst met betrekking tot een ondernemingspensioen- / bedrijfstakpensioenregeling per balansdatum een verplichting bestaat, wordt een voorziening gevormd als het waarschijnlijk is dat de aanwending van een maatregelenpakket, dat nodig is voor het herstel van de per balansdatum bestaande dekkingsgraad, zal leiden tot een uitstroom van middelen en de omvang daarvan betrouwbaar kan worden geschat.

Jubileum

De voorziening jubileumuitkering betreft de actuarieel berekende contante waarde van de jubileumuitkeringen. In de berekening is rekening gehouden met de achterliggende diensttijd, de leeftijden, het verwachte verloop van de medewerkers en de specifieke inhoud van de jubileumregeling. De jubileumuitkering is evenredig aan de diensttijd toegerekend, en contant gemaakt tegen 2,00 % (2017: 0,06 %).

Langlopende schulden

Deze bestaan uit geldleningen op lange termijn welke na eerste waardering tegen reële waarde gewaardeerd worden tegen de geamortiseerde kostprijs.

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden opgenomen na eerste waardering tegen reële waarde tegen geamortiseerde kostprijs. Kortlopende schulden zijn de schulden met een looptijd van ten hoogste één jaar, tenzij anders vermeld.

Overige activa en passiva

Alle overige posten in de balans worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Leasing

De groep als lessee

De onderneming kan financiële en operationele leasecontracten afsluiten. Een leaseovereenkomst waarbij de voor- en nadelen verbonden aan het eigendom van het leaseobject geheel of nagenoeg geheel door de lessee worden gedragen, wordt aangemerkt als een financiële lease. Alle andere leaseovereenkomsten classificeren als operationele leases. Bij de leaseclassificatie is de economische realiteit van de transactie bepalend en niet zozeer de juridische vorm. Classificatie van de lease vindt plaats op het tijdstip van het aangaan van de betreffende leaseovereenkomst. Bij Juva is louter sprake van operationele leases.

In geval van operationele leasing worden de leasebetalingen lineair over de leaseperiode ten laste van de winst-en-verliesrekening gebracht.

Omzet

Het systeem van verantwoording van opbrengsten is gebaseerd op de in totaal in het kalenderjaar verrichte leveringen en diensten, onder aftrek van over de omzet geheven belastingen. De omvang van de omzet van de gedistribueerde energie wordt gereguleerd door de Autoriteit Consument & Markt (ACM) en wordt bepaald door de gefactureerde netwerkvergoeding te vermeerderen met de raming van de nog te factureren netwerkvergoeding en te verminderen met de raming van nog te factureren netwerkvergoeding ultimo vorige verslagperiode.

Bedrijfslasten

De kosten worden berekend op basis van historische prijzen en toegerekend aan het verslagjaar waar zij betrekking op hebben. (Voorzienbare) verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het boekjaar worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden en overigens wordt voldaan aan de voorwaarden van opnemen van voorzieningen. Direct aan eigen investeringsprojecten toegerekende en als zodanige geactiveerde kosten (voornamelijk kosten van eigen personeel en materialen) worden in mindering gebracht op de betreffende kostensoorten.

Personeelskosten

De beloningen van het personeel worden als last in de winst-en-verliesrekening verantwoord in de periode waarin de arbeidsprestatie wordt verricht en, voor zover nog niet uitbetaald, als verplichting op de balans opgenomen. Als de reeds betaalde bedragen de verschuldigde beloningen overtreffen, wordt het meerdere opgenomen als een overlopend actief voor zover er sprake zal zijn van terugbetaling door het personeel of van verrekening met toekomstige betalingen door de vennootschap.

Afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen

De afschrijvingen geschieden lineair over de aanschaffingswaarde, nadat de bijdragen van derden hierop in mindering zijn gebracht. Per categorie bedrijfsmiddel worden afschrijvingstermijnen gehanteerd die zijn gebaseerd op de verwachte levensduur van de desbetreffende bedrijfsmiddelen. In het jaar van investering vindt afschrijving plaats ten laste van de winst-en-verliesrekening op basis van een halfjaartermijn.

Rentebaten en -lasten

Rentebaten en -lasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende activa en passiva. Bij verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op ontvangen leningen.

Vennootschapsbelasting

Vennootschapsbelasting over het resultaat wordt berekend over het in de jaarrekening gepresenteerde resultaat naar geldende bepalingen en tarieven. Hierbij wordt rekening gehouden met permanente verschillen tussen het fiscale en het in deze jaarrekening gepresenteerde resultaat.

Aandeel in resultaat deelneming

Van deelnemingen waarbij de onderneming geen beslissende zeggenschap heeft, wordt het aandeel in het resultaat van de deelneming in de winst-en-verliesrekening verantwoord volgens de nettovermogenswaarde. Voor zover er niet volgens de nettovermogenswaarde wordt gewaardeerd, betreft het resultaat de in het verslagjaar ontvangen dividenden en eventuele waardeveranderingen.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. Onder de operationele kasstroom zijn kasstromen opgenomen uit hoofde van ontvangen en betaalde intrest van € 2.146.000 (2017: €2.566.000) en betaalde winstbelasting van € 2.892.000 (2017: € 5.605.000). Het kasstroomoverzicht verklaart de mutatie in de liquide middelen aan de debetzijde van de balans.

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

Vaste activa

De samenstelling en het verloop van de vaste activa gedurende het boekjaar blijken uit de volgende overzichten.

1. Immateriële vaste activa

(bedragen x € 1.000)	Klantenportefeuille	Totaal
Boekwaarde per 1 januari 2018	175	175
Mutaties 2018		
Investerings	0	0
Afschrijvingen	(64)	(64)
Boekwaarde per 31 december 2018	111	111
Cumulatieve afschrijvingen	208	208
Aanschafwaarde per 31 december 2018	319	319

De gehanteerde afschrijvingstermijn is:

Klantenportefeuille 5 jaar

2. Materiële activa

(bedragen x € 1.000)	Bedrijfsgebouwen en terreinen	Gas	Elektriciteit	Overige vaste bedrijfsmiddelen	Onderhanden werk gas en elektriciteit	Totaal
Boekwaarde per 1 januari 2018	6.929	46.207	141.141	6.495	3.703	204.475
Mutaties 2018						
Investerings	30	7.869	12.423	3.137	(607)	22.852
Desinvesteringen	-	(30)	(38)	-	-	(68)
Afschrijvingen	(113)	(4.423)	(11.878)	(1.620)	-	(18.034)
Boekwaarde per 31 december 2018	6.846	49.623	141.648	8.012	3.096	209.225
Cumulatieve afschrijvingen	8.320	42.964	137.986	6.577	-	195.847
Aanschafwaarde per 31 december 2018	15.166	92.587	279.634	14.589	3.096	405.072

De gehanteerde afschrijvingstermijnen zijn:

Bedrijfsgebouwen	10-25 jaar
Gas	3-25 jaar
Elektriciteit	3-25 jaar
Overige bedrijfsmiddelen	3-10 jaar

Met ingang van 2016 wordt de veronderstelling gehanteerd dat de materiële vaste activa die meer dan 5 jaar geleden geheel zijn afgeschreven niet meer aanwezig zijn. Als gevolg van deze aanname zijn materiële vaste activa met een aanschafwaarde en cumulatieve afschrijving van € 189 miljoen (2017: € 180 miljoen), boekwaarde nihil, uit de materiële vaste activa waarde geëlimineerd.

3. Financiële vaste activa

(bedragen x € 1.000)	Balans 1-1-2018	mutatie	nieuw verstrekt	verkoop	dividend	resultaat	Balans 31-12-2018
Deelnemingen	5.818	-	50	(20)	(857)	(236)	4.755
Overige effecten	4	-	-	-	-	-	4
Latente belasting vordering	7.621	(2.303)	-	-	-	-	5.318
Overige vorderingen	579	(105)	486	-	-	-	960
	14.022	(2.408)	536	(20)	(857)	(236)	11.037

De latente belastingvordering van € 5.318.000 (2017: € 7.621.000) heeft hoofdzakelijk betrekking op de tijdelijke verschillen tussen de fiscale en de bedrijfseconomische waardering van de distributienetwerken. De fiscale waarde van de distributienetwerken is hoger dan de bedrijfseconomische waarde enerzijds, omdat de fiscale waarde meer recent is afgeleid uit de vervangingswaarde en anderzijds omdat fiscaal langere afschrijvingstermijnen wordt gehanteerd. Daar tegenover staat dat fiscaal rekening wordt gehouden met een afschrijvingsbeperking tot een restwaarde van 50% van de WOZ waarde voor onroerend goed in eigen gebruik en 100% van WOZ waarde voor verhuurd onroerend goed. Realisatie van de tijdelijke verschillen is afhankelijk van de ontwikkelingen in het fiscale resultaat en de regelgeving de komende 50 jaar. Vanwege de onzekerheid die hiermee samenhangt is voor het verschil dat naar verwachting binnen een afzienbare periode van 10 jaar gerealiseerd kan worden een latente belastingvordering gevormd.

In de waardering van de vordering is een netto rentepercentage van 1,68 % (2017: 1,60%) gehanteerd om de verschillen contant te maken. Op basis van totale verschillen tussen de fiscale en commerciële waarde van € 129,7 miljoen bedraagt de totale nominale latente belastingvordering € 26,5 miljoen, waarvan € 5,6 miljoen aan nominale latente belastingvordering is gewaardeerd tegen een contante waarde van € 5,3 miljoen.

Verwacht wordt dat van het bedrag van de latente belastingvordering een bedrag van circa € 783.000 binnen een jaar wordt gerealiseerd.

De niet-geconsolideerde deelnemingen betreffen:

Naam	Belang	Statutaire Zetel
Trias Westland B.V.	45%	Honselersdijk
Energie Transitie Partners B.V.	50%	Poeldijk

De aandelen van WI-Connect zijn verkocht in 2018 tegen in balans van ultimo 2017 opgenomen opbrengstwaarde.

Het bedrag nieuw verstrekt aan deelnemingen in 2018 van € 50.000 betreft agiostortingen in Energie Transitie Partners B.V.

De overige vorderingen betreft verstrekte leningen en voorschotten aan EDSN, Trias Westland, Gasrent Westland Beheer, GFFX en WI-Connect. Gedurende 2018 zijn de restant saldi van leningen aan WI-Connect en Gasrent Westland Beheer geheel ontvangen. De verstrekkingen in 2018 betreft leningen aan EDSN en een voorschot aan Trias Westland ten behoeve investeringen in het 2^e doublet.

4. Voorraden

De voorraden betreft voorraad gereed product en handelsgoederen. Per einde 2018 bedraagt de voorziening voor incurante voorraad € 684.000 (2017: € 728.000).

5. Onderhanden projecten

Het saldo onderhanden projecten van € 0,45 miljoen (2017: € 1,3 miljoen) betreft het nog te factureren bedrag aan opdrachtgevers. De totaal bestede kosten van deze onderhanden projecten bedragen € 1,2 miljoen (2017: € 7,6 miljoen), de gefactureerde termijnen € 1,0 miljoen (2017: € 6,9 miljoen) en het in 2018 verantwoorde resultaat € 0,25 miljoen (2017: € 0,5 miljoen).

6. Vorderingen

(bedragen x € 1.000)	2018	2017
Debiteuren	17.617	16.261
Belastingen	-	487
Overige vorderingen	54	144
Overlopende activa	486	369
	<u>18.157</u>	<u>17.261</u>

Het onder belastingen opgenomen bedrag betreft de te vorderen vennootschapsbelasting. Ultimo 2018 is sprake van een schuldpositie voor de vennootschapsbelasting welke is opgenomen onder de kortlopende schulden en overlopende passiva.

7. Liquide middelen

Van de liquide middelen staat € 6.000 niet ter vrije beschikking.

8. Groepsvermogen

(bedragen x € 1.000)	2018	2017
Stand begin boekjaar	134.015	132.462
Winst boekjaar	13.269	14.553
Rechtstreekse vermogensmutaties	-	-
Totaal resultaat	<u>13.269</u>	<u>14.553</u>
Dividend	(13.000)	(13.000)
Stand ultimo boekjaar	<u>134.284</u>	<u>134.015</u>

9. Voorzieningen

(bedragen x € 1.000)	2018	2017
Voor jubileumuitkeringen	412	642
Stand ultimo boekjaar	<u>412</u>	<u>642</u>

De looptijd van de voorziening jubileumuitkeringen overwegend langer dan 1 jaar.

In 2018 is regeling van jubileumuitkeringen aangepast in de CAO, waardoor de voorziening lager uitkomt.

Het verloop van de voorzieningen gedurende 2018 is als volgt:

(bedragen x € 1.000)	Jubileum- uitkeringen	Totaal
Saldo per 1 januari	642	642
Onttrekkingen	(34)	(34)
Vrijval	(196)	(196)
Saldo per 31 december	412	412

Voor de overgangsregeling jubileum waarvoor in de nieuwe CAO afspraken zijn gemaakt, is onder de kortlopende schulden en overlopende passiva een verplichting opgenomen van € 276.000.

10. Langlopende leningen

(bedragen x € 1.000)	2018	2017
Stand begin boekjaar	90.000	90.000
Aflossingen	(45.000)	-
Opname nieuwe leningen	45.000	-
Stand ultimo boekjaar	90.000	90.000
Waarvan af te lossen in:		
Binnen 1 jaar	-	45.000
Binnen 1 tot 5 jaar	90.000	45.000
Na 5 jaar	-	-

De gemiddelde rentevoet van de leningen bedraagt 2,13%

Voor de periode na 30 juni 2015 is financiering aangetrokken bij 2 kredietinstellingen, waarbij de financiering bestond uit een lening met een looptijd van 3 jaar van € 45 miljoen, een lening met een looptijd van 5 jaar van € 45 miljoen en een ongecommitteerde rekening courant/ kasgeld faciliteit van € 10 miljoen. De gemiddelde rentevoet van deze € 100 miljoen financiering bedroeg 2,9 %, waarbij het rentepercentage van de 2 leningen van € 45 miljoen door middel van 1 op 1 aansluitende interest rate swaps zijn vastgelegd op een vast rentepercentage gedurende de looptijd en voor de € 10 miljoen rekening courant/ kasgeld faciliteit sprake is van een variabel rentepercentage. Voor de 3 jarige lening van € 45 miljoen tot en 30 juni 2018 is opvolgende vervangende financiering aangetrokken voor 5 jaar tegen een vaste rentevoet van 1,01%. Voor de financiering is een zekerheidsstelling afgegeven die inhoudt dat het solvabiliteitspercentage van de geconsolideerde balans Westland Infra Netbeheer B.V. tenminste 35% bedraagt. Daarnaast dient de ICR (bedrijfsresultaat/ totaal van financiële lasten) van Westland Infra Netbeheer B.V. tenminste 1,7 te bedragen.

11. Kortlopende schulden en overlopende passiva

(bedragen x € 1.000)	2018	2017
Schulden aan kredietinstellingen	5.010	-
Schulden aan leveranciers	6.637	9.346
Belastingen en premies sociale verzekering	4.109	2.592
Pensioenpremies	178	163
Overige schulden	4.599	3.406
Overlopende passiva	4.139	5.302
	<u>24.672</u>	<u>20.809</u>

Onder belastingen en premies sociale verzekering is € 395.000 (2017: nihil) opgenomen inzake verschuldigde vennootschapsbelasting.

Onder de overige schulden is een bedrag van € 2,0 miljoen (2017: € 0,7 miljoen) opgenomen inzake vooruit gefactureerd op onderhanden projecten. De totaal bestede kosten van deze onderhanden projecten bedragen € 2,4 miljoen (2017: € 0,8 miljoen), de gefactureerde termijnen € 4,8 miljoen (2017: € 1,6 miljoen) en het in 2018 verantwoorde resultaat van € 0,4 miljoen (2017: € 0,1 miljoen).

Onder de overlopende passiva is een bedrag van € 2,3 miljoen (2017: € 3,2 miljoen) opgenomen als gevolg van (verwachte) nacalculaties van Autoriteit Consument en Markt waarvan in 2019 € 1,1 miljoen (2018: € 2,1 miljoen) en in 2020 € 1,1 miljoen (2019: € 1,1 miljoen) wordt afgewikkeld.

Niet in de balans opgenomen verplichtingen en activa

Operationele leaseverplichtingen

Het wagenpark is op basis van operationele leasing in gebruik bij de vennootschap. In het resultaat 2018 is in de overige bedrijfskosten een last uit hoofde van operationele leasekosten van € 748.000 opgenomen (2017: € 665.000). De verplichtingen onder deze overeenkomsten vervallen als volgt:

(bedragen x € 1.000)	2018	2017
Binnen 1 jaar	500	565
Binnen 1 tot 5 jaar	1.025	1.054
Na 5 jaar	68	156
Totaal	1.593	1.775

Gestelde zekerheden

Borgstelling € 142.000 borgstelling in verband rekening courant faciliteit en garantiestelling bij beëindiging van bedrijfsactiviteiten van EDSN en aandeelhouders garantie voor Trias Westland van € 900.000 voor krediet in rekening courant bij BNG Bank.

Voorwaardelijke activa

Een leverancier van schakelinstallaties is aansprakelijk gesteld voor schade vanwege storingen. De leveranciers is gedagvaard op 13 april 2016 voor een bedrag van € 2,9 miljoen ter zake van schade, rente, kosten en toekomstige schade. Bij vonnis van 22 november 2017 is de procedure in eerste instantie verloren. Er is hoger beroep aangetekend. Op 3 september 2018 is de Memorie van Grieven ingediend bij het Hof. De leverancier heeft uitstel tot 26 maart 2019 voor het indienen van de Memorie van Antwoord. Gezien de onzekerheid omtrent de uitkomsten van deze rechtszaak is in de cijfers nog geen rekening gehouden met uitkomsten van deze schadeclaim.

Verder is een leverancier van meters aansprakelijk gesteld voor meters die niet aan vereiste specificaties voldeden en op last van Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) moesten worden vervangen en niet meer mogen worden geplaatst. De schade bedraagt circa € 0,4 miljoen. Met deze leverancier wordt gesproken over schadevergoeding, maar is vooralsnog onduidelijk hoeveel van deze kosten worden gecompenseerd en is in de cijfers nog geen rekening gehouden met een eventuele compensatie van de leverancier.

Investeringsverplichtingen

Voor de inkoop van kabels zijn verplichtingen aangegaan van in totaal van € 1,1 miljoen.

Voorwaardelijke verplichtingen

Door een stakeholder is een vordering tot schadevergoeding ingesteld van € 0,36 miljoen inzake vertraging van een verlegging en daarbij gemaakte kosten. Deze vordering is afgewezen en wordt overleg gevoerd met deze stakeholder omtrent afwikkeling van deze vordering. Er is in de cijfers geen rekening gehouden met deze schadeclaim daar wij van mening zijn dat wij niet verantwoordelijk zijn. c.q. aansprakelijk kunnen worden gesteld voor de mogelijke schade die deze stakeholder heeft geleden.

Financiële instrumenten

Algemeen

De in deze toelichting opgenomen gegevens verschaffen informatie die behulpzaam zijn bij het schatten van de omvang van risico's die verbonden zijn aan zowel de in de balans opgenomen als de niet in de balans opgenomen financiële instrumenten.

De primaire financiële instrumenten van de groep, anders dan derivaten, dienen ter financiering van de operationele activiteiten van de groep of vloeien direct uit deze activiteiten voort. Tevens gaat de groep transacties aan in derivaten, met name renteswaps, om het renterisico af te dekken dat ontstaat uit de operationele en financieringsactiviteiten van de groep. Het beleid van de groep is om niet te handelen in financiële instrumenten.

De belangrijkste risico's, uit hoofde van de financiële instrumenten van de groep, zijn het kredietrisico, het liquiditeitsrisico, het kasstroomrisico en het prijsrisico bestaande uit het valuta-, rente- en marktrisico.

Het beleid van de groep om deze risico's te beperken, luidt als volgt:

Kredietrisico

Het beleid van de groep is erop gericht om aan klanten geen andere kredieten te verstrekken dan normale leverancierskredieten. Maatregelen die worden toegepast om debiteurenrisico te beperken zijn actieve incasso en de inzet van incassobureaus. Met klanten, die verzoeken om een nieuwe aansluiting, worden betalingsschema's overeengekomen waarbij de klant een deel van het project voorfinanciert. Verder zijn er geen belangrijke concentraties van kredietrisico binnen de groep.

Liquiditeitsrisico

Het risico voor de groep dat toekomstige kasstromen verbonden aan een monetair financieel instrument fluctueren in omvang is minimaal, aangezien de langlopende vorderingen en schulden vastrentend zijn.

De groep heeft, buiten de afgesloten leningen, een kredietfaciliteit tot € 23,0 miljoen, waarvan per ultimo 2018 € 5,0 miljoen is opgenomen.

Valutarisico

De financiële resultaten en kasstromen van de groep worden vrijwel geheel gerealiseerd in de eurozone waardoor deze niet onderhevig zijn aan het risico van fluctuaties wisselkoersen.

Renterisico

De langlopende leningen van de groep hebben een variabel rentepercentage waardoor de groep het risico loopt dat het resultaat zal dalen respectievelijk stijgen als gevolg van veranderingen in de marktrente. Het renterisicobeleid van de groep is gericht op het beheersen van de netto financieringslasten voor fluctuaties in de marktrente. Hiertoe dekt de groep dit risico af door interest rate swap contracten af te sluiten waarbij de groep de variabele rente ruilt voor een vaste rente.

Marktrisico

Het marktrisico voor de groep is ten aanzien van het grootste gedeelte van de opbrengsten gering. De overheid reguleert via de Autoriteit Consument en Markt (ACM) de transporttarieven en daarmee het grootste gedeelte van de inkomsten van de groep.

Reële waarde

De reële waarden van de in de balans en niet in de balans opgenomen financiële instrumenten van de groep luiden als volgt:

(bedragen x € 1.000)	Boekwaarde		Reële waarde	
	2018	2017	2018	2017
Financiële activa:				
Financiële vaste activa	11.037	14.022	11.136	14.057
Vorderingen	18.157	17.261	18.157	17.261
Liquide middelen	5.834	4.431	5.834	4.431
Financiële passiva:				
Langlopende schulden	(90.000)	(90.000)	(90.323)	(90.000)
Kortlopende schulden	(24.672)	(20.809)	(24.672)	(20.809)
Niet in balans opgenomen financiële instrumenten:				
Renteswaps			(1.528)	(2.815)

De reële waarde van de financiële instrumenten is bepaald met behulp van beschikbare marktinformatie en schattingsmethoden. De volgende methoden en aannames zijn gebruikt bij de bepaling van de reële waarde van de financiële instrumenten:

Financiële vaste activa

De marktwaarde van de overige vorderingen onder de financiële vaste activa is geschat aan de hand van de contante waarde van de toekomstige kasstromen tegen de geldende markttrente. De marktwaarde van de effecten onder de financiële vaste activa is gebaseerd op de zichtbare intrinsieke netto vermogenswaarde.

Liquide middelen, vorderingen en kortlopende schulden

De waarde in het economisch verkeer van de posten in liquide middelen, vorderingen en kortlopende schulden is geschat op de boekwaarde gezien de korte looptijd van deze instrumenten.

Langlopende schulden

De marktwaarde van de langlopende schulden is geschat aan de hand van de contante waarde van de toekomstige kasstromen tegen de geldende markttrente.

Renteswaps

De waarde in het economische verkeer van deze financiële instrumenten bestaat uit het bedrag dat de groep zou ontvangen of betalen om deze contracten te beëindigen. De renteswaps hebben dezelfde looptijd als de onderliggende leningen waar ze betrekking op hebben.

Renterisico

De contractuele renteherzieningsdata of aflossingsdata indien laatstgenoemde eerder liggen en de effectieve rentevoeten van de zowel in de balans als niet in de balans opgenomen financiële instrumenten van de groep waarover renterisico wordt gelopen, luiden als volgt:

(bedragen x € 1.000)	2018			Totaal	Gewogen gemiddelde effectieve rente %
	< 1 jaar	1-5 jaar	> 5 jaar		
Vaste rentevoet					
Financiële activa:					
Langlopende leningen	82	308	570	960	1,91%
	<u>82</u>	<u>308</u>	<u>570</u>	<u>960</u>	
Financiële passiva:					
Kredietinstellingen (inclusief renteswaps)	-	90.000	-	90.000	2,13%
Kredietinstellingen rekening courant	5.010	-	-	5.010	0,62%
	<u>5.010</u>	<u>90.000</u>	<u>-</u>	<u>95.010</u>	
Variabele rentevoet					
Financiële activa:					
Bank	5.832	-	-	5.832	0,00%
	<u>5.832</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>5.832</u>	

(bedragen x € 1.000)					2017	
	< 1 jaar	1-5 jaar	> 5 jaar	Totaal	Gewogen gemiddelde effectieve rente	
Vaste rentevoet					%	
Financiële activa:						
Langlopende leningen	130	193	256	579	3,75%	
	<u>130</u>	<u>193</u>	<u>256</u>	<u>579</u>		
Financiële passiva:						
Kredietinstellingen leningen (inclusief renteswaps)	45.000	45.000	-	90.000	3,00%	
Kredietinstellingen rekening courant	-	-	-	-		
	<u>45.000</u>	<u>45.000</u>	<u>-</u>	<u>90.000</u>		
Variabele rentevoet						
Financiële activa:						
Bank	4.430	-	-	4.430	0,00%	

De effectieve rentevoet van de financiële instrumenten gegroepeerd onder variabele rentevoet wordt herzien binnen een jaar. De effectieve rentevoet van de financiële instrumenten gegroepeerd onder vaste rentevoet is vast gedurende de gehele looptijd van het instrument. De andere financiële instrumenten van de groep zijn niet in de bovenstaande tabel opgenomen, omdat ze niet rentedragend zijn en daardoor niet aan renterisico onderhevig zijn.

Toelichting op de geconsolideerde winst- en verliesrekening

12. Som der bedrijfsopbrengsten en kosten uitbesteed werk en andere (externe) kosten

	2018	2017
Exploitatie energie		
Netto-omzet	62.104	61.858
Kosten uitbesteed werk en andere (externe) kosten	13.824	13.224
Brutomarge exploitatie energie	48.280	48.634
Overige activiteiten		
Netto-omzet	13.727	8.521
Wijziging onderhanden werk	(4.709)	6.934
	9.018	15.455
Kosten uitbesteed werk en andere (externe) kosten	4.659	11.909
Brutomarge overige activiteiten	4.359	3.546
Geactiveerde productie	3.909	3.634
Overige opbrengsten		
Opbrengst meterhuur en datacollectie	8.633	8.302
Totaal		
Netto-omzet	75.831	70.379
Wijziging in onderhanden werk	(4.709)	6.934
Geactiveerde productie	3.909	3.634
Overige bedrijfsopbrengsten	8.633	8.302
Som der bedrijfsopbrengsten	83.664	89.249
Kosten uitbesteed werk en andere (externe) kosten	18.483	25.133
Brutomarge	65.181	64.116

13. Personeelskosten

(bedragen x € 1.000)	2018	2017
Lonen en salarissen	11.943	11.414
Sociale lasten	1.728	1.477
Pensioenpremies	1.543	1.448
	15.214	14.339

De gehanteerde pensioenregeling van de vennootschap en haar Nederlandse groepsmaatschappijen is een pensioenregeling die is ondergebracht bij Stichting pensioenfonds ABP. De pensioenregeling kwalificeert als collectieve toegezegde bijdrage regeling.

De beleidsdekkingsgraad van het bedrijfstakpensioenfonds is per 31 december 2018 gelijk aan 103,8% (2017: 101,5 %). Vanaf 1 januari 2015 geldt de nieuwe Wet Financieel Toetsingskader Pensioenfonds waarbij de beleidsdekkingsgraad (gemiddelde van laatste twaalf dekkingsgraden) hoger moet zijn dan vereiste grens van 105% en op langere termijn (12 jaar) hoger dan 128%. In 2016 heeft ABP een herstelplan ingediend bij de toezichthouder en wordt met ingang van 1 april 2016 een opslag van 1% op de pensioenpremie gehanteerd die in principe geldt voor vijf jaar. Het pensioen van de deelnemers blijft in 2019 gelijk, maar voor volgende jaren wordt de kans op verlaging van pensioen niet uitgesloten. Een verlaging van pensioen is onvermijdelijk als de beleidsdekkingsgraad tot en met 2020 en de actuele dekkingsgraad eind 2020 lager is dan 104,2%.

Het aantal werknemers omgerekend naar een volledig dienstverband in 2018 bedroeg 205 (2017: 199), ultimo 2018 waren 211 personen in dienstbetrekking (2017: 204).

Ingedeeld naar bedrijvigheid:

(aantal)	Fte		Dienstbetrekking	
	2018	2017	2018	2017
Statutaire directie	1	1	1	1
Projectmanagement	57	64	58	64
Assetmanagement	41	25	40	24
Meetbedrijf	36	38	36	41
Ondersteunende afdelingen	70	71	76	74
	205	199	211	204

WNT

Op 1 januari 2013 is de Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) in werking getreden. In deze wet zijn de regels vastgelegd over de maximale bezoldiging van bestuurders en topfunctionarissen in de (semi) publieke sector. Jaarlijks wordt de WNT-norm vastgelegd in een ministeriële regeling.

De WNT is van toepassing op de netbeheerder Westland Infra Netbeheerder B.V. en de aan deze B.V. gelieerde ondernemingen. De WNT verplicht te rapporteren op persoonsnaam over de bezoldiging van topfunctionarissen. Daarnaast wordt transparantie gevraagd over bezoldiging van overige (interne) functionarissen die in het verslagjaar boven een gestelde norm uitkomen.

Hoewel de wet per 1 januari 2013 in werking is getreden, zal deze pas geleidelijk algemene werking krijgen. Voor zittende topfunctionarissen is overgangsrecht geformuleerd, wat er op neerkomt dat alle beloningsafspraken (inclusief contractuele beëindigingsvergoedingen) die zijn overeengekomen voor 6 december 2011 voor een termijn van vier jaar worden gerespecteerd (tot 1 januari 2017), waarna de overeengekomen bezoldiging in drie jaar wordt teruggebracht naar het geldende WNT-maximum. Westland Infra maakt gebruik van deze overgangsregeling. Het voor Westland Infra Netbeheer B.V. toepasselijk bezoldigingsmaximum is in 2018 € 189.000.

Bij Westland Infra worden de leden van de directie en de leden van raad van commissarissen beschouwd als topfunctionaris in de zin van de WNT als leden van de hoogste uitvoerende en toezichthoudende organen van de rechtspersoon. De governance van Westland Infra, Juva en Anexo is in 2018 namelijk zo ingericht dat alleen de directie de beslissingen neemt over aangelegenheden die de gehele organisatie betreffen.

De MT-leden van Westland Infra geven leiding aan hun eigen afdeling en zijn in die hoedanigheid geen

topfunctionaris in de zin van de WNT. Er is in 2018 bij de beloning van 1 van de MT leden sprake van een overschrijding van de WNT norm.

Met uitzondering van de algemeen directeur F.P. Binnekamp die in dienst is van Westland Infra zijn alle arbeidsovereenkomsten aangegaan door N.V. Juva en wordt het totale loon uit dienstbetrekking bij N.V. Juva verantwoord, waarbij doorbelasting plaatsvindt naar de WNT-instelling Westland Infra en Anexo.

Bezoldiging topfunctionarissen – bestuurders met dienstbetrekking

(bedragen x € 1)	F.P. Binnekamp	P.M. Langereis
Functiegegevens	Algemeen directeur	Directeur Westland Infra
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01/01- 31/12	01/11- 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	224.188	24.468
Beloning betaalbaar op termijn	20.880	2.740
Subtotaal	245.068	27.208
Individueel toepasselijk bezoldigings-maximum	189.000	31.586
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	245.068	27.208
Gegevens 2017		
Aanvang en einde functievervulling in 2017	01/01- 31/12	N.v.t.
Omvang dienstverband 2017 (in fte)	1,0	-
Dienstbetrekking?	ja	N.v.t.
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	286.604	N.v.t.
Beloning betaalbaar op termijn	19.724	N.v.t.
Totale bezoldiging 2017	306.328	N.v.t.
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	181.000	N.v.t.
Totale bezoldiging	306.328	N.v.t.

Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan:

F.P. Binnekamp

In de in 2017 aan F.P. Binnekamp verstrekte bezoldiging bevindt zich een variabele beloning, van € 53.914 waarvan het recht is ontstaan in 2016. Op grond hiervan wordt de variabele beloning ten behoeve van de WNT toetsing toegerekend aan 2016. Dit leidt niet tot onverschuldigde betalingen. De variabele beloning vloeit voort uit schriftelijk overeengekomen afspraken voor inwerking treding van de WNT.

De bezoldiging 2018 vloeit voort uit geldende afspraken voor inwerking treding van de WNT en wordt de afbouwregeling toegepast. Dit leidt niet tot onverschuldigde betalingen.

2018 betreft het tweede jaar van afbouw van de bezoldiging naar het geldende WNT-maximum.

Bezoldiging topfunctionarissen – bestuurders zonder dienstbetrekking

(bedragen x € 1)	M. van Grinsven
Functiegegevens	Interim directeur
Kalenderjaar	2018
Perioden functievervulling in het kalenderjaar	08/01- 31/12
Aantal kalendermaanden functievervulling in het kalenderjaar	12
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	
Maximum uurtarief in kalenderjaar	182
Maximum op basis van de normbedragen per maand	266.400
Individueel toepasselijk maximum gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	266.400
Bezoldiging	
Werkelijk uurtarief lager dan het (gemiddelde) maximum uurtarief ?	Ja
Bezoldiging in de betreffende periode	249.375
Totale bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	249.375
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	N.v.t.
Totaal bezoldiging, exclusief BTW	249.375
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.

Bezoldiging topfunctionarissen – toezichthouders

(bedragen x € 1)	P. Veenema	D.J.N.M. Curfs	M. Valstar	J. v/d Tak	A.J. Rodenburg	H.H.G. Horlings	J.C. Meyboom-Fernhout
Functiegegevens	Voorzitter	Lid	Lid	Lid	Lid	Lid	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01/01-31/12	01/01-31/12	01/01-31/12	01/01-30/06	01/01-30/06	01/07-31/12	01/07-31/12
Bezoldiging							
Totaal bezoldiging	28.050	18.700	18.700	9.350	9.350	9.350	9.350
Individueel toepasselijk bezoldigings-maximum	28.350	18.900	18.900	9.372	9.372	9.528	9.528
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2017							
Functiegegevens	Voorzitter	Lid	Lid	Lid	Lid	N.v.t.	N.v.t.
Aanvang en einde functievervulling in 2017	01/01-31/12	01/01-31/12	01/01-31/12	01/01-31/12	01/01-31/12	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging							
Totaal bezoldiging	27.150	18.100	18.100	18.100	18.100	N.v.t.	N.v.t.
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	27.150	18.100	18.100	18.100	18.100	N.v.t.	N.v.t.

De bezoldiging van A.J. Rodenburg en van H.H.G. Horlings is in 2017 en 2018 uitbetaald aan de gemeente Midden-Delfland.

De bezoldiging van J. van der Tak is in 2017 tot en met het 3e kwartaal uitbetaald aan de gemeente Westland.

Uitkering wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen – bestuurder

(bedragen x € 1)	A.A.A.M. Besselink
Functiegegevens	
Functie(s) bij beëindiging dienstverband	Algemeen directeur
Omvang dienstverband (in fte)	1,0
Jaar waarin dienstverband is beëindigd	2016
Ontslaguitkering	
Overeengekomen uitkeringen wegens beëindiging dienstverband	75.000
Individueel toepasselijk maximum	75.000
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	N.v.t.
Totaal uitkeringen wegens beëindiging dienstverband	48.831
Waarvan betaald in 2018	20.522
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.

Per 21 september 2016 is A.A.A.M. Besselink met levensloop gegaan tot aan zijn pensioendatum per ultimo 2019. Hierbij zijn afspraken gemaakt inzake betaling van pensioenpremies en compensatie aftopping pensioen gedurende deze periode tot een maximum van € 75.000 voor de WNT grondslag.

De betaling van deze bedragen vindt plaats tot en met de pensioendatum.

Betalingen van 2016 tot en met 2018 voor beëindiging van dienstverband bedragen € 48.831 voor de WNT grondslag.

De levensloopuitkering gedurende deze periode is niet in bovenstaand bedrag opgenomen, daar deze in periode voor WNT is opgebouwd en uitkeringen niet onder WNT vallen.

Bezoldiging niet- topfunctionarissen – boven WNT norm (op functie)

(bedragen x € 1)	Controller
Functiegegevens	
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01/01-31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1,0
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	182.639
Beloning betaalbaar op termijn	19.115
Totaal bezoldiging	201.754
Individueel toepasselijk drempelbedrag bezoldiging	189.000
Gegevens 2017	
Functiegegevens	
Aanvang en einde functievervulling in 2017	01/01-31/12
Omvang dienstverband 2017 (fte)	1,0
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	174.056
Beloningen betaalbaar op termijn	18.360
Totaal bezoldiging 2017	192.416

De overschrijding van de norm wordt veroorzaakt door bestaande afspraken en de cao verhoging in loop van 2017.

Naast de hierboven genoemde overige functionaris met een bezoldiging boven de gemaximeerde norm van de WNT heeft geen enkele overige functionaris in dienst van N.V. Juva in 2018 een bezoldiging genoten die hoger is dan de gemaximeerde norm van de WNT.

14. Afschrijvingen vaste activa

(bedragen x € 1.000)	2018	2017
Klantportefeuille	64	64
Totaal van de afschrijvingen op immateriële vaste activa	64	64
Gas	4.423	4.038
Elektriciteit	11.878	11.388
Bedrijfsgebouwen	113	262
Overige bedrijfsmiddelen	1.620	1.095
Totaal van de afschrijvingen op materiële vaste activa	18.034	16.783

Als gevolg van buitengebruikstelling door vervangingen is in 2017 € 51.000 extra afschrijving verantwoord binnen elektriciteit.

15. Overige bedrijfskosten

(bedragen x € 1.000)	2018	2017
Algemene kosten	6.190	6.561
Distributie- en verkoopkosten gas en elektriciteit	3.751	3.850
	9.941	10.411

Eind 2018 heeft rechtbank Rotterdam het boetebesluit vernietigd dat in 2017 door de ACM aan Westland Infra is opgelegd vanwege het in strijd met de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet aanbieden van bepaalde meetdiensten. Hierdoor is de boete ad € 600.000, welke in 2017 onder de overige bedrijfskosten is opgenomen, terugbetaald. ACM heeft in 2019 hogere beroep ingediend bij het College van beroep voor het bedrijfsleven maar is vooralsnog de verwachting dat vernietiging van dit boetebesluit van kracht blijft. Dit gunstige resultaat effect is in 2018 negatief verantwoord onder de algemene kosten.

16. Rentelasten minus -baten

(bedragen x € 1.000)	2018	2017
Langlopende leningen	2.350	2.745
Overige rentelasten	33	4
Totaal rentelasten	2.383	2.749
Overige rentebaten	37	43
Totaal rentebaten	37	43
Per saldo een last van	(2.346)	(2.706)

17. Vennootschapsbelasting

(%)	2018	2017
Op basis van commercieel resultaat	25,0%	25,0%
Fiscale verschillen:		
<i>effect op latente vennootschapsbelasting</i>		
- Wijziging belastingpercentage latente vordering	6,0%	0,0%
- Wijziging rentepercentage contant maken latente vordering	-0,2%	-1,0%
- Verhoging bodemwaarde voor afschrijvingsbeperking naar 100%	1,1%	0,0%
- Materiële vaste activa	0,9%	1,1%
<i>effect op acute vennootschapsbelasting</i>		
- Teruggave boete / boete niet belast / niet aftrekbare kosten	-0,7%	0,8%
- Energieinvesteringsaftrek	-1,1%	0,0%
Effectief belastingdruk	31,0%	25,9%

18. Aandeel in resultaat deelnemingen

(bedragen x € 1.000)	2018	2017
Resultaat niet geconsolideerde deelnemingen	(236)	(127)
Totaal resultaat deelnemingen	(236)	(127)

Vennootschappelijke balans (vóór resultaatbestemming)

(bedragen x € 1.000)	31 december 2018	31 december 2017
ACTIVA		
Vaste activa		
19. Materiële vaste activa	12.628	11.659
20. Financiële vaste activa	112.868	107.986
	<u>125.496</u>	<u>119.645</u>
Vlottende activa		
21. Voorraden	4.549	3.826
22. Onderhanden projecten	455	1.276
23. Vorderingen	21.897	24.908
Liquide middelen	5.498	4.156
	<u>32.399</u>	<u>34.166</u>
Totaal activa	157.895	153.811
PASSIVA		
Eigen vermogen		
24. Gestort kapitaal	910	910
24. Wettelijke reserve	256	256
24. Overige reserve	119.849	118.296
Resultaat boekjaar	13.269	14.553
	<u>134.284</u>	<u>134.015</u>
25. Voorzieningen	412	642
26. Kortlopende schulden	23.199	19.154
Totaal passiva	157.895	153.811

Vennootschappelijke winst- en verliesrekening

(bedragen x € 1.000)	2018	2017
Resultaat deelnemingen na belastingen	13.269	14.550
Overige baten en lasten na belastingen	-	3
Netto resultaat	13.269	14.553

Toelichting op de vennootschappelijke jaarrekening

Algemeen

Tenzij hieronder anders is vermeld, zijn de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling zoals beschreven bij de geconsolideerde balans en winst-en-verliesrekening, eveneens van toepassing op de waardering van deelnemingen in groepsmaatschappijen.

19. Materiële vaste activa

(bedragen x € 1.000)	Gas	Elektriciteit	Overige vaste bedrijfsmiddelen	Onderhanden en werk gas en elektriciteit	Totaal
Boekwaarde per 1 januari 2018	564	1.127	6.265	3.703	11.659
Mutaties 2018					
Investerings	400	664	3.137	(607)	3.594
Desinvesteringen	-	-	-	-	-
Afschrijvingen	(403)	(675)	(1.547)	-	(2.625)
Boekwaarde per 31 december 2018	561	1.116	7.855	3.096	12.628
Cumulatieve afschrijvingen	3.451	6.295	5.740	-	15.486
Aanschafwaarde per 31 december 2018	4.012	7.411	13.595	3.096	28.114

De gehanteerde afschrijvingstermijnen zijn:

Gas	3-25 jaar
Elektriciteit	3-25 jaar
Overige bedrijfsmiddelen	3-10 jaar

20. Financiële vaste activa

(bedragen x € 1.000)	2018	2017
Deelnemingen in groepsmaatschappijen	112.618	107.647
Minderheidsdeelnemingen	-	20
Overige vorderingen	250	319
	112.868	107.986

Deelnemingen in groepsmaatschappijen

De deelnemingen in groepsmaatschappijen zijn gewaardeerd tegen netto vermogenswaarde. Het verloop in de balanspost gedurende het boekjaar is als volgt weer te geven.

(bedragen x € 1.000)	2018
Balans per 1 januari 2018	107.647
Agiostorting	5.000
Dividend	(13.298)
Winst groepsmaatschappijen	13.269
Balans per 31 december 2018	112.618

Minderheidsdeelnemingen

De minderheidsdeelnemingen zijn gewaardeerd tegen netto vermogenswaarde. Het verloop in de balanspost gedurende het boekjaar is als volgt weer te geven.

(bedragen x € 1.000)	2018
Balans per 1 januari 2018	20
Verkoop	(20)
Balans per 31 december 2018	-

Dit betreft de verkoop WI-Connect per tegen de in balans per ultimo 2017 opgenomen opbrengstwaarde.

21. Voorraden

De voorraden betreft voorraad gereed product en handelsgoederen. Per einde 2018 bedraagt de voorziening voor incurante voorraad € 684.000 (2017: € 728.000).

22. Onderhanden projecten

Het saldo onderhanden projecten van € 0,45 miljoen (2017: € 1,3 miljoen) betreft het nog te factureren bedrag aan opdrachtgevers. De totaal bestede kosten van deze onderhanden projecten bedragen € 1,2 miljoen (2017: € 7,6 miljoen), de gefactureerde termijnen € 1,0 miljoen (2017: € 6,9 miljoen) en het in 2018 verantwoorde resultaat van € 0,25 miljoen (2017: € 0,5 miljoen).

23. Vorderingen

(bedragen x € 1.000)	2018	2017
Debiteuren	17.617	16.261
Vorderingen op groepsmaatschappijen	3.815	7.821
Belastingen	-	487
Overige vorderingen	54	135
Overlopende activa	411	204
	21.897	24.908

Het onder belastingen opgenomen bedrag betreft de te vorderen vennootschapsbelasting. Ultimo 2018 is sprake van een schuldpositie voor de vennootschapsbelasting welke is opgenomen onder de kortlopende schulden en overlopende passiva. De groepsverhoudingen zien toe op transacties uit de reguliere bedrijfsvoering. Als gevolg hiervan wordt er over deze groepsverhoudingen geen rente berekend.

24. Eigen vermogen

Aandelenkapitaal

Het geplaatste en gestorte aandelenkapitaal bedraagt 2.000 aandelen van € 455.

Gedurende het boekjaar hebben geen mutaties plaatsgevonden.

Wettelijke reserve

(bedragen x € 1.000)	2018	2017
Balans per 1 januari 2018	256	-
Toevoeging vanuit de overige reserves	-	256
Balans per 31 december 2018	256	256

Dit betreft een wettelijke reserve deelnemingen voor de geactiveerde ontwikkelingskosten binnen Trias Westland B.V.

Overige reserves

(bedragen x € 1.000)	2018	2017
Balans per 1 januari 2018	118.296	111.034
Naar wettelijke reserve	-	(256)
Winst vorig boekjaar	14.553	20.518
Dividend	(13.000)	(13.000)
Balans per 31 december 2018	119.849	118.296

25. Voorzieningen

(bedragen x € 1.000)	2018	2017
Voor jubileumuitkeringen	412	642
Stand ultimo boekjaar	412	642

De looptijd van de voorziening jubileumuitkeringen overwegend langer dan 1 jaar.

In 2018 is regeling van jubileumuitkeringen aangepast in de CAO, waardoor de voorziening lager uitkomt.

Het verloop van de voorzieningen gedurende 2018 is als volgt:

(bedragen x € 1.000)	Jubileum- uitkeringen	Totaal
Saldo per 1 januari 2018	642	642
Onttrekkingen	(34)	(34)
Vrijval	(196)	(196)
Saldo per 31 december 2018	412	412

Voor de overgangsregeling jubileum waarvoor in de nieuwe CAO afspraken zijn gemaakt, is onder de kortlopende schulden en overlopende passiva een verplichting opgenomen van € 276.000.

26. Kortlopende schulden en overlopende passiva

(bedragen x € 1.000)	2018	2017
Schulden aan kredietinstellingen	5.010	-
Schulden aan leveranciers	4.819	6.916
Schulden aan groepsmaatschappijen	4.260	7.249
Belastingen en premies sociale verzekering	4.107	2.590
Pensioenpremies	178	163
Overige schulden	3.399	1.001
Overlopende passiva	1.426	1.235
	23.199	19.154

Onder belastingen en premies sociale verzekering is € 395.000 (2017: nihil) opgenomen inzake verschuldigde vennootschapsbelasting. De groepsverhoudingen zien toe op transacties uit de reguliere bedrijfsvoering. Als gevolg hiervan wordt er over deze groepsverhoudingen geen rente berekend.

Onder de overige schulden is een bedrag van € 2,0 miljoen (2017: € 0,7 miljoen) opgenomen inzake vooruit gefactureerd op onderhanden projecten. De totaal bestede kosten van deze onderhanden projecten bedragen € 2,4 miljoen (2017: € 0,8 miljoen), de gefactureerde termijnen € 4,8 miljoen (2017: € 1,6 miljoen) en het in 2018 verantwoorde resultaat van € 0,4 miljoen (2017: € 0,1 miljoen).

Accountantskosten (inclusief dochtermaatschappijen)

Ingevolge artikel 2: 382a BW 2 kunnen de honoraria van de accountant die betrekking hebben op diensten die gedurende het boekjaar zijn verricht als volgt worden weergegeven:

(bedragen x € 1.000)	2018	2017
Accountantsonderzoek jaarrekening	96	115
Andere controleopdrachten	39	27
Fiscale adviezen	-	-
Andere niet controlediensten	-	-
Betreft de kosten van Ernst & Young Accountants LLP en BDO Audit & Assurance B.V.	135	142

Niet in de balans opgenomen verplichtingen en activa

Garantstelling

De N.V. Juva heeft zich ten opzichte van de verstrekkers van aan groepsmaatschappijen verstrekte (langlopende) leningen mede garant gesteld voor de nakoming van de rente- en aflossingsverplichtingen.

Fiscale eenheid

De N.V. Juva is met andere groepsmaatschappijen opgenomen in de fiscale eenheid voor de vennootschapsbelasting en is derhalve hoofdelijk aansprakelijk voor de vennootschapsbelastingsschulden van de eenheid.

Hoofdelijke aansprakelijkheidsstelling

De N.V. Juva heeft voor haar groepsmaatschappijen die opgenomen zijn in overzicht van groepsmaatschappijen een hoofdelijke aansprakelijkheidsverklaring afgegeven zoals bedoeld in artikel 403, lid 1, sub f. Titel 9 Boek 2 BW.

Operationele leaseverplichtingen

Het wagenpark is op basis van operationele leasing in gebruik bij de vennootschap. In het resultaat 2018 is in de overige bedrijfskosten een last uit hoofde van operationele leasekosten van € 748.000 opgenomen (2017: € 665.000). De verplichtingen onder deze overeenkomsten vervallen als volgt:

(bedragen x € 1.000)	2018	2017
Binnen 1 jaar	500	565
Binnen 1 tot 5 jaar	1.025	1.054
Na 5 jaar	68	156
Totaal	1.593	1.775

Gestelde zekerheden

Aandeelhouders garantie voor Trias Westland van € 900.000 voor krediet in rekening courant bij BNG Bank.

Investeringsverplichtingen

Voor de inkoop van kabels zijn verplichtingen aangegaan van in totaal van € 1,1 miljoen.

Winstbestemming

Voorgesteld wordt € 13.000.000 uit te keren als dividend en het restant van € 268.928 toe te voegen aan de overige reserves.

Bij de aanvaarding van dit voorstel door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders wordt de winst als volgt verdeeld:

Dividend	EUR 13.000.000
Toevoeging aan de overige reserves	EUR 268.928
	EUR 13.268.928

Poeldijk, 22 mei 2019

De directie

F.P. Binnekamp

De raad van commissarissen

P. Veenema, voorzitter

D.J.N.M. Curfs

H.H.G. Horlings

J.C. Meyboom-Fernhout

M. Valstar

Overige gegevens

Statutaire regeling omtrent winstbestemming

De statutaire regeling omtrent de winstbestemming is neergelegd in artikel 31 van de statuten en luidt als volgt:

De winst staat ter beschikking van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders, die deze geheel of gedeeltelijk kan bestemmen tot vorming van één of meer algemene of bijzondere reservefondsen en/of ten gunste kan doen komen aan verbruikers, dan wel verbruikersactiviteiten

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de aandeelhouders en de raad van commissarissen van N.V. Juva

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2018

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2018 van N.V. Juva te Poeldijk gecontroleerd. De jaarrekening omvat de geconsolideerde en de enkelvoudige jaarrekening.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van N.V. Juva op 31 december 2018 en van het resultaat over 2018 in overeenstemming met titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW) en de bepalingen van en krachtens de Wet normering bezoldiging toptfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).

De jaarrekening bestaat uit:

1. de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2018;
2. de geconsolideerde en enkelvoudige winst-en-verliesrekening over 2018; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen en het Controleprotocol WNT. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van N.V. Juva zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit

- het bestuursverslag, bestaande uit de volgende hoofdstukken:
 - 2018 in het kort
 - Over Juva
 - Strategie
 - Governance
 - Onze resultaten
- de overige gegevens; en
- het historisch overzicht

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met titel 9 Boek 2 BW.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van commissarissen voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met titel 9 Boek 2 BW en de bepalingen van en bepalingen van en krachtens de WNT. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteits-veronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de vennootschap.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de vennootschap;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de groepsonderdelen of de activiteiten. Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met de met governance belaste personen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Rotterdam, 22 mei 2019

BDO Audit & Assurance B.V.
namens deze,

C.M. Steehouwer MSc RA

Historisch overzicht

(in EUR 1.000.000 tenzij anders aangegeven)	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Winst- en verliesrekening									
Bedrijfsopbrengsten	83	89	81	79	86	82	78	73	72
Kosten uitsteed werk en andere (externe) kosten	-19	-25	-13	-16	-21	-19	-19	-19	-19
Brutomarge	64	64	68	63	65	63	59	54	53
Som der bedrijfslasten exclusief afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen	-25	-24	-24	-24	-22	-21	-22	-19	-18
EBITDA	39	40	44	39	43	42	37	35	35
Afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen	-18	-17	-15	-14	-14	-14	-15	-13	-14
Bedrijfsresultaat	21	23	29	25	29	28	22	22	21
Rentelasten minus -baten	-2	-3	-2	-4	-5	-5	-5	-5	-5
Resultaat voor belastingen	19	20	27	21	24	23	17	17	16
Vennootschapsbelasting	-6	-5	-6	-4	-5	-5	1	-4	-3
Resultaat na belastingen	13	15	21	17	19	18	18	13	13
Aandeel in resultaat van deelnemingen	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Groepsresultaat	13	15	21	17	19	18	19	13	13
Balans									
Vaste activa	220	219	206	204	197	196	196	190	187
Vlottende activa	29	26	36	31	48	45	44	37	46
Totaal activa	249	245	242	235	245	241	240	227	233
Groepsvermogen	134	134	132	125	121	115	110	105	112
Voorzieningen	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Langlopende schulden	90	90	90	90	100	100	101	102	103
Kortlopende schulden	24	20	19	19	23	25	28	19	17
Totaal passiva	249	245	242	235	245	241	240	227	233
Operationele cashflow	31	35	36	26	32	33	33	27	32
Dividend	13	13	13	13	13	13	13	21	11
Ratio's ACM									
EBIT rentedekking	9,2	8,2	10,6	6,3	5,6	5,4	4,2	4,1	3,9
FFO rentedekking	15,1	12,7	14,2	9,0	7,5	7,3	6,5	6,0	5,6
FFO / Schuld in %	29,4	29,0	33,3	29,0	30,7	29,8	26,2	25,9	24,9
Schuld / Kapitalisatie in %	46,0	45,1	45,1	46,5	53,7	51,9	53,7	53,7	51,6
Aantal medewerkers ultimo boekjaar in FTE	205	199	195	189	191	188	180	178	183
Transport gas in miljoen m³	1.145	1.178	1.139	1.133	1.088	1.302	1.301	1.313	1.475
Transport elektriciteit in GWh	1.741	1.678	1.632	1.488	1.418	1.386	1.333	1.241	1.286
Teruglevering aan TenneT in GWh	441	529	418	582	641	981	1.078	1.263	1.314

Begrippenlijst

Aansluiting

Een verbinding met het elektriciteitsnetwerk of gasnetwerk.

ACM

Autoriteit Consument en Markt; ziet erop toe dat bedrijven eerlijk concurreren en beschermt consumentenbelangen. Daarnaast houdt zij toezicht op de energiesector door o.a. maximale tarieven vast te stellen voor de netbeheerders.

Assetmanagementsysteem

Een systeem met een samenhangende structuur van processen, activiteiten en data die samen de assetmanagementdoelstellingen en het assetmanagementbeleid realiseren.

BEI-LS

Bedrijfsvoering van Elektrische Installaties - Laagspanning; veiligheidsinstructie voor netbeheerders waarin veiligheidsprocedures staan die opgevolgd moeten worden wanneer men werkt aan of in de nabijheid van elektriciteitsnetwerken.

Congestiemanagementsysteem

Wanneer een tekort aan transportcapaciteit dreigt in een net kan een netbeheerder congestie-management toepassen. Dit gebeurt door prijsprikkels; een klant kan besluiten het net niet te benutten in ruil voor een financiële prikkel. Op deze manier wordt de beperkte beschikbare capaciteit zo goed als mogelijk benut.

CO₂-footprint

Een meting van alle broeikasgassen wat vertaald wordt naar een CO₂-equivalent en krijgt als waarde ton, kg en/of gram.

Cybercrime

Alle criminele activiteiten die erop gericht zijn via internet schade aan te richten.

Decentraal

Oplossingen worden veelal lokaal gerealiseerd. Daar waar voorheen sprake was van enkele grote (centrale) centrales ontstaan meer lokale oplossingen zoals zonnepanelen, geothermie, etc.

Dividendbeleid

Voornemen van wijze en hoogte uitkering resultaat.

Decentral system operator (DSO)

Een regionale netbeheerder met een balancerende rol. Op dit moment heeft voor elektriciteit alleen TenneT deze rol.

EBITDA

Earnings before interest, taxes, depreciation and amortization; operationele kasstroom

Energietransitie

De overgang van fossiele brandstoffen naar volledig duurzame energiebronnen zoals zonne- en windenergie. In de 'overgangperiode' wordt het aandeel conventionele energiebronnen, zoals kolencentrales steeds verder verkleind en wordt tegelijkertijd gewerkt om zo veel mogelijk energie te besparen. Het doel is uiteindelijk tot een volledig duurzame energievoorziening te komen.

EDP-audits

Electronic Data Processing; jaarlijkse audits die met name gericht zijn op hoe zorgvuldig een bedrijf met data omgaat.

FFO

Funds from operations; som van netto winst uit gewone bedrijfsuitoefening, afschrijvingen, amortisatie en latente belastingen.

FTE

Fulltime-equivalent; omvang personeel

Geothermie

De energie die ontstaat door het temperatuurverschil tussen het aardoppervlak en diep in de aarde gelegen warmtereservoirs te benutten. Dit gebeurt door een aanvoer- en een retourleiding te boren naar de diepeaardlagen. Een warmtewisselaar tussen de aanvoer- en de retourleiding draagt de warmte (energie) over aan een warmtenet.

GWh

Gigawattuur; 1.000.000 kWh (kilowattuur)

ISO 55000

Een internationale norm die de eisen voor het ontwikkelen, implementeren, onderhouden en verbeteren van een managementsysteem voor assetmanagement specificereert. De norm specificereert welke elementen in een assetmanagementsysteem zouden moeten zitten en hoe deze met elkaar verbonden zijn. De invulling daarvan is aan de organisatie zelf.

ISO 55001

Specificereert eisen voor een assetmanagement-systeem binnen de context van de organisatie. Deze internationale norm kan worden toegepast op alle soorten assets en door alle organisaties ongeacht hun aard of omvang.

KLIC-melding

Kabels en Leidingen Informatiecentrum; wanneer u mechanische graafwerkzaamheden uitvoert, bent u verplicht informatie over de ligging van eventuele ondergrondse kabels en leidingen op de graaflocatie op te vragen bij het Kadaster. Met een KLIC-melding vraagt een grondroerder dergelijke informatie op bij het Kadaster. Het doel van KLIC is graafschade te beperken.

kVA

Kilovoltampère

LED-armaturen

Light Emitting Diode; de meest recente lichtbronnen (lampen) die zich laten kenmerken door een laag energieverbruik en lange levensduur.

Methodebesluit

Hiermee stelt ACM vast hoe de inkomsten (tarieven) voor de netbeheerders in de komende jaren worden bepaald en wordt voor een periode van 3 tot 5 jaar vastgesteld. Onderdeel van het modebesluit betreft de wijze waarop een efficiencykorting (de x-factor) wordt berekend waarmee de tarieven van jaar tot jaar dienen te dalen (of te stijgen).

MVO

Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen; een vorm van ondernemen gericht op economische prestaties, met respect voor de sociale kant, binnen de ecologische randvoorwaarden.

MW

Megawatt

Netverlies

De energie die door warmteverlies (weerstand), lekkage, fraude of meetonnauwkeurigheid verloren gaat.

PJ

Petajoule

Smart Grid Westland (SGW)

Een systeem waarbij door middel van prijsprikkels klanten worden gestimuleerd tot een optimale benutting van het net. SGW zal leiden tot lagere tarieven, betere uitgangsposities voor klanten en minder uitstoot van CO₂. Deelname aan het systeem is vrijwillig voor klanten. Momenteel wordt een codewijziging voorbereid voor de doorgang van SGW.

SodM

Staatstoezicht op de Mijnen; toezichthouder op het gebied van gaspijpleidingen.

Solvabiliteit

Weerstandsvermogen; kengetal ter indicatie of op langere termijn aan verplichtingen kan worden voldaan. Wordt veelal berekend als vreemd vermogen gedeeld door eigen vermogen of eigen vermogen gedeeld door totaal vermogen.

TenneT

Houdt zich bezig met elektriciteitstransport en balanshandhaving tussen vraag en aanbod van elektriciteit en is de aangewezen netbeheerder van het landelijke hoogspanningsnet in Nederland evenals het hoogspanningsnet in een deel van Duitsland (door de overname van het transportnetwerk van E.ON in Duitsland).

Uitvalduur

Het aantal minuten dat een gemiddelde afnemer met een aansluiting geen stroom of gas heeft als gevolg van storingen.

VCA

Veiligheid, Gezondheid en Milieu (VGM) Checklist Aannemers; een veelzijdig programma waarmee dienstverlenende bedrijven worden getoetst en gecertificeerd op hun VGM-beheersysteem.

VIAG

Veiligheidsinstructie Aardgas; een instructie voor netbeheerders waarin veiligheidsprocedures staan die opgevolgd moeten worden wanneer men werkt aan of in de nabijheid van aardgasnetten.

Wet VET

Wetsvoorstel Voortgang Energietransitie (VET): beoogt de energietransitie te ondersteunen en te versnellen door regelgeving rond de elektriciteits- en gasnetten aan te passen. Dit is onder meer noodzakelijk omdat een toename van intermitterend vermogen (zon, wind) en decentrale invoeding hoge eisen stellen aan de betrouwbaarheid en de betaalbaarheid van de voorzieningen.

WKK

Warmtekrachtkoppeling; het gelijktijdig opwekken van warmte en kracht (elektriciteit). De kracht is afkomstig van een brandstofcel, verbrandingsmotor of gasturbine en wordt meestal aangewend om een generator aan te drijven die op zijn beurt elektriciteit opwekt. De vrijgekomen warmte wordt lokaal nuttig gebruikt voor bijvoorbeeld productie van warm water, stoom of hete lucht. In de glastuinbouw wordt tevens de vrijgekomen CO₂ benut als voedingsbron voor de gewassen.

WNT

Wet Normering Topinkomens; wet die bezoldiging van topfunctionarissen in publieke en semipublieke sector maximeert aan norm gebaseerd op ministersalaris.